

1897/13

EVANGELIČANSKI KALENDARI

na 1934. návadno leto.

XIII. LETNI TEKÁJ.

Vödáni po
PREKMURSKOJ EVANGELIČANSKOJ SINJORIJI.

N 1007/1956

ČISTI DOBIČEK SE NA CERKVENE DOBRE CILE
OBRNÉ.

Stampano v PREKMURSKI TISKARNI, odgovoren HAHN IZIDOR
v Murski Soboti.

Dr. LUTHER MÁRTON

Potrêbna znánja na 1934. leto.

Od račúnanja vrêmena.

Krstšanskoga vrêmena račúnanja tekôče 1934. leto od Kristušovoga rodjenjâ račúnamo. Tô je návadno leto, štero z-365 dnévov, ali z-52 tjédna i z-1 dnéva stoji. Začne se z-pondêlkom i dokonča se z-pondêlkom. — Cêrkevno leto se začne z-1. adventskov nedelov.

Pôleg *staroverskoga* kalendarija 1934. januára 1. dén na naš januára 14. dén spádne.

Židovje lêta od stvorjenja svêta mao račúnajo. Svoje 5695. leto začnejo 10. septembra.

Tôrki i *Mohamedánskoga* vavlúvánja drúgi naslednici vrêmen od *Mohameda* pobêga z-Mekke v-Medino začnejo, ka za *Hedsra* imenújejo i v 1934. začnejo svoje 1352. leto.

Lêtni čas :

Sprotolêtje se začne márc. 21-ga ob 8 vóri 28 min. Nôč i dén sta toga časa ednáko dúgiva.

Leto se začne junija 22-ga ob 3 vóri 45 min. Prinás je toga časa najdugši dén.

Jesèn se začne septembra 23 toga ob 6 vóri 46 min. Nôč i dén sta zdâ pá ednáko dúgiva.

Zíma se začne decembra 22-ga ob 1 vóri 50 min. Prinás je toga časa najkračiši dén.

Préstopni svêtki :

Vel. pétek márc. 30; Vúzem aprila 1; Krist. v nébo zastoplénje máj. 10; Risálska nedela máj 20; Sv. Trojstva nedela máj 27; 1. adventska nedela dec. 2.

Fašenski tekáj :

Fašensko vrêmen se začne po Trê králi na drúgi dén, tô je jan. 7-ga i trpelo bode do febr. 13-ga, vsevкуп 38 dni.

Premínjâvanje mēseca se znamenúje :

☉ mlád, ☽ mladanič, ☿ pun, ♀ starič.

Sunce z svojimi planetami :

Na srédi svoji planet je naše sunce.

Glávne planete so : **Merkur**: skoron 8 milijon mil od sunca; leto na njem trpi 88 dni.

- Venus:** 15 milijon mil od sunca; leto na njê trpi 225 dni.
Zemla: 20 milijon mil od sunca; leto na njê trpi 365 dni.
Mars: 32 milijon mil od sunca; leto na njem trpi 687 dni.
 1204 máli planêt do 1925. leta; ali zvezdzbrodjávci ji ešče vsáko leto náidejo več na tistom táli pod nébov.
Jupiter: 107 milijon mil od sunca; okôli sunca obhodi svojo pôtv v 12 létaj ednôk, záto na njem 12 naši lét trpi edno leto.
Saturnus: 194 milijon mil od sunca: svojo pôtv okôli sunca obhodi v 29 leti i 116 dnévi, záto na njem edno leto tak dugo trpi.
Neptun: 621 milijon mil od sunca; okôli pride ednôk v 164 létaj i 216 dnévi; leto na njem záto tak dugo trpi.
Uranus: 396¹/₂ milijon mil od sunca: okôli sunca obhodi svojo pôtv v 84 létaj.
 Planet-planete, štere se náimre okôli vékši planet vrtijo i z-vékšimi vréd pa okôli sunca, se za mēsece zovéjo. Zemla má 1, Mars 2., Jupiter 8., Saturnus 10., Uranus 4. i Neptun 1 mēsec.

Národní svétki :

28. junija : Vidov dan ;

1. dec. : Ousvetek národnoga vjedinjenja Srbov, Hrvatov i Slovincov ;
 17. decembra : Rojstni dén Njegovoga Veličanstva Kralá Alexandra.

Planet znamenje :

Sprotolétje :	Leto :	Jesèn :	Zima :
Koš 	Rak : 	Vága 	Bak
Bik 	Oroslán 	Rogláč 	Deždžévnj.
Dvojki 	Devojka 	Stréla 	Ribe

Poštna tarifa :

Za návadna písma : Za písma do téže 20 gr. po vsê držávi prisojbina 1 50 D ; za 20—50 gr. 2 D ; za 50—250 gr. 3 50 D ; za 250—500 gr. 5 D ; za 500—1000 gr. 10 D. — Vu zvónske držáve do téže 20 gr. 3 D ; za vsáki nadalni 20 gr. pa 1 50 D. več.

Dopisnice (kárte) : Znamka za 75 par ; dopisnica z odgovorom znamka 1.50 ; — vu zvónske držáve dopisnica 1.50 Din.

Tiskovine : Poštnina za vsáki 50 g. je 25 par. — Vu zvónske držáve 50 par. (Téža samo do 2 kg.)

Vzorcl blága (áruminta) : Pristojbina za téžo do 100 g. je 50 par. Za zvónstvo 1 Din.

Priporóčeno : Za „priporóčeno“ je ešče posebna pristojbina 3 D., za zvónstvo 4 Din.

Ekspresne pošljátve : Pristojbina za písma i dopisnice 3 Din ; vu zvónske držáve 6 Din.

Za vrédnostna písma : Pristojbina do 100 Din je 5 Din ; vu zvónske orságe 11 Din.

Poštne nakaznice (Utalvány): Pristojbina do 25 Din. 2 D; do 50 Din. 2 D; do 100 Din. 3 D; do 300 Din je 4 D. itn. — Do 5000 Din se lahko pošle po nakaznici. — V inozemstvo do 100 Din. 3 D; za vsaki nadaljni 100 Din. 50 par i 1% za žžio.

Za vozno poštne pošljátve (závoje-vreče, pakete) se pláča do 1 kg. 5 D., do 5 kg. 10 D., do 10 kg. 20 D., do 15 kg. 30 D., do 20 kg. 40 Din.

Telegram: 10 réci 6 50 Din., vsáka nadalnja réč 60 par.

Krstšianskoga vrémena račúnanja nájnznamenitěši časi.

	Tek. leto je od Jezuš Kristušovoga rojstva mao	1934.
Od I. krst. rim. casara Vel. Konštantina povrněnja mao		1623.
„ grüntanja rimpápeštva		1233.
„ razlōčěnja záhodne i zhodne cěrkvi		879.
„ gorinájděnja pükšenoga práha		592.
„ „ knjigštampanja		494.
„ Dr. Luther Mártona rodstva		451.
„ gorinájděnja Amerike		441.
„ začětka reformácije		417.
„ notriprinešěnjá krumpišov v Europo		349.
„ dokončanje 30 létne bojne		286.
„ gorinájděnja lokomotive		234.
„ grüntanja Amerikanske republike		231.
„ potrplivost zapōvedi II. Jōzěfa		153.
„ gorinájděnja obrambnoga ceplěnjá		139.
„ nūcanja lokomotivnoga hajōva		131.
„ prvoga probanja železnice lokomotiva		128.
„ gorinájděnja telegrafa		96.

Vladárska hlža králevčine Jugoslávije.

Njegovo Veličanstvo Král Aleksander I. rojen v Cetinji dne 4. dec. 1888. Vládati je začao 16. augusta 1921. Poročen 8. jun. 1922. z romunskov princesiov, Máriov, rodj. 8. jan. 1899.

Sestra: Princesa Jeléna rojena na Reki (Flume) 23. oktobra 1884. zdána 21. augusta 1911. z Konštantinom Konštantinovičom, kotrigov bivše rusoske ca-sarske rodbine.

Brat: Princ Juri, rojen v Cetinji 27. augusta 1887.

Nj. Visosti Peter Štefan tronušanaslednik, rojen 6. septembra 1923. v Beográdi.

Nj. Visosti princ Tomisláv, rojen 19. januára 1928. v Beográdi.

Nj. Visosti princ Andrej, rojen 28. junija 1929. v Bledi.

Rodovnica dinastije Karadjordjevičev.

Peter, spadno v boji z Törkami 1733—1784, njegova žena Marica, vmrla 1811;

Sin: Karadjordje Juri Petrovič, rojen leta 1752 v Viševci Vmorjen v noč¹ 12. na 13. junija 1817 v Radovani pri Smederovci, vrhovni srbski vojskovodja od februárja 1804 do septembra 1813; žena Jeléna, hči kneza Nikole Jovanovića v Maslovševa, rojena leta 1765, vmrla 11. februárja 1842 v Beogradi.

Toga sin: Aleksander Karadjordjevič, rojen 26. septembra 1806 v Topoli. Njegov prvi učitel je bio Dositej Obradović. Leta 1814 je šou z očom v Austrijo, odkéc je v jesén tistoga leta odisao v Rusijo, gde se je vōsnouvo. Leta 1839 se je vrno v Srbijo, leta 1840 je postao kotriga beogradske okrožne sodnije, leta 1841 adjutant kněza Mihala, leta 1842 pa je bio izbráni za kneza Srbije. Leta

1858 je po zaprtji Národne skupščine odstopo, šou je v Austrijo in živo do smrti 22. aprila 1885 v Temešvári. Pokopan je na Dunaju. Njegova žena Persida, hči Jevréna Nenadoviča, rojena 1813 v Valjevi, vmrla je 26. mάρca 1873 na Dunaju

Njegov sin: Peter, rojen dne 29. junija 1844 v Beográdi, od 2. junija 1903 kralj Srbije, od 1. decembra 1918 kralj Srbov, Hrvatov i Slovencev, vmrou je 16. augusta 1921 Njegova žena Zorka, hči črnogorskoga knéza Nikola I., rojena 11. decembra 1864 v Cetinji, vmrla 4. mάρca 1890 ravnotam

Deca: Jelena, rojena 23. oktobra 1884 na Reki, poročena z ruskim velikim knezom Jovanom Konstantinovičem Romanovim, vmorjeni leta 1918 od bolševikov; sin Vsevolod Jovanovič, rojen leta 1914 v Petrogradi

Gjorgje, rojen 27. aug. 1887, se odpovedao stolonasledništva 27. mάρca 1909 Aleksander, rojen 4. decembra 1888 v Cetinji, prestolonaslednik od 27. mάρca 1909. Regent od 11. julija 1914. i kralj od 16. augusta 1921.

Jelena, žena bivšega srbskoga poslanika na Dunaju Gjeorgje Simiča.

Arsen, rojen 4. aprila 1859 v Temešvári, poročen z Auroro, knézinjov Demidovov di. S. Donato, razporočena 1896, vmrla 1905. Sin: princ Pavel rojen 15. aprila 1893 v Petrogradi

[Sunča i meseca potemnenje v 1934-tom leti.

V 1934. leti bode dvakrat sunca i dvakrat mēseca potemnēnje, od šteri de se samo prvo mēsečno potemnēnje vidilo v dēli vu srēdñji Europi.

Cēlo sunčno potemnēnje bō 13. i 14. februarsa. Začne se 13 ga februára ob 23 vōri 5 minutaj, skonča se 14 ga febr. ob 4 vōri 11 minutaj. — Obrōčno sunčno potemnēnje bo 10. augusta od 6 vōre 51 minute do 12 vōre 24. minute.

Tálno mēsečno potemnēnje bode 30. januára. Začne se ob 17. vōri 1 minuti, skonča se ob 18 vōri 24 minutaj. — Tálno mēsečno potemnēnje bode ešče 26. juliúsa. Začne se ob 11 vōri 54 minutaj, skonča se ob 14 vōri 36 minutaj.

Sukitš Jurij
klobučar

v M. Soboti
Lendavska c.

Odávam kršćáke nájnovejše mode. V zálogi mam vsakovrstne gotove moške i za deco punčuke, papuče, sandále. Hcube i vsakovrstno krátko blágo.

Pri reomatični betegaj za masiranje, pri trganji vu sklepaj, pri bolečínaj v križi, lica tak i na cejlom teji je dobro či držiš Fellerov Elsafluíd stálno pri hiši. — Právi Fellerov Elsafluíd se že več kak 36 let nūca kak domáče vrástvo za obravnávanje teja i njega bránenjë prouti vsakšemi betegi. Onim, ki so preveč občútlivi, náglo se rashladijo, dobijo nášest i boli jì šinjek, güt, dobijo troušenje mraza, slabó spijo, je Fellerov Elsafluíd zvonrédno hasnoviti. Dobi se v apotekaj i vu baotaj po 6.— Din, 9.— Din i 26.— Din. — Po pošti najmenje 1 pak (9 poskusni, ali 6 dvojni ali 2 velkiva specialna glaža) za 58.— Din, štiri tákši pakov samo za 173.— Din pri apotekári EUGEN V. FELLER, Stubica Donja št. 110. (Savska banovina.)

PREDGOVOR.

Lübléni naši verebratje! Veseli nás, ka vas od leta do leta več spozna i vzeme notri vu hižo naš kalendari, šteri vu svoji læpi pripovéstaj, žitka kèpaj, veršusašaj, našega cèrkevnoга žitka fontošnéše zgodbe, naše cèrkvi zgodovine, naše vere vítèzov blagoslovlèni žiték, misli evangelioma dáva i z svojimi glásmi vse proteštante enzdrúgim vküperprikapčüje.

Našoj evangeličanskoi cèrkvi edna velka môč je pošteni, čisti, zidajôči evangeličanski štamp. Ete štamp krepiti trbè, naj potom té krepí vsáko naše dobro dugovànje. Nai nebode tak nikomi vseedno, ka kakši kalendari má nego naj podpèra ete evangeličanski kalendari razširjavati.

Evangeličanski kalendari na začnjenoj pôti ščè naprèidti i zagovárjati evangeličanski bratov i sestèr krivice. Zevsém včiti ščè, karakter lüdi osnávlati i razveseljávanje prinèsti.

Gledéč na težke pènezne razmere je cèna našega kalendarija samo 8 dinárov. Širitelom pa ešče 10% ov popúška dámo.

Bárbi nê zamüdila kúpiti si niti edna evangeličanska hiža ete kalendari, naj bi on vedno vu več i več hižaj leko spunjavvo svoje odično pozvànje.

Puconci i M. Sobota, 1933. oktobra mëseca.

Luthár Ádám

evang. dühovnik, glávni reditel.

Flisár Jánoš

vp. vučitel, pomožni reditel.

Kováts Stefan

evang. sinjör, pomožni reditel.

Od regulov vrêmena.

Regule telko valájo.

Keiko blödni na njé dájo.

Či nede tak, te de ovak,

Či de ovak, te neo etak.

Bög te gléda doli z nébe,

Ka on ščè; dene pred tébe.

Ravnanje on vu rôki má,

Ka smo vrédni, tisto nam dá.

Človek nemre prebroditi,

Čile njegve vözbroditi . . .

Neprevijdjene so poti.

Po šteroj on vodi lüdi.

Delo, skrbnost, previdenje

Ino čedno prerazmènje.

Naj bô naše nakanenje,

Nê pa pred njega idenje.

Na brezpametno činenje,

Što zná na kakše znamenje?

Na blodnikov šatrüvanje

I norčekov modrüvanje ;

Nika več nê trbè dati,

Tèmböle čedno delati;

Vu Bögi se prav vüpati,

Z šoršom vrèlo bojüvati.

Nigdár nê vnemar vcagati,

Nego vsigdár krepko státi:

Tak vse mámo obládati

I sebè gor' obdržati.

F.

Január má 31 dni, Sečen

Dèn	Proteštantski	Rim. kath.		Sunca		Mejsca		
				zhod	záhod	zhod	záhod	
1	Pondèlek	Novo leto	Novo leto		7 48	4 19	4 40	8 30
2	Tork	Àbel	Jezuš		7 48	4 20	5 47	9 01
3	Srèda	Benjamin	Genoveva d.		7 48	4 21	6 56	9 25
4	Četrtek	Leona	Titus pk.		7 48	4 22	8 04	9 40
5	Pétek	Šimon	Telesf. mp. †		7 48	4 23	9 13	10 03
6	Sobota	Tri král. d.	Tri král. d.		7 47	4 24	10 21	10 18
Evang. Lukáč 2. 41—52. Epištola : Rim. 12. 1—5.								
7	Nedela	Po tri kr. 1	Po tri kr. 1		7 47	4 25	11 32	10 34
8	Pondèlek	Sörénj	Sörénj		7 47	4 26	—	— 10 49
9	Tork	Marcell	Julián m.		7 47	4 28	0 45	11 07
10	Srèda	Melánia	Vilhelm		7 46	4 29	2 02	11 31
11	Četrtek	Ágota	Higin p. m.		7 46	4 30	3 22	12 01
12	Pétek	Ernest	Árkád m. †		7 45	4 31	4 46	12 43
13	Sobota	Vidor	Veronika		7 45	4 33	6 02	1 41
Evang. Jánoš 2. 1—11. Epištola : Rim. 12. 6—16.								
14	Nedela	Po tri kr. 2	Po tri kr. 2		7 44	4 34	7 06	2 56
15	Pondèlek	Lóránt	Pavel		7 44	4 35	7 54	4 22
16	Tork	Gustáv	Marcell p.		7 44	4 36	8 29	5 52
17	Srèda	Antun	Antun		7 43	4 38	8 56	7 18
18	Četrtek	Piroška	Piroška d.		7 42	4 39	9 17	8 40
19	Pétek	Šára	Marjeta †		7 41	4 41	9 35	9 58
20	Sobota	Fábián	Fábián		7 40	4 42	9 51	11 14
Evang. Máte 8. 1—13. Epištola : Rim. 12. 17—21.								
21	Nedela	Po tri kr. 3	Po tri kr. 3		7 39	4 44	10 09	—
22	Pondèlek	Artur	Vincenc		7 38	4 45	10 28	0 27
23	Tork	Zelma	Rajmund		7 38	4 47	10 51	1 39
24	Srèda	Táde	Timót pk.		7 37	4 48	11 19	2 48
25	Četrtek	Pavla obrn.	Pavla obrn.		7 36	4 49	11 53	3 57
26	Pétek	Vanda	Polikárp pk. †		7 35	4 51	12 37	4 57
27	Sobota	Lothár	Zlátov. Ján.		7 34	4 53	1 30	5 48
Evang. Máte 20. 1—16. Epištola : I. Kor. 9. 24. 10. 1—5.								
28	Nedela	Septuages.	Septuages.		7 32	4 54	2 31	6 31
29	Pondèlek	Adél	S. sv. Franc		7 31	4 56	3 38	7 04
30	Tork	Mártonka	Mártona d.		7 30	4 57	4 46	7 30
31	Srèda	Virgillia	N. sv. Pete		7 29	4 58	5 56	7 51

Vrejmena houd pouleg Herschela : 1—8 vedrina, velki mraz, 9—15 malo bole mláčno, 15—23 snejg, 24—31 velki snejg.

Prvog je dèn 8 v. 31 min. dúgi, do konca mejsca 58 min. prirasté,

Regule vrejmena : Či se na Trikrálovo stréhe snêg to-
pi, ali v-kolotečnici snegá voda tečé
-- rodno leto bode.

Či je sunce na dén Vince,
Pune bodo peovnice.
Z-siljem pun škedjen i pârma,
K-Mihaly'vomi dobra brátva.
Na Pavlovo vrêmen čisto,
Nam káže obilno leto.

Či pa vetrno i zvirno,
Prinesti má pomor, bojno.
Či bô megla, de nezdravo,
Človeki, stvári škodlivo.
Či de pa snêžen i moker,
Bode krúh vžéli i dober.

Vu rokáj tvoji so vrêmena moja. (Žolt. 31., 16.)

Bog je obramba i móč naša, vu vsákóm stiskávanji gotova
pomôč nájdena. Zátó se ne bojimo, či bi se svêt premenjávalo.
(Žolt. 45., 2., 3)

JANUÁR

Mejsca premenjávanje :

8-ga ☾ ob 10 vóri 36 minut, 15-ga ☉ ob 2 vóri 37 minut, 22-ga ☽
ob 12 vóri 50 minut, 30-ga ♄ ob 4 vóri 31 minut.

Kmeta ópravice v-Januári :

Vu dvoriščl : snêg i léd tá čistiti ; škéri popravek i rédjenje. — Na
njivaj : gnojá vožaja, skôrnati snêg z svinjámi sklačiti dati, grmôvje,
trnje trêbiti. — V štali : štale vetrti i tople držati, jasli, kopanye
čiste meti, božnešo i slabšo krmo polagati. — Kürečnjekov dveri,
obloke, mostnice z slámov podmetati. — Prl sadovenom drevji : go-
saníc gnêzd preprávanje, za cepjé věič branjé, sího drevje vóko-
pati, za sadjenje cepik jame kopati i za ceplenjé potrebno kojno se
skrbeti. — Vu kúnjskom ogradčeki : prahšiti, gnoj podkapati, topli
gréd rédjenje. — V-goricaj : gnojiti, kolje pripravlati, vino pretákati,
lagve žveplati, naj nespisnivijo, peovnice tople držati i vótrti.

Február má 28 dni, Süšec

Dèn	Proteštantski	Rim. kath.		Sunca		Mejseca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Četrtek	Ignác	Ignác pk.	 7 28	 5 0	7 03	8 09
2	Pétek	Karolina	Svečnica	 7 26	 5 02	8 12	8 25
3	Sobota	Baláž	Baláž	 7 25	 5 03	9 21	8 41
Evang. Lukáč 8, 4—15. Epištola: II. Kor. 11, 19—12. 1—9.							
4	Nedela	Sexages.	Sexages.	 7 23	 5 05	10 33	8 56
5	Pondélek	Ágota	Ágota d. m.	 7 22	 5 07	11 48	9 14
6	Tork	Dorothea	Dorothea d.	 7 21	 5 09	—	9 34
7	Srêda	Tivadar	Romuald	 7 20	 5 09	1 6	10 02
8	Četrtek	Aranka	Sv. Jánoš	 7 18	 5 11	2 25	10 35
9	Pétek	Abigail	Ciril †	 7 17	 5 12	3 42	11 24
10	Sobota	Elvira	Školastika d.	 7 15	 5 14	4 44	12 29
Evang. Lukáč 18, 31—43. Epištola: I. Kor. 13, 1—10.							
11	Nedela	Quinquag.	Quinquag.	 7 13	 5 16	5 44	1 48
12	Pondélek	Lidia	Servita	 7 11	 5 17	6 23	3 15
13	Tork	Eila	Ric. sv Kat	 7 10	 5 18	6 54	4 44
14	Srêda	Bálint	Pepelnica ††	 7 9	 5 20	7 17	6 8
15	Četrtek	Faustin	Faust. m. ††	 7 7	 5 22	7 37	7 29
16	Pétek	Julija	Julija d. m. ††	 7 5	 5 24	7 55	8 49
17	Sobota	Dorát	Dorát m. ††	 7 3	 5 26	8 13	10 4
Evang. Máté 4, 1—11. Epištola II. Kor. 6, 1—10.							
18	Nedela	Postna 1.	Invocabit	 7 2	 5 27	8 31	11 20
19	Pondélek	Žuzána	Konrád m. ††	 7 1	 5 29	8 53	—
20	Tork	Álmoš	Aladár ††	 6 59	 5 30	9 19	0 34
21	Srêda	Eleonora	Eleon. K. ††	 6 57	 5 32	9 51	1 43
22	Četrtek	Gerzon	Peter ††	 6 55	 5 33	10 32	2 47
23	Pétek	Alfiéd	Dam s. P. ††	 6 53	 5 35	11 22	3 43
24	Sobota	Mátiaš	Mátiaš ††	 6 51	 5 36	12 21	4 29
Evang. Máté 15, 21—28. Epištola I. Thess. 4 1—7.							
25	Nedela	Postna 2.	Reminisc.	 6 50	 5 38	1 25	5 4
26	Pondélek	Aleksander	Marijeta ††	 6 48	 5 39	2 33	5 33
27	Tork	Ákoš	B. Báthor ††	 6 46	 5 40	3 42	5 56
28	Srêda	Elemér	Román ††	 6 44	 5 42	4 51	6 17

Vrejmena houd pouleg Herschela: 1—6 lejpo vrejmen, 7—12 preveč mrz-
lo vetrovje, 14—20 trdí mraz, 21—28 vetrovni i mokri dnévi.

Prvoga je dèn 9 v. 32 m. dúgi, do konca mejseca † v. 26 m. pirasté.

Márc má 31 dní, Mäli tráven

Dën	Proteštantski	Rim. kath.		Sunca		Mejseca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Četrtek	Albin	Albin pk. ††		6 42 5 43	6 1	6 33
2	Pétek	Lujza	Simplic. ††		6 40 5 45	7 11	6 47
3	Sobota	Kornél	Kunigun. ††		6 38 5 47	8 23	7 3
Evang. Lukáč 11. 14—28. Epištola. Efez. 5. 1—9.							
4	Nedela	Postna 3	Oculi		6 37 5 48	9 38	7 21
5	Pondëlek	Adorján	Ožëb ††		6 35 5 49	10 55	7 40
6	Tork	Gottlieb	Pepet. m. ††		6 33 5 51	— —	8 4
7	Srëda	Tomáš	A. sv. T. ††		6 31 5 53	0 13	8 48
8	Četrtek	Zoltán	B. Jánoš ††		6 29 5 55	1 30	9 17
9	Pétek	Franciška	Franciška ††		6 27 5 56	2 39	10 16
10	Sobota	Olimpia	40 man. ††		6 25 5 57	3 37	11 18
Evang. Jánoš 6. 1—15. Epištola : Gal. 5. 21—31.							
11	Nedela	Postna 4	Laetare		6 23 5 58	4 20	12 51
12	Pondëlek	Gregor	Gregor p. ††		6 21 6 00	4 51	2 16
13	Tork	Kristián	Sabin m. ††		6 19 6 2	5 19	3 40
14	Srëda	Mathild	Mathild ††		6 17 6 3	5 39	5 2
15	Četrtek	Krištof	Longin m. ††		6 15 6 5	5 58	6 22
16	Pétek	Henriette	Gerëb p. ††		6 14 6 6	6 15	7 38
17	Sobota	Gertrud	Patrik ok. ††		6 12 6 7	6 34	8 56
Evang. Jánoš 8. 46—59. Epištola : Žid. 9. 11—15.							
18	Nedela	Postna 5	Judica		6 10 6 9	6 55	10 11
19	Pondëlek	Jožef	Jožef ††		6 8 6 10	7 16	11 24
20	Tork	Hubart	Čáky M. ††		6 5 6 12	7 49	— —
21	Srëda	Benedek	Benedek ††		6 2 6 13	8 28	0 33
22	Četrtek	Oktávián	G. sv. K. ††		6 1 6 15	9 14	1 33
23	Pétek	Frumen	Ból. d. M. ††		5 59 6 16	10 11	2 23
24	Sobota	Gábor	Gábor ar. ††		5 57 6 17	11 11	3 3
Evang. Máte 21. 1—9. Epištola : Filip. 2. 5—11.							
25	Nedela	Postna 6.	Ceplena M.		5 55 6 19	12 19	3 34
26	Pondëlek	Manó	Manó ††		5 53 6 20	1 27	3 59
27	Tork	Hajnalka	D. Jánoš ††		5 52 6 22	2 36	4 20
28	Srëda	Gedeon	Kap. Jánoš †		5 50 6 23	3 50	4 37
29	Četrtek	Cyril	Vel. četrtek		5 48 6 24	4 55	4 54
30	Pétek	Vel. pétek	Vel. pétek		5 45 6 25	6 8	5 19
31	Sobota	Árpád	Vel. sobota		5 43 6 27	7 22	5 27

Vrejmena houd pouleg Herschela : 1—7 mrzeo, močen vöter, 8—14 snejg, 15—22 snejg i vöter, 23—31 dosta deždža.

Prvoga je dën 11 v. 1 m. dúgi, do konca mejseca 1 v. 43 m. prirastë.

Začëtek sprotolejtja je 21-ga ob 8 v. 28 min.

Regule vrejmena : Máloga trávna snég je škodlivi sejanji. Ešče i te škodi, či ga samo vžákli neséjo prék po njivaj. Či je máli trávén súhi, vélki pa moker i risálšček hladen: obilna žétva i brátva bode. Kelko meglé bode v etom mēseci, telko plohé pride v-leti; kelko rosé pred vūznom, telko sláne po vūzmi.

Či je Gergor čisti vedrni, Šándor, Józef pa Benedek,
Mraz, vöter, snég de gedrni, Na klin vésita köpenjek.

On je mér naš. (Efez. 2, 14.)

Húdogá ká trpi što med vami? Naj moli. Dobre vôle je što?
Naj popéva. (Jakab 5, 13.)

Či pa što Dühá Kristušovoga nema; té je nej njegov. (Riml. 8, 9)

MÁRC

Mejseca premenjavanje :

1-ga ☉ ob 11 vöri 25 minut, 8 ga ☾ ob 7 vöri 6 minut, 15-ga ☽
ob 1 vöri 8 minut, 23 ga ☽ ob 1 vöri 45 minut, 31-ga ☉ ob 2 v. 15 m.

V-márciuši :

Oránje, práhšenje, prahe, sêve, trávnike vláčiti i poravnati. — *Préžnoj máhri* dobro dvorit; vötrenje, kobile pūščati, svinjé prôti ognjoperi vcepiti dati. Kokvače nasájati i obravnávati. — *Cepike* saditi, obrezávati, cepiti, okápati, pečjé sējati. — *Tople gredé* odpravlati, vötrti; *gredé* réditi: petrželem, mrkevčno, erdêce repe, mēsečne retkvi semen sejati. — *Trstje* odkriti, rezati, z koljom obravnati, mládo trstje saditi, grôbati; bēlo vino obdrūgim, erdêce obprvim pretočiti.

April má 30 dní, Velki tráven

Dén	Proteštantski	Rim. kath.	Sunca		Mejseca		
			zhod	záhod	zhod	záhod	
Evang. Márk 16, 1—8. Epištola : I. Kor. 5, 6—8.							
1	Nedela	Vüzem	Vüzem	 5 41	 6 28	 8 40	 5 45
2	Pondělek	Vüzemski p	Vüzemski p	 5 39	 6 30	 10 0	 6 9
3	Tork	Kerestél	Richárd pk.	 5 37	 6 31	 11 18	 6 39
4	Srěda	Izidor	Izidor pk.	 5 35	 6 32	— —	 7 19
5	Četrtek	Vincenc	F. sv. Vinc	 5 33	 6 33	 0 31	 8 12
6	Pětek	Coelestin	Coelest. pk †	 5 31	 6 35	 1 32	 9 20
7	Sobota	Hermann	Hermann	 5 29	 6 37	 2 19	 10 38
Evang. Jánoš 20, 19—23. Epištola : I. Ján. 5, 4—10.							
8	Nedela	Po vüzmi 1	Quasimod.	 5 27	 6 38	 2 54	 12 0
9	Pondělek	Erhardt	Konrát	 5 24	 6 40	 3 21	 1 22
10	Tork	Žolt	Ezekiel	 5 23	 6 40	 3 43	 2 42
11	Srěda	Leó	Leó p.	 5 21	 6 42	 4 2	 3 50
12	Četrtek	Gyula	Gyula p.	 5 19	 6 44	 4 20	 5 11
13	Pětek	Ida	Hermeneg †	 5 17	 6 45	 3 38	 6 33
14	Sobota	Tibor	Justin m.	 5 15	 6 47	 4 57	 7 49
Evang. Jánoš 10, 11—16. Epištola : I. Peter 2, 21—25.							
15	Nedela	Po vüzmi 2	Misericord.	 5 13	 6 48	 5 20	 9 4
16	Pondělek	Lambert	Ban. Jožef	 5 11	 6 50	 5 48	 10 14
17	Tork	Anicét	Anicét p.	 5 10	 6 51	 6 23	 11 19
18	Srěda	Iona	Sv. Jožef	 5 8	 6 52	 7 7	— —
19	Četrtek	Kočárd	Ema	 5 6	 6 54	 7 59	 0 14
20	Pětek	Tivadar	Tivadar †	 5 4	 6 55	 8 59	 0 58
21	Sobota	Anzelm	Anzelm pk.	 5 2	 6 57	 10 4	 1 33
Evang. Jánoš 16, 16—23. Epištola : I. Peter 2, 11—20.							
22	Nedela	Po vüzmi 3	Jubilate	 5 0	 6 59	 11 11	 2 0
23	Pondělek	Béla	Béla	 4 59	 6 59	 12 20	 2 23
24	Tork	Gjuri	Gjuri m.	 4 57	 7 1	 1 27	 2 42
25	Srěda	Márk	Márk ev.	 4 55	 7 2	 2 36	 2 58
26	Četrtek	Ervin	Kilit i Marc	 4 53	 7 4	 3 48	 3 14
27	Pětek	Aristid	Kan. Peter †	 4 51	 7 5	 5 1	 3 31
28	Sobota	Valéria	K. Pavel m	 4 49	 7 7	 6 18	 3 49
Evang. Jánoš 16, 5—15. Epištola : Jak. 1, 16—25.							
29	Nedela	Po vüzmi 4	Cantate	 4 48	 7 8	 7 38	 4 11
30	Pondělek	Katarina	Sien. Kat.	 4 47	 7 9	 9 0	 4 30

Vrejmena houd pouleg Herschela : 1—6 vihérno, 7—12 močen mraz, 14—20 mláčno, obláčno, 21—28 vetrovje, 20—30 deždževno.

Prvoga je dén 12 v. 47 m. dúgi, do konca mejseca 1 v. 35 m. prirasté.

Máj má 31 dní, Risálšček

Dèn	Proteštantski	Rim. kath.		Sunca		Mejseca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Tork	Filip	Fil. i Jak. ap.		4 45 7 10	10 18	5 16
2	Srèda	Žigmond	Athanáz pk.		4 43 7 12	11 24	6 6
3	Četrtek	Irma	Sv. Jožef		4 41 7 13		7 10
4	Pétek	Flórián	F. ó r á n m.		4 40 7 15	0 17	8 27
5	Sobota	Gotthárd	Pius p.		4 38 7 17	0 55	9 50
Evang. Jánoš 16. 23—30 Epištola: Jakub 1. 22—27.							
6	Nedela	Po vúzmi 5	Rogate		4 37 7 17	1 25	11 11
7	Pondèlek	Napoleon	Gizella		4 35 7 18	1 48	12 31
8	Tork	Gizella	Mihál arch.		4 34 7 20	2 8	1 48
9	Srèda	Gregor	N. sv. Greg.		4 32 7 22	2 25	3 3
10	Četrtek	Kristuša vn.	Kristuša vn.		4 31 7 23	2 43	4 18
11	Pétek	Mamert	Mamert pk.		4 29 7 24	3 1	5 32
12	Sobota	Pongrác	Pongrác m.		4 28 7 25	3 23	6 48
Evang. Jánoš 15. 26. 16. 1—4. Epištola: I Peter 4. 7—11.							
13	Nedela	Po vúzmi 6	Ex. Servác		4 27 7 27	3 49	7 58
14	Pondèlek	Bonifác	Bonifác m.		4 26 7 27	4 21	9 6
15	Tork	Zofia	De la Sallc		4 24 7 29	4 59	10 4
16	Srèda	Mózeš	N. sv. Jánoš		4 23 7 30	5 50	10 52
17	Četrtek	Paškál	Paškál m.		4 22 7 31	6 48	11 31
18	Pétek	Erik	Venanc m.		4 20 7 33	7 52	—
19	Sobota	Ivo	Cœlestin p.		4 19 7 34	8 53	0 1
Evang. Jánoš 14. 23—31. Epištola: Dján. 2. 1—13.							
20	Nedela	Risáli	Risáli		4 18 7 35	10 6	0 25
21	Pondèlek	Ris. pond.	Ris. pond.		4 17 7 36	11 12	0 45
22	Tork	Julija	Julija m.		4 16 7 37	12 20	1 2
23	Srèda	Dežó	Dežó k. ††		4 15 7 38	1 28	1 18
24	Četrtek	Ester	Kršč.		4 14 7 40	2 38	1 34
25	Pétek	Orbán	VII. Greg. ††		4 13 7 41	3 53	1 51
26	Sobota	Filip	N. sv. Fil ††		4 12 7 42	5 11	2 11
Evang. Jánoš 3. 1—15. Epištola: Rim. 11. 33—36.							
27	Nedela	Sv. trojstvo	Sv. troj. 1		4 11 7 43	6 34	2 36
28	Pondèlek	Emil	Augustin pk.		4 11 7 44	7 54	3 9
29	Tork	Maxim.	P. Mägd.		4 10 7 45	9 9	3 54
30	Srèda	Ferdinánd	Janka		4 9 7 46	10 8	4 53
31	Četrtek	Petronella	Tejlovo		4 8 7 47	10 53	6 2

Vrejmena houd pouleg Herschela: 1—5 lejpo, 6—12 deždž, 13—20 premenjávno, 21—27 mláčno, 28—31 toplo vremen.

Prvoga je dea 14 vör 25 minut dügi, do konca mejsca 1 vöro 14 minut prirasté.

Juni má 30 dní, Ivanšček

Dèn	Proteštantski	Rim. kath.		Sunca		Mejseca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
1	Pétek	Pamfil	Pamfil †		4 7 7 48	11 32	7 32
2	Sobota	Ana	Eraz.		4 7 7 49	11 52	8 52
Evang. Lukáč 16. 19—31. Epištola : I. Ján 4. 16—21.							
3	Nedela	Po sv. tr. 1.	Sv. troj. 2.		4 6 7 50	—	10 20
4	Pondělek	Kerénj	Sv. Franz		4 6 7 51	0 14	11 34
5	Tork	Bonifác	Bonifác pk.		4 5 7 52	0 32	12 54
6	Srěda	Norbert	Norbert pk.		4 4 7 53	0 49	2 9
7	Četrtek	Róbert	Róbert pk.		4 4 7 54	1 8	3 22
8	Pétek	Medárd	Jéz. sv. srcé		4 3 7 54	1 28	4 35
9	Sobota	Félix	Prim. Fél. m		4 3 7 54	1 51	5 47
Evang. Lukáč 14. 16—24. Epištola : I. Ján. 3. 13—18.							
10	Nedela	Po sv. tr. 2	Sv. troj. 3		4 3 7 55	2 21	6 55
11	Pondělek	Barnabáš	Barnabáš		4 3 7 56	2 48	7 56
12	Tork	Klaudius	Fak. sv. Ján.		4 3 7 56	3 44	8 48
13	Srěda	Tóbiáš	Sv. Pád. A.		4 2 7 57	4 40	9 30
14	Četrtek	Vazul	Vazul		4 2 7 57	5 40	10 2
15	Pétek	Vid	Vid †		4 2 7 58	6 47	10 28
16	Sobota	Justin	Reg. sv. Fr.		4 2 7 58	8 0	10 49
Evan. Lukáč 15. 1—10. Epištola : I. Peter 5. 6—11.							
17	Nedela	Po sv. tr. 3	Sv. troj. 4		4 2 7 59	9 0	11 7
18	Pondělek	Arnold	Efrém		4 2 7 59	11 6	11 13
19	Tork	Gjáfář	Gjáfář		4 2 8 0	11 13	11 38
20	Srěda	Ráfael	Silvér pk.		4 2 8 0	12 21	11 54
21	Četrtek	Alajoš	G. sv. Alojz		4 2 8 0	1 32	—
22	Pétek	Paulina	Ákoš †		4 2 8 0	2 47	0 13
23	Sobota	Zoltán	Ediltrud d.		4 2 8 1	4 5	0 34
Evang. Lukáč 6. 36—42. Epištola : Rim. 8. 18—23.							
24	Nedela	Po sv. tr. 4	Sv. troj. 5		4 3 8 1	5 26	1 2
25	Pondělek	Vilmoš	Vilmoš		4 3 8 1	6 51	1 41
26	Tork	Ján. i Pavel	Ján. i Pavel		4 4 8 1	7 52	2 33
27	Srěda	Lásló	Lásló		4 4 8 1	8 45	3 42
28	Četrtek	Ince	Ince		4 5 8 1	9 24	5 3
29	Pétek	Peter i Pav.	Peter Pav.		4 5 8 1	9 54	6 27
30	Sobota	Pavel	Pavel		4 6 8 1	10 17	7 59

Vrejmena houd pouleg Herschela : 1—3 toplo, 4—16 deždž, 12—19 toplo, vetrovje, 20—26 deždževno, 27—30 vihěr.

Prvoga je dèn 15 v. 42 m. dúgi; do 21-ga 17 m. prirasté, od etoga mao do konca mejseca 3 m. se poměňa. — Leto se začne 22-ga ob 3 v. 45. m.

Juli má 31 dní, Jakobešček.

Dén	Proteštantski	Rim. kath.		Sunca		Mejseca	
				zhod	záhod	zhod	záhod
Evang. Lukáč 5, 1—11. Epištola : I. Peter 3, 8—15.							
1	Nedela	Po sv. tr. 5	Sv. troj. 6		4 7 8 1	10 37	9 22
2	Pondělek	Ottokár	Srp. B. D. M.		4 7 8 1	10 55	10 41
3	Tork	Kornél	Spom. pápe		4 7 8 0	11 13	11 57
4	Srěda	Ulrik	Ulrik pk.		4 8 8 0	11 32	1 13
5	Četrtek	Eneše	Cyrl i Met.		4 8 8 0	11 56	2 26
6	Pětek	Ežaiáš	Ežaiáš		4 9 8 0	—	3 39
7	Sobota	Cyrl i Met.	sv. Antun		4 10 7 59	0 23	4 47
Evang. Máte 5, 20—26. Epištola : Rim. 6, 3—11.							
8	Nedela	Po sv. tr. 6	Sv. troj. 7		4 10 7 59	0 58	5 50
9	Pondělek	Lukrécia	Veronika d.		4 11 7 58	1 40	6 46
10	Tork	Amália	Amália		4 12 7 58	2 33	7 29
11	Srěda	Lili	I. Pius p.		4 13 7 56	3 32	8 4
12	Četrtek	Izabella	G. sv. Jan.		4 14 7 56	4 37	8 32
13	Pětek	Eugén	Anaklét p.		4 15 7 55	5 44	8 55
14	Sobota	Eörš	Bonaventura		4 16 7 55	6 51	9 13
Evang. Márk 8, 1—9. Epištola : Rim. 6, 19—23.							
15	Nedela	Po sv. tr. 7	Sv. troj. 8.		4 17 7 54	7 57	9 29
16	Pondělek	Valter	Karmel B. M.		4 18 7 54	9 4	9 45
17	Tork	Elek	Elek		4 18 7 53	10 9	10 0
18	Srěda	Friderik	Kamill		4 20 7 52	11 18	10 17
19	Četrtek	Emilia	Paul i sv. V.		4 21 7 51	12 29	10 36
20	Pětek	Eliáš	Jeromoš		4 22 7 50	1 43	11 0
21	Sobota	Dániel	Praxedes		4 23 7 49	3 1	11 32
Evang. Máte 7, 15—23. Epištola : Rim. 8, 12—17.							
22	Nedela	Po sv. tr. 8	Sv. troj. 9		4 24 7 48	4 19	—
23	Pondělek	Lenke	Apollin m.		4 26 7 46	5 32	0 17
24	Tork	Kristina	Kristina		4 27 7 45	6 31	1 15
25	Srěda	Jakub	Jakub ap.		4 27 7 45	7 17	2 31
26	Četrtek	Anna	Anna		4 28 7 44	7 51	3 58
27	Pětek	Olga	Pantaleon		4 30 7 42	8 18	5 27
28	Sobota	Ince	Ince p.		4 31 7 41	8 39	6 55
Evang. Lukáč 16, 1—9. Epištola : I. Kor. 10, 6—13.							
29	Nedela	Po sv. tr. 9	Sv. troj. 10		4 33 7 37	8 59	8 18
30	Pondělek	Judith	Judith		4 34 7 38	9 19	9 38
31	Tork	Oskár	Ignác Loyol		4 35 7 36	9 37	10 57

Vrejmena houd pouleg Herschela : 1—10 toplo, vihérje, 11—18 deždž, 19—25 trnok toplo, 26—31 vihér.

Prvoga je dén 15 v. 54 m. dúgi, do konca mejseca z 53 m. krátšiši.

Regule vrejmena: Či na Srpno Marjo deždži, de dugo, 40 deždžilo, (tô se je v-1852-gom leti uprav tak spunilo.) Či je Margye dén vedrni — dobro, či je deždževen: škodljivo znamenuje.

Margya se oblákov boji,

Grmlanca, deždž se ji mrzi.

Či je Jakoba nôč (25) vedrna: obilnost de v-ogradčekaj, či je pa deždževna: na kvár de orêhom i lešnjekom. — Či mravlè velke mravlinjeke nanosijo: trdo zimo čakajmo. — Jakobeščeka 20-ga je Eliáš, od šteroga pripovédka právi, ka se je na žerjávi kôlaj pelao v-nébo. On rêtkogda zná za svoj dén i či zvè za njega, ka gda spádne, veliko grmlanco, bliskanje, sláпов vdérjanje, točô narédi vu sreditosti. Sreča ka malogda zvè za njega. Tô právi od njega pripovédka.

Či što nešče delati, naj ni ne jè. (II. Thess 3, 10.)
Stvárstvo je brez molitvi živeti. (Balzac.)

JULI

Mejseca premenjávaje:

3-ga ☾ ob 9 vóri 28 minut, 11-ga ☉ ob 6 vóri 6 minut, 19 ga ☽ ob 7 vóri 53 minut, 26-ga ☿ ob 1 vóri 9 minut.

V-juliši:

Granár, nasipárnic vrédvzétje. — Žétva; práhšenje; hajdino i rêpno sējati. Konje kôpati dati. Prasic púšćanje k-jesènskomi kotenji. — Živázen po strnjišči pásti. Belice za zimò stráni dèvati. — Sád *po-bèratt*; črvivi sád polagati; pune vèke podlagati. Vlomlene vèke z-kalamázom omazati. — *V-ogradčeki*: okápati, pleti, polèvati. Za semen ôgorčno bilje vöprebrati. Trsje pleti, čistiti, vrihke vkrá rezati, ob trétjim kopati. Vu velikoj hici lagve šprickati.

Augustuš má 31 dní, Měšnjek.

Dě̃n	Proteřtantski	Řim. kath.		Sunca		Mejsca		
				zhod	záhod	zhod	záhod	
1	Srěda	Ver. Peter	Ver. sv. Pet.		4 36	7 36	9 59	12 13
2	Četrtek	Lehel	L. sv. Alfonz		4 37	7 34	10 25	1 27
3	Pétek	Hermína	Štefan		4 39	7 33	10 57	2 39
4	Sobota	Domonkos	Domonkoř		4 40	7 31	11 38	3 44
Evang. Lukáč 19, 41—48. Epiřtola : I. Kor. 10, 6—13.								
5	Nedela	Po sv. tr. 10	Sv. troj. 11		4 41	7 29	— —	4 42
6	Pondělek	Berta	Preob. I. Jez.		4 43	7 38	0 27	5 29
7	Tork	Ibolja	Kajetán		4 44	7 26	1 25	6 7
8	Srěda	Láslo	Cirjác m.		4 45	7 26	2 28	6 36
9	Četrtek	Emöd	V. Jánoř		4 46	7 24	3 35	7 0
10	Pétek	Lörinc	Lörinc m.		4 47	7 22	4 42	7 20
11	Sobota	Tibor	Žuža m.		4 49	7 20	5 49	7 36
Evang. Lukáč 18, 9—14. Epiřtola : I. Kor. 15, 1—10.								
12	Nedela	Po sv. tr. 11	Sv. troj. 12		4 50	7 19	6 55	7 52
13	Pondělek	Ipol	Ipol		4 52	7 17	8 1	8 8
14	Tork	Öžeb	Öžeb m. †††		4 53	7 15	9 9	8 24
15	Srěda	Marija	Vel. meřa		4 54	7 14	10 18	8 42
16	Četrtek	Abrahám	Rökuř		4 55	7 12	11 30	9 4
17	Pétek	Anastáz	Jácint m. †		4 57	7 10	12 45	9 32
18	Sobota	Ilona	Ilona cas		4 58	7 8	2 1	10 9
Evang. Márk 7, 31—37. Epiřtola II. Kor. 3, 4—9.								
19	Nedela	Po sv. tr. 12	Sv. troj. 13		5 0	7 6	3 14	11 0
20	Pondělek	Štefan	Štefan		5 1	7 4	4 17	— —
21	Tork	Šámuel	Ch. sv. Franc		5 2	7 3	5 8	0 7
22	Srěda	Menjhárt	Timot m.		5 3	7 1	5 46	1 26
23	Četrtek	Farkař	Ben. sv. Filip		5 5	6 59	6 16	2 52
24	Pétek	Bertalan	Bertalan		5 6	6 57	6 41	4 20
25	Sobota	Lajoř	Lajoř		5 8	6 55	7 1	5 46
Evang. Lukáč 10, 23—37. Epiřtola : Gal. 3 15—22.								
26	Nedela	Po sv. tr. 13	Sv. troj. 14		5 9	6 53	7 21	7 10
27	Pondělek	Gebhard	K. sv. Jožef		5 10	6 51	7 41	8 32
28	Tork	Ágořton	Ágořton		5 11	6 50	8 2	9 51
29	Srěda	Ernestin	sv. Ivana gl.		5 13	6 48	8 27	11 9
30	Četrtek	Rozália	L. sv. Róza		5 14	6 46	8 58	12 24
31	Pétek	Erika	Rajmund		5 16	6 44	9 35	1 33

Vrejmena houd pouleg Hershela : 1—9 vedrno, 10—17 premenjávno, to-
plo vrejmen, 18—23 obláčno, 24—31 toplo vrejmen.

Prvoga je dě̃n 15 v. dúgi, do konca mejsca 1 v. 32 m. krátřiši.

September má 30 dní, Mihálšček

Dèn	Proteštantski	Rim. kath.		Sunca		Mejseca		
				zhod	záhod	zhod	záhod	
1	Sobota	Egjed	Egjed ap.	☩☩	5 17	6 42	10 22	2 34
Evang. Lukáč 17, 11—19. Epištola: Gal. 5. 16—24.								
2	Nedela	Po sv. tr. 14	Sv. troj. 15	☩☩☩	5 19	6 40	11 17	6 16
3	Pondélek	Hilda	Mansvět pk.	☩☩☩	5 19	6 39	—	6 32
4	Tork	Rozália	V. sv. Rozália	☩☩☩	5 21	6 37	0 18	6 50
5	Srêda	Viktor	Just. sv. Lôr.	☩☩☩	5 22	6 35	1 24	7 10
6	Četrtek	Zakariáš	Ida	☩☩☩	5 24	6 32	2 31	7 36
7	Pétek	Regina	Mantr. †	☩☩☩	5 25	6 30	3 39	8 10
8	Sobota	Mārtha	Mála meša	☩☩☩	5 27	6 28	4 45	8 55
Evang. Máte 6, 14—34. Epištola: Gal. 5. 25, 6. 1—10.								
9	Nedela	Po sv. tr. 15	Sv. troj. 16	☩☩☩	5 27	6 27	5 52	6 16
10	Pondélek	Erik	Miklós	☩☩☩	5 29	6 25	6 59	6 32
11	Tork	Theodora	Prot. i Jác.	☩☩☩	5 30	6 22	8 9	6 50
12	Srêda	Guido	Márija	☩☩☩	5 32	6 20	9 20	7 10
13	Četrtek	Ludovika	Notburga d.	☩☩☩	5 33	6 18	10 33	7 36
14	Pétek	Serénka	Sv. kr. gor.	☩☩☩	5 35	6 16	11 50	8 10
15	Sobota	Nikodém	7 Bol. D. M.	☩☩☩	5 36	6 14	1 2	8 55
Evang. Lukáč 7, 11—17. Epištola: Efez. 3, 13—23.								
16	Nedela	Po sv. tr. 16	Sv. troj. 17	☩☩☩	5 37	6 12	2 8	9 54
17	Pondélek	Ludmilla	Sv. Franca r.	☩☩☩	5 38	6 10	3 11	11 6
18	Tork	Titus	Kup. sv. Jož.	☩☩☩	5 40	6 8	3 43	—
19	Srêda	Vilhelmina	Jan. m. Kánt	☩☩☩	5 41	6 6	4 15	0 27
20	Četrtek	Friderika	Eusták m.	☩☩☩	5 43	6 4	4 41	1 51
21	Pétek	Máté	Máté ap.	☩☩☩	5 44	6 1	5 2	3 17
22	Sobota	Mór	Mór	☩☩☩	5 46	6 0	5 23	4 40
Evang. Lukáč 14, 1—11. Epištola: Efez. 3, 13—23.								
23	Nedela	Po sv. tr. 17	Sv. troj. 18	☩☩☩	5 46	5 58	5 43	6 2
24	Pondélek	Gellért	B. D. Marija	☩☩☩	5 48	5 56	6 3	7 22
25	Tork	Kleofáš	Gellért m.	☩☩☩	5 49	5 54	6 27	8 43
26	Srêda	Justina	Cipr. i Just.	☩☩☩	5 51	5 51	6 56	10 1
27	Četrtek	Adalbert	Koz. i Dam.	☩☩☩	5 52	5 49	7 31	11 14
28	Pétek	Vencel	Vencel m.	☩☩☩	5 54	5 48	8 15	12 21
29	Sobota	Mihál	Mihál arch.	☩☩☩	5 55	5 46	9 8	1 18
Evang. Máte 22, 34—46. Epištola: I. Kor. 1, 4—9.								
30	Nedela	Po sv. tr. 18	Sv. troj. 19	☩☩☩	5 56	5 44	10 8	2 4

Vrejmena houd pouleg Herschela: 1—8 oblačno vrejmen, 9—15 tūho deždžovje, 16—22 vetrovje, 23—30 premenjávno vrejmen.

Prvoga je dèn 13 vör 25 minut dügi, do konca mejseca 1 vöro 47 minut kratšiji.

Oktober má 31 dni, Svestvinšček

Dèn	Proteštantski	Rim. kath.		Sunca		Mejseca		
				zhod	záhod	zhod	záhod	
1	Pondèlek	Malvin	Remig pk.		5 58	5 41	11 18	2 40
2	Tork	Petra	Angel var.		5 59	5 39	—	3 07
3	Srèda	Helga	L. sv. Terez.		6 01	5 37	0 19	3 30
4	Četrtek	Franz	A. sv. Franc		6 02	5 35	1 27	3 49
5	Pétek	Aurél	Placid m.		6 03	5 34	2 33	4 06
6	Sobota	Brunó	Brunó m.		6 04	5 31	3 40	4 22
Evang. Máte 9. 1—8. Epištola : Efez. 4. 22—28.								
7	Nedela	Po sv. tr. 19	Sv. troj. 20		6 06	5 29	4 47	4 38
8	Pondèlek	Etelka	Etelka		6 07	5 27	5 57	4 56
9	Tork	Déneš	Déneš pk.		6 09	5 25	7 09	5 16
10	Srèda	Gedeon	Borg. Franc		6 10	5 23	8 22	5 40
11	Četrtek	Brigitta	Placida d.		6 12	5 21	9 38	6 12
12	Pétek	Maxmilian	Maxmilian		6 12	5 20	10 53	6 54
13	Sobota	Kálmán	Kálmán		6 14	5 18	12 00	7 49
Evang. Máte 22. 1—14. Epištola : Efez. 5. 15—21.								
14	Nedela	Po sv. tr. 20	Sv. troj. 21		6 16	5 16	1 56	8 57
15	Pondèlek	Terezija	Terezija d.		6 17	5 14	1 41	10 13
16	Tork	Gál	Gál apat		6 19	5 12	2 16	11 34
17	Srèda	Hedvig	Hedvig		6 20	5 10	2 43	—
18	Četrtek	Lukáč	Lukáč ev.		6 21	5 09	3 05	0 57
19	Pétek	Lucius	Alk. Peter		6 23	5 07	3 26	2 17
20	Sobota	Irén	Vendel		6 24	5 05	3 45	3 38
Evang. Jánoš 4. 47—54. Epištola : Efez. 6. 10—17.								
21	Nedela	Po sv. tr. 21	Sv. troj. 22		6 26	5 02	4 05	4 57
22	Pondèlek	Elód	Kordula d.		6 27	5 01	4 28	6 16
23	Tork	Gjõngjike	Ignác		6 29	4 59	4 54	7 35
24	Srèda	Salamon	Ráfael ang.		6 30	4 58	5 08	9 52
25	Četrtek	Blanka	Blanka		6 32	4 56	6 58	10 03
26	Pétek	Demeter	Demeter		6 33	4 54	6 58	11 04
27	Sobota	Sabina	Sabina m.		6 35	4 52	7 56	11 55
Evang. Máte 18. 23—35. Epištola : Filip. 1. 3—11.								
28	Nedela	Po sv. tr. 22	Sv. troj. 23		6 37	4 50	8 59	12 36
29	Pondèlek	Zenó	Nárcis		6 38	4 48	10 06	1 07
30	Tork	Kološ	R sv. Alfon.		6 39	4 47	11 13	1 32
31	Srèda	Reform. sv.	Farkaš		6 41	4 46	—	1 52

Vrejmena houd pouleg Herschela : 1—7 dosta deždža, 8—14 lejpo vedrno, 15—21 mláčno, toplo, 22—30 vedrno ali mrzlo vremen.

Prvoga je dén 11 v. 33 min. dúgi, do konca mejseca 1 v. 28 min. kratšiši.

Regule vrejmena : Či drevja listje dugo káple doli: veliko zimo; či hitro: ráni mraz i na prišestno leto obilnost znamenúje. Či dosta listja ostáne na drévji: dosta gosenic bude v leti.

Gda pride že Šimeon Judáš,
V-plateni lačaj mrzlo máš.

Ne blóдите: Bôg se ne dá osmejávati. Ár kakoli seja človik, tisto bude i žeo. Zátó. kí sêja na têlo svoje, z têla bude žeo skvarjênje; kí pa sêja na Dúh, z Dúhá bude žeo žitek vekivečni.

(Gal. 6, 7—8.)

Za drágo cêno ste kúpleni, nebojte slugi lúdi. (I. Kor. 7, 23)

OKTOBER

Mejseca premenjávanje :

8 ga ☉ ob 4 vóri 5 minut, 15-ga ☽ ob 8 vóri 26 minut, 22-ga ☿ ob 4 vóri 1 minut, 30 ga ☾ ob 9 vóri 22 minut.

V-oktobri :

Mlatidev. Hramôv popravek. Hajdino žeti, kukorco trgati, repo brati; práhšenje, poti poprávlati; trávník vláčiti, z-pepélom posipávati, v-mokrôči po nji né pásti. Na sũho krmo se predjáti. Svinjé po strnjšči pásti. Prasice púšçati na sprotolêšnje kotenje. Kanžare z-ovsom krmíti. Gjaram dobro polagati. Drevje okápati i gnojiti. Zelja notri dévanje, kolje vküp pobéranje, brátva, grôbanje, gnojenje, notri pokri-vanje, kolje vrêd sklásti.

November má 31 dní, Andrejšček

Děn	Proteštantski	Řím. kath.	Sunca		Mejseca		
			zhod	záhod	zhod	záhod	
1	Četrtek	Mariana	Vsej sv. den	 6 42	 4 45	0 19	2 11
2	Pétek	Achill	Mrtvecov d.	 6 44	 4 43	1 25	2 27
3	Sobota	Viktor	Hubert pk.	 6 46	 4 41	2 31	2 43
Evang. Máte 22. 15–22. Epištola : Filip. 3. 17–21.							
4	Nedela	Po sv. tr. 23	Sv. troj. 24	 6 47	 4 39	3 40	3 00
5	Pondělek	Imre	Imre	 6 49	 4 38	4 50	3 19
6	Tork	Lenárd	Lenárd m.	 6 50	 4 37	6 04	3 42
7	Srěda	Rudolf	Engelbert m.	 6 51	 4 35	7 21	4 11
8	Četrtek	Gottfried	Gottfried pk.	 6 53	 4 34	8 38	4 51
9	Pétek	Tivadar	Tivadar	 6 54	 4 32	9 49	5 42
10	Sobota	Luther M.	A. sv. Andráš	 6 56	 4 31	10 51	6 48
Evang. Máte 9 18–26. Epištola . Kol. 1. 9–14.							
11	Nedela	Po sv. tr. 24	Sv. troj. 25	 6 57	 4 29	11 40	8 04
12	Pondělek	Jónáš	Márton p.	 6 59	 4 28	12 17	9 24
13	Tork	Sanisló	Sanisló	 7 00	 4 28	12 46	10 46
14	Srěda	Klementina	Jozafát m.	 7 02	 4 26	1 10	—
15	Četrtek	Leopold	Gertrud d.	 7 03	 4 25	1 30	0 05
16	Pétek	Ottmár	Edmund	 7 05	 4 23	1 50	1 24
17	Sobota	Hortenzia	Sv. Gregor	 7 07	 4 22	2 08	2 40
Evang. Máte 24. 15–28. Epištola : 1. Tes. 4 13–18.							
18	Nedela	Po sv. tr. 25	Sv. troj. 26	 7 08	 4 21	2 30	3 57
19	Pondělek	Eržebet	Eržebet	 7 10	 4 20	2 54	5 14
20	Tork	Jolán	V. sv. Félix	 7 11	 4 20	3 24	6 31
21	Srěda	Olivér	D. Marija	 7 12	 4 19	4 01	7 43
22	Četrtek	Cecilia	Cecilia	 7 13	 4 18	4 48	8 49
23	Pétek	Kelemen	Kelemen m.	 7 15	 4 17	5 43	9 46
24	Sobota	Emma	Ivan Krst.	 7 16	 4 16	6 45	10 29
Evang. Máte 25. 31–46. Epištola : 2. Tes. 1. 3–10.							
25	Nedela	Po sv. tr. 26	Sv. troj. 27	 7 18	 4 15	7 51	11 06
26	Pondělek	Miloš	B. sv. János	 7 19	 4 14	8 58	11 33
27	Tork	Virgil	D. Marija	 7 20	 4 14	10 04	11 55
28	Srěda	Štefánia	Štefan	 7 21	 4 13	11 10	12 14
29	Četrtek	Noé	Saturnin	 7 23	 4 13	—	12 30
30	Pétek	Andráš	Andráš	 7 24	 4 12	0 15	12 47

Vrejmena houd pouleg Herschela : 1–6 deždževno, 7–13 vetrovje i dosta deždža, 14–20 snejg, 21–28 deždževno, 29–30 vihérno mrzlo vrejmen.

Prvoga je děn 10 v. 3 m. dúgí, do konca mejseca 1 v. 15 m. kratšiši.

Regule vrejmena : Na vsêsvécov dén vsêči doj z cera (drovnič rást) edno vêko, či je od znôtra sùha: de trda; či je vlažna: de mokra zima. Či je té dén moker: zima bode mláčna; či je pa vedrni: močno sněžno zimo znamenúje. Či je Mártona (11) gôsi prsčonta erdéča: velki mraz; či je bêla: dosta snegá; či je čarna: deždževna jesén i zburkana zima bode. Kakše vrêmen je na Ožébetovo i Katalénovo: tákši bode cêli december.

Vsáko têlo je, kak tráva. (Ežaiáš 49, 6.)

Známo pa, ka onim, ki Bogá lúbijo, vsa na dobro slúžijo.

(Riml. 8, 28)

Ar Bôg tim g'zdávim prôti stoji: tim poniznim pa dá miloščo.

(I. Petr. 5, 5.)

NOVEMBER

Mejseca premenjavanja :

7 ga ☀ ob 5 vôri 44 minut, 14-ga ☾ ob 3 vôri 39 minut, 21-ga ☽ ob 5 vôri 26 minut, 29-ga ☾ ob 6 vôri 39 minut.

V-novembri

Silja rešétanje. Mlênje na zimô. Krumpiše i kukorico prebérati. Globoko práhšenje. Gnojitev. Vötrênje. Samo dvôjega poláganja začétek. Krmlenke dobro krmiti i obilno nastilati. Perotnino dobro krmiti i napájati. Sadovnjáka kopanje. Cepik sadjenje i notri povijanje. Ribizlina šibja bránje. Sadovenoga drevja stéblovja čiščenje. Petriž i špenôt osipati i z listjom pokriti. Za goríce grünt rigolêrivati. Mošt spuniti. Bêlo vino ob štrtim, to erdéče pa ob drúgim pretočiti.

December má 31 dní, Prosinec.

Dèn	Proteštantski	Rim. kath.		Sunca		Mejseca		
				zhod	záhod	zhod	záhod	
1	Sobota	Elza	Elig pk.		7 26	4 12	1 21	1 3
Evang. Máte 21, 1—9. Epištola: Rim. 13, 11—14.								
2	Nedela	Advent 1	Advent 1		7 27	4 11	2 29	1 21
3	Pondèlek	Olivia	Xav. sv. Fr.		7 28	4 11	2 41	1 42
4	Tork	Borbála	Borbála		7 29	4 10	4 56	2 8
5	Srèda	Vilma	Sabbas		7 31	4 10	6 14	2 43
6	Četrtek	Mikloš	Mikloš		7 32	4 9	7 30	3 30
7	Pétek	Ambruš	Ambruš		7 32	4 9	8 37	4 32
8	Sobota	Márija	Márija		7 34	4 9	9 33	5 46
Evang. Lukáč 21, 25—36. Epištola: Rim. 15, 4—13.								
9	Nedela	Advent 2	Advent 2		7 35	4 9	10 26	7 8
10	Pondèlek	Judith	Melkiádes		7 36	4 9	10 48	8 32
11	Tork	Árpád	Damáz m.		7 37	4 9	11 14	9 55
12	Srèda	Gabriella	Otilia		7 38	4 9	11 35	11 13
13	Četrtek	Luca	Luca d.		7 39	4 9	11 55	—
14	Pétek	Silárd	Nikáz m. †		7 40	4 9	12 15	0 30
15	Sobota	Johanna	Valerián m.		7 40	4 9	12 34	1 47
Evang. Máte 11, 2—10. Epištola: I. Kor. 4, 1—5.								
16	Nedela	Advent 3	Advent 3		7 41	4 10	12 57	3 2
17	Pondèlek	Lázár	Lázár		7 42	4 10	1 25	4 18
18	Tork	Augusta	Grácián		7 43	4 10	1 59	5 30
19	Srèda	Viola	Pelágin K. ††		7 43	4 11	2 41	6 38
20	Četrtek	Teofil	Timóth		7 44	4 11	3 32	7 38
21	Pétek	Tomáš	Tom. ap. ††		7 44	4 12	4 33	8 26
22	Sobota	Zenó	Zeró m. ††		7 45	4 12	5 39	9 4
Evang. Jánoš 1, 18—28. Epištola: Filip 4, 4—7.								
23	Nedela	Advent 4	Advent 4		7 45	4 13	6 45	9 34
24	Pondèlek	Ádám i Eva	Ádám i E. ††		7 46	4 13	7 51	9 59
25	Tork	Koled. sv.	Koled. sv.		7 46	4 14	8 57	10 19
26	Srèda	Števana m.	Števana m.		7 47	4 14	10 1	10 35
27	Četrtek	Jánoš	Jánoš ap.		7 47	4 15	11 7	10 51
28	Pétek	Kamilla	Drov. dec. d. †		7 47	4 16	—	11 7
29	Sobota	Dávid	Tomáš pk.		7 47	4 17	0 12	11 24
Evang. Lukáč 2, 33—40. Epištola: Gal. 4, 1—7.								
30	Nedela	Po kol. sv.	Po kol. sv.		7 48	4 17	1 21	11 43
31	Pondèlek	Silvester	Silvester		7 48	4 18	2 38	12 6

Vrejmena houd pouleg Herschela: 1—5 mraz, 6—12 premenjávno, 13—19 mrzlo, vetrovje, 20—28 vedrno, 29—31 sneg. — Prvoga je dèn 8 v. 46 m. dùgi, do 22-ga ešče 18 m. krátšiši, potom 2 m. prirasté. — Zima se začne 22. decembra ob 1 vòri 50 minut.

Regule vrejmena : Či na svéto nôč zdôc (od zhoda ve-
ter) piše: kúgo; či vedrnjek (od zá-
hoda): pomor; či jüg: beteg; či se-
ver: dobro leto znamenúje. — Či na stáro leto deždž ide, na gojldno
pa sunce sija: te se trôštajmo dobroga pôva. Ali či je nôč i dén
glihno vrêmen, teda lahko govorimo:

Sylvester je dobro spuno,
Leto bode dobro puno!

Či je prosinec zeléni,
Vüzem bode snežéni;
Či na svéto nôč snêg ide,
Teda dobro leto pride.

Či prvoga sunce sija,
V leti de velka vročina:
Te drúgi pa či de svekli,
Drágoča od toga visi.

Tak je lúbo Bôg ete svét, da je siná svojega jedinorodjeno-
ga dao, da vsáki, kí vu njem verje, se neskvári, nego má žítek ve-
kivečni. (Jan. 3, 16.)

DECEMBER

Mejseca premenjávánja :

6-ga ☀ ob 6 vóri 25 minut, 13 ga ☽ ob 11 vóri 52 minuti, 20-ga
☾ ob 9 vóri 53 minuti, 29-ga ☾ ob 3 vóri 8 minuti.

V-decembri :

Snêg odmetávati. Léd voziti. Drva voziti. Gnojiti. Skôrnati snêg z-
svinjámi spotrêti. Trávnike z-gnojnicov polêvati. Konje podkovati
dati; mláde žrebce, žrebice, teočice voziti včiti. Prásce z-ječménom
krmiti. Perotnime na toplom držánje. V-jesén posadjeni cepik zemlô
z-gnojom pokrúti. Seménje vótriti, pobérati. Rigolêranje. Kolje réditi
za gorice i. t. v.

Vrban.

(K-regulam vrejmeni v-màjuši.)

Jas sem svéti Vrban, z-goricami ravnam !
Či mraz i sláno dam, vse delo je zaman.
Ali da rad žijam, sladko vince pijam :
Vrêh od mraza, točé varjem ino čúvam.

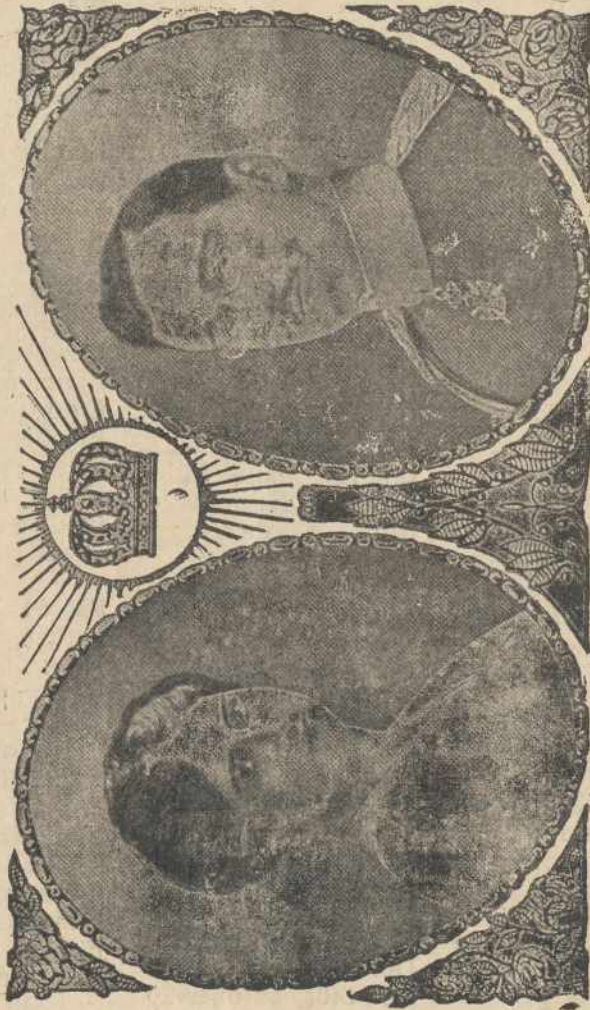
Či na svoj dén lepô sunci sijati dam,
Tak trstje z-grôzdekmi vse napunjeno mam,
V-jesén z-sladkov župov lagve napunjávam,
Z-šterov si srdce v-túgi razveseljávam.

Deždž, megleno vrêmen z-pazkov odvrnjávam,
Vrêmena hôd lepô, čedno poravnávam :
Da pôv bode lêpi i sád nê črvívi,
Vrban med mrzlimi svétci prijaznívi.

Pongrátz, Servác, Bon'fác, či se vtegüjejo :
Z-mrazom náras, lúdi či postrahšüjejo ;
Jas se njim preprêtim, nji škodo poprávím,
Nji oblást poterem, vse na dobro správím !

Tô jas VRBAN právim.

Znamejnja slabosti i nezadostnoj cirkulácii krvi, či se pokážejo pri človeki, či so oslabili živci i mišice, preveč se zahváli ribanje z Fellerovim Elsafluidom. Pri reomatični betegaj, razhajenja, za masiranje, pri trganji vu sklepaj, bolečine križa, lica, tak i na celom teji, je dobro či se stálno drži pri hiši. Gda je človek dūševno i telovno trüden, té edno pár kaplic dišéčega Elsafluida okrepüje i hladi. Nüca se več prejk 36 lejt kak najbougše domáče hišno vrástvo. Dobi se v apotekaj i baotaj po 6.— Din, 9.— Din i 26.— Din. Po pošti najmenje 1 pak (9 posküsní, ali 6 dvojni ali dvá velkiva špecialna glaža) 58.— Din, dvá tákšiva paka za 102.— Din pri apotekári EUGEN V. FELLER, Stubica Donja št. 110. (Savska banovina).

Királyi pár

Iméndnévi.

- A**bel, január 2.
Abrahám, aug. 16.
Adalbert, sept. 27.
Ádám, sept. 9.
Ádám, Éva, dec. 24.
Adél, január 26.
Adolár, ápr. 21.
Adolf, febr. 21.
Adorján, márc 5.
Agota, jan. 11.
Ágneš, jan. 21.
Agošton, aug. 28.
Akoš, febr. 27.
Aladár, márc. 11.
Alajoš, jun. 21.
Albert, ápr. 23.
Albin, márc 1.
Alfréd, febr. 23.
Alice, márc 8.
Almoš, febr. 20.
Amália, jul. 10. okt. 7.
Ambruš, ápr. 4. dec. 7.
Andráš, február 4.,
november 30.
Angelika (Angyalka)
május 31.
Anna, febr. 19., jun.
2., július 26.
Antal, jan. 17., jun.
13., július 5.
Antónia, július 13.
Antónius, május 10.
Apollónia, január 28.
Aranka, február 8.
Aristid, apríliš 27.
Armin, május 10.
Arnold, június 18.
Aron, apríliš 2.
Arpád, március 31.,
december 11.
Artur, január 22.
Atanáz, május 2.
Attila, január 7.
Augusta, december 18.
- Aurél, oktober 5.
Aurélia, december 2.
Avell, András, nov. 10.
- B**aláz, február 3.
Bálint, február 14.
Barnabáš, május 10.
Beatrix, július 29.
Beata, január 1.
Béla, apríliš 23.
Bella, június 2.
Benedek, március 21.
Benjamin, márc. 31.
Bernát, május 20.
Berta, augustus 9.
Bertalan, aug. 24.
Bertold, jul. i nov. 27.
Bódog, jan. 12., nov. 23
Boldizár, január 6.
Bonifác, május 14.
Borbála, december 4.
Bruno, oktober 6.
- C**ecilia, november 22.
Ciril, július 7.
Ciprián, september 26.
Cyrák, augustus 8.
Cyril, február 9., már-
cius 29.
- D**amaskus, dec. 11.
Dániel, július 21.
Dávid, december 29.
Dežó, május 23.
Déneš, oktober 2.
Domonkoš, aug. 4.
Dorótya, február 6.
Dömötör, oktober 26.
- E**duárd, márc. 18., má-
jus 26., oktober 14.
Edith, september 16.
Egyed, september 16.
Elek, július 17.
- Elemér, február 28.
Eleonóra, február 21.
Ella, február 10.
Előd, oktober 22.
Elvira, február 10.
Elza, december 1.
Emánuel (Manó), már-
cius 26.
Emil, május 28.
Emilia, július 19.
Emma, apríliš 29.,
november 24.
Engelbert, nov. 7.
Ernestina, aug. 29.
Erhardt, apríliš 9.
Erika, augustus 31.
Ervin, apríliš 26.
Ernő, január 12.
Eržebet, novemb. 19.
Ester, május 24.
Etelka, oktober 8.
Eva, december 24.
Ežaiáš, július 6.
- F**ábián, január 20.
Farkaš, sept. 1. aug. 23
Felix, június 9.
Ferdinánd, május 26.
Ferenc, jan. 29., jun.
16., okt. 4. i 10.
Flóra, június 10.
Flórián (Flóris) máj. 4.
Franciška (Fáni), már-
elű 9.
Frida, május 6.
Friderika, sept. 20.
Frigyeš, július 18.
Filip, máj. 1. 26. aug. 24
- G**ábor, március 24.
Gábriella, dec. 12.
(Gál) Gallus, okt. 16.
Gašpár, január 6.
Gedeon, március 28.,
október 10.

- Gellért, september 24.
 Genoveva, január 3.
 Gergor, márciuš 12.,
 nov. 17. (Čod.)
 Gertrud, márciuš 17.
 Géza, február 25.
 Gizella, májuš 3.
 Gottlieb, márciuš 6.
 Gottfried, nov. 8.
 Guidó, september 12.
 Gustáv, jan. 16 márc 29
 Gyöngyike, okt. 5.
 Győző, november 3.
 Gyüri, apriliš 24.
 Gyula, apriliš 12.
- Medvig, október 17.
 Helga, október 3.
 Helén, október 14.
 Henrik, juluš 15.
 Hermin, apriliš 13.
 Hilda, september 3.
 Hubert, márciuš 20.
 Hugó, apriliš 1.
- Hubolya, augustuš 7.
 Ida, apriliš 13.
 Ignác, febr. 1., juluš
 31., október 23.
 Illéš, juluš 20.
 Ilma, apriliš 18.
 Ilona, augustuš 18.
 Imre, november 5.
 Ince, juluš 28.
 Ipoly, augustuš 13.
 Irén, október 20.
 Irma, májuš 3.
 Iván, juniuš 24.
 Izabella, juluš 12.
 Izidor, márciuš 30.,
 apriliš 4.
 Ižó, augustuš 26.
- Jakab, maj. 1., jul. 25.
 Janka, májuš 24.
 Jánoš, november 24.,
 december 27.
 Jenő, juluš 13.
- Jeromos, septemb. 30.
 Jób, september 27.
 Johanna, dec. 15.
 Jolán, november 20.
 Jónáš, november 12.
 Jonathán, májuš 10.
 Józef, február 4., márciuš
 19., augustuš
 27., september 18.
 Judit, jul. 30., dec. 10.
 Julia, Juliána, február
 16., májuš 22.
 Julián, január 9.
 Justin, juniuš 16.
 Justina, sept. 16.
- Kajetán, apriliš 22.
 Kalist, október 14.
 Kálmán, október 13.
 Kamil, Kamilla, de-
 cember 28.
 Károly, jan. 28., nov. 4.
 Karolin, február 2.
 Katalin, febr. 13., apr.
 30., november 25.
 Kázmer, márciuš 4.
 Kelemen, nov. 23.
 Kerestély, apriliš 3.
 Klára, augustuš 12.
 Klementina, nov. 14.
 Kleofáš, september 25.
 Klotild, juniuš 3.
 Kočárd, apriliš 19.
 Kolož, október 30.
 Konrád, február 18.
 Konštantin, február 1.
 Kornél, juluš 3.
 Kornélia, márciuš 3.
 Krištof, márciuš 15.
 Kristián, márciuš 13.
 Kristina, juluš 24.
- Lajoš, aug. 19. i 25.
 Lampert, sept. 17.
 Láslo, juniuš 27.,
 augustuš 8.
 Lázár, december 7.
 Laura, juniuš 17.
- Leander, február 28.
 Lehel, augustuš 2.
 Leó, apriliš 11.
 Leókadia, december 9.
 Leona Leontine, jan. 4.
 Lenárd, november 6.
 Lenke, apriliš 29.
 Lidia, apriliš 8.
 Lilli, juluš 11.
 Lipót, november 15.
 Livia, apriliš 6.
 Lóránt, január 15.
 Lothár, január 27.
 Lőrinc, augustuš 10.
 Luca, december 13.
 Lujza, márciuš 2.
 Lujzi, juniuš 21.
 Ludovika, sept. 14.
 Lukáč, október 18.
 Lukrécia, juluš 9.
- Makár, január 2.
 Mada, májuš 27.
 Magdolna, juluš 22.,
 augustuš 3.
 Malvin, október 1.
 Manó, márciuš 26.
 Marcel, január 9.
 Marcion, apriliš 26.
 Margit, jun. 10., jul. 20.
 Mária, augustuš 15.,
 sept. 8., dec. 8.
 Mária-Magdolna, ju-
 liuš 22.
 Marianna, nov. 1.
 Marko, apriliš 25., ju-
 niuš 18., október 17.
 Márta, juluš 29.
 Márton, nov. 10. i 11.
 Mártonka, január 30.
 Máté, september 21.
 Matild, márciuš 14.
 Mátyáš, február 24.
 Medárd, juniuš 8.
 Melánia, január 10.
 Menyhért, aug. 22.
 Metod, juluš 17.
 Mihály, sept. 29.

- Miklós, december 6.
 Mikša, október 12.
 Miloš, november 26.
 Móric, september 22.
 Mózeš, májuš 16.
- N**ándor, májuš 30.
 Napoleon, májuš 7.
 Nikódem, sept. 15.
 Nóé, november 29.
 Norbert, juniuš 6.
- O**dò, november 18.
 Oktávián, márc 22.
 Olga, juliuš 27.
 Olivér, november 21.
 Olimpia, márc'uš 10.
 Oršòla, október 21.
 Oskár, juliuš 31.
 Osváld, augustuš 5.
 Ottó, márciuš 23.
 Ottmár, november 16.
 Ottokár, jul. 2., nov. 4.
 Ottilia, december 16.
- Ö**dön, november 16.
 Öžéb, augustuš 14.
- P**ál, jan. 25., márc. 7.,
 juniuš 26., 29. i 30.
 Paula, márc. 22., ju-
 niuš 3.
 Paulina, juniuš 22.
 Péter, Pál, juniuš 29.
 Péter, jan. 31., febr. 22.,
 ápr. 29., máj. 19., aug.
 1., okt. 19., dec. 5.
 Petra, október 3.
 Petronella, májuš 31.
 Piroška, jan. 18., no-
 vember 28.
 Pius, máj. 5., jul. 11.
 Pongrác, májuš 12.
- R**afael, jun. 20. okt. 24.
 Ráhel, február 4.
 Rajner, juniuš 17.
- Rebeka, september 2.
 Regina, september 7.
 Režō (Rudolf), ápr. 1.
 november 7.
 Rihàrd, ápriliš 3.
 Róbert, juniuš 7.
 Rókuš, augustuš 16.
 Róland, májuš 29.
 Roman, augustuš 9.
 Roza, augustuš 29.
 Rozália, september 4.
- S**alamon, október 24.
 Šamu, augustuš 21.
 Šándor, február 26.,
 márciuš 18.
 Šara, január 19.
 Šarolta, májuš 19.
 Šebeštyén, január 20.
 Šimeon, február 18.
 Šimon, jan. 5., okt. 28.
 Štefánia, nov. 28.
 Štefan, augustuš 20.,
 december 26.
 Sabina, február 20.,
 október 27.
 Sanisló, nov. 13.
 Servác, májuš 13.
 Severin, január 8.
 Severian, február 21.
 Sidonia, juniuš 1.
 Silárd, ápriliš 22.
 Silvester, dec. 31.
 Sinér, december 12.
 Sylvia, november 26.
- T**omáš, márciuš 7.,
 december 21. i 29.
 Tacián, január 12.
 Tádé, január 24.
 Terézia, juliuš 8., ok-
 tóber 15.
 Tekla, september 23.
 Teodora, sept. 11.
 Teofil, december 20.
 Tibold, juliuš 1.
 Timon, ápriliš 19.
- Tibor, ápr. 14. aug. 11.
 Titus, január 4.,
 september 18.
 Tivadar, ápriliš 20.,
 november 9.
 Tòbiáš, juniuš 13.
 Tódor, február 7.
 Trikrátli (Gáspár,
 Menyhért, Boltižár),
 január 6.
- U**bul, májuš 17.
- V**alér, december 15.
 Valéria, ápriliš 28.
 Valter, juliuš 14.
 Vazul, juniuš 14.
 Vendel, október 20.
 Vencel, sept. 28.
 Veronika, juliuš 9.
 Vid, juniuš 15.
 Vidor, január 13.
 Viktor, september 5.
 Viktoria, dec. 23. ³
 Vilmoš, január 10.
 Vilma, december 5. ⁷
 Vince, ápriliš 5., ju-
 liuš 19.
 Viola, december 19.
 Virgil, november 27.
 Virgilia, január 31.
 Vrban, májuš 25.
 Vouri, juliuš 4. ³
- W**ladimir, juliuš 24.
- X**avér, (Ferenc), de-
 cember 3.
- Z**akariáš, sept. 6.
 Zita, ápriliš 27.
 Zoàrd, december 30.
 Zoltán, juniuš 23.
 Žigmond, májuš 2.
 Žofia, májuš 15.
 Žolt, ápriliš 10.
 Žuzàna, február 19.

Stô lêt staroga proroka proro- küvanje na 1934. leto.

Ka vönáidti nemre, pamet neprerazmi,
Ka ne vídi okò, môder neprebrodi:
Pred menom je znáno i nika nê skrito,
Naprê vò nazvêstim, povém vam odkrito.
Brez dvojnosti verte, vu glavè si vzemte,
Da vu prišestnosti čednêši bodete.
Toga zálog je mo' stára, sêra gláva,
Štere pamet je že dozorjena práva.

Nê mi je potrêbno misliti, broditi,
Kak je bilò i kak má nadale biditi:
Vetrov, zvêzd hodênje i vrêmena tekáj,
Kak bode hodilo naprê i nê nazáj,
Nesreče i sreče, štere májo príditi,
Štere ví od sêbe nemrete viditi,
Da se od njí ležê máte ogíbati
Ino svoj šorš ležê trpeti, znášati.

Dobro pazte esi, ka vam bodem pravo,
Štero bode za vás dobro ino zdravo.
Povém vam skrovnosti pred vami neznàne,
Štere so pred človekom skrite i nevidne,
Štero vam dà, ali od vás vzeme néba,
Šteromi ste ví podvrženi i zemla.
Bodo dnévi dugši vu leta vrêmeni,
Rávno tak kračiši v-zími i megleni.

Gda nede vedrna néba, de obláčna,
Bô deždža povôli i tá kapla mláčna
Razhladí, namoči polá ino njiva
Do blagoslóva žér povôli rodíla.
Màjuša deždžovje nede šlo v juniji,
Za junium vsigdár príde vrôči júli,
Al' ka bode želo vsák' človeka gustuš
Sád bode zoro pá prijaznív augustuš.

Dosta sadú bode, krme i gjeríne,
Krumpišov, hajdine, prosá i kukorce,
Trsa župa sladka gda zavré, de rezna,
Vnôge glavé smeté, z-pét de je metala.
Šúhe čutore se znôva navlážijo,
Šinjek njim zvinémo, guté nam zmočijo.
Veséli do lúdžé, národ zadovolen,
Puna klêt, pevnica, či de pôv obilen.

Sever blato vtrdi, snêg dúne na zemlô,
Projnicke, koline, prído zdaj na vrsto.
Vsáka svinja šunke po štiri má dati,
Kolbási ne'ó ténki, dúgi i debeli.
Slanine i mesá vnogo bô kapalo,
Tak da de se slemen pod njim vugíbalo.
Gostšenjé, vesèlje, v-familijaj radost,
Što bi se zdâ starao i v-srdci meo žalost?

Zamerčaj si dobro, ka de vu tom leti
Dáča ménša, kak je bíla vu prvêši, —
Tákša čüda se pač rêtkogda pokáže,
Ménša, či jo nede zvišati mogôče.

Z-čeki te nebodo tō pôt pozdrávlali,
Či tak, ka nič drůgo nemaš od sakáli.
Za dugá volo te naj neboli gláva,
Či si ga vöpláčao, nede ti od kvára.

Kůge, betega pri človeki i stvári,
O šter'ga smo vsigdár vu velikom stráhi
Vu tom leti nede, tō mi lahko verješ,
Vê i tí v-tom tůdi radosti nenáideš.
Lôši se podkrmi, debeli opádne,
Či tak pôtégne šorš i na tébe spádne.
Od ti povêdani ti bôgše praviti
Ne čakaj, neželi zdâ vêkše môdrosti.

Vu Bôgi se vűpaj i vu svojoj môči,
Źnjega pomočjôv stoj vsemi zôči-vôči.
Vse z-pámetjov delaj i odpravi vrêdi,
Tê tanáč poslűhšaj, žívi z-vsákim v-méri!!!

Leto Gospodnovo to prijétno.

(Luk. IV. 16—2.)

Eto leto, štero se z 1933. nov. 10 tim dnévom začne, kakti našega velikoga verereformátora Dr. Luther Mártona rodjénia 450 létnico prispedobnê oznaméniti nebi mogli, kak či je z Lukáč evangelioma IV.-tom táli 19 veršuša titulušom: „*Leto Gospodnovo, to prijétno*“ imenűjemo.

Nam je tébole prijétno, ár letos svetímo naše prékmurske evang. svéte materê cêrkvi z mrtvi stanenjá, pűconske, križavske, hodoške i tak vsê prékmurski evang. vernikov gmajn nastavitvi 150 létnico, gde je evang. vera po pregánjanja neprijátelaj na smrt osodjena i tak dúga léta zaműčana bila. ali z mrtvi je stánola i na žitek se

zbűdíla v-1783-tjem leti oktôbra 12 toga ob priliki v-Puconci držane prve bože slűžbe.

Od Gospodna prijétnoga leta je prorokűvao Ežaiáš prorok, koga za stároga teštamentuma evangelišta imenűjejo.

Gda je Jezus v-Názarethi v-žinagógi, (v cêrkvi) goristano, da bi čteo i razlagao svéto písmo, je Ežaiáš proroka knige proso, štere gda so njemi v-rôke dáli, je rávno na tō mesto ôdoro gori, gde je napisano bilô: „*Dűh Gospodnov je nad menom; zátò me je namazao, na nazveš-čavanje Evanggelloma siromákom me je poslao vráčiti te potruga srdcá predgati vöznikom, odpűš-čanje i slêptm preglêdanje, od-*

püstitl zlámane vu odpüšcanji. Predgat leto Gospodnovo, to prijétno.“ Jezuš je knige doli zápro, prèk je je dao slugi i doli si je seo; i vsè oči so na njega bilé obrnjene. Jezuš razkládanja rázum je bio: „Dnes je spunjeno písmo, da ví čüjete. Pismo se je spunilo. Z Jezušom je na zemlò prišao te právi Maššias, te veliki Osloboditel, naj radost prinesé, vráti, oslobodjenje glási, slepost prepráva, vsákoga poteženoga, pobitoga goripozdigne, svèti odküpljenje prinesé, vu človečem žitki právo nõvo leto nastávi. Presvečenost, pravico, lübézen, miloščo je prineslo Gospodna tò prijétno leto. Boža vekivečna rëč je z tëlom postála mednamí. Po njè so ta stára preminõla i vsa so se ponõvila.

Kmice sinõvje so od svoji sebični cilov gnáni na križi rázpiti, zamučati šteli pravico, ali toga Vsamogóčega čüdna zmožnost je po húdoj røki zgotovleni križ za odküpljenja nápravo včinila i z toga sühoga lesá goripostanjenja, vekivečnoga žitka popovjé i cvëtje zbüdila.

Ali te Rëči neprijátel, te Antikristuš je eti na zemli lí nè popüsto, ešče z vékšov čalárnostjöv i jálnostjöv je odprávlao svoje húdo delo. Vu svèto podobó se je oblèkao, naj zapela, vkani i vu svojo oblást zagrné človečanstvo. Vu Kristušovo cërkev se je pritisno, tam je žitka knigo z-lancom pod zápor djao, Rëč božo pod lakat vrgao i etoga svèta zmožnost je postavó na mesto Kristuša i sebè diao za namestníka Zveličitela. Dúš zveličanje je svojoj nedopunjenoj, nadútoj zvišenosti i kinčov správanlji za škér ponižao. Vu krive

vere süknjo se je oblèkao, naj tén ležè slepi lüdstvo, zapeláva i zvodjáva.

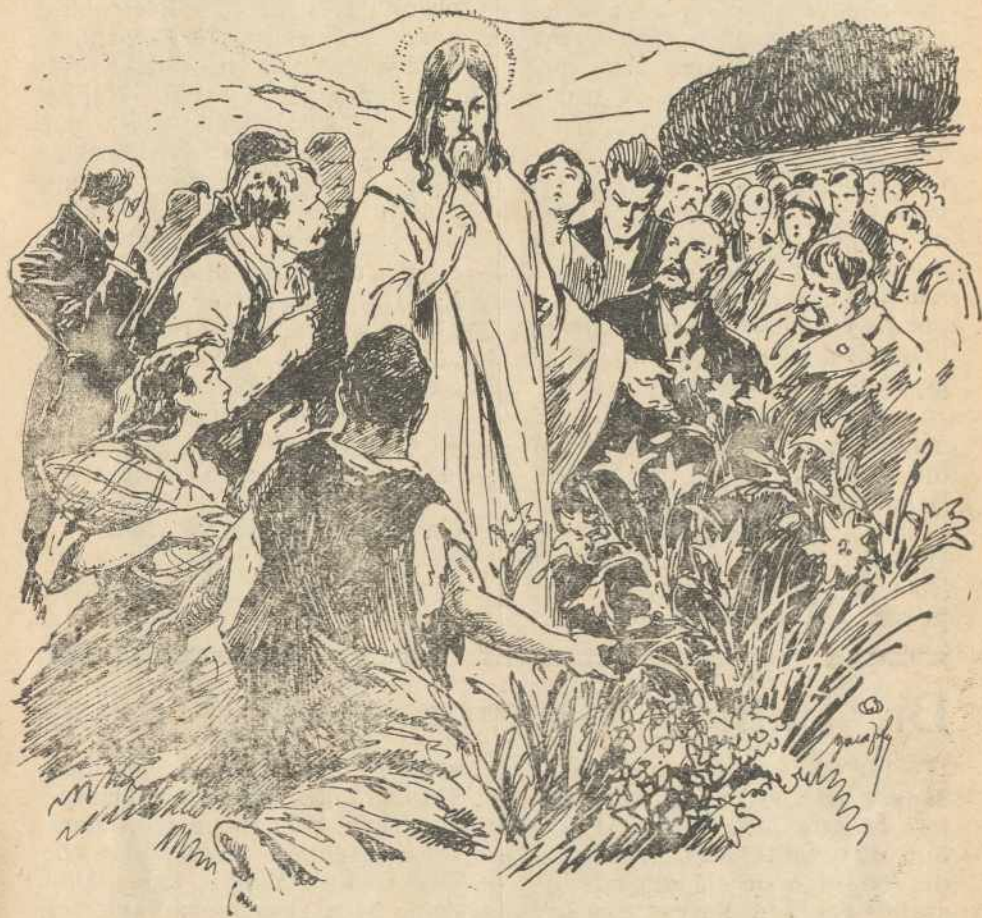
I pá se je spunilo vrèmen. Znõva se je približalo Gospodna prijétno leto, gda je te Vsamogóči znõva poslao svojega vòdebránoga, naj nazvestšáva svèti Evangeliom. Žitka knigo vézajóči lanci so se na toga nõvoga risálskoga dúhá trobüntanje raztrgali i Kristušov evangeliom je pá národov od tiranúša oblásti osloboditel i dúš nebeski kinč pòstao. Obládala je ta Rëč! Od kršćanstva nastavitvi vrèmena mao je vu svèta hištòriji tò bio te najvékši, najznamenitèši dogodek. Tò je bilò Gospodna prijétno leto. Štero se: *reformácija* imenuje. Za tèm se nõvi ž tek, nõvi svèt nastano, na Gospodna pravici grüntani sloboden morálni svèt.

Vrèmena kolò se je nadale obračalo. Antikristuš je nõvo móč dóbo. Ali da se je vrèmena položáj premèno, se je on túdi v drúgo obrázko premèno. Kak je znáno prvle je presvetšenost, zevčenost i naprèidjenje šteo zadaviti, ali zdà je pa vu ti goroslobodjeni, zevčeni tábor prišütao, vu slobodšćine, znánja, naprèidjenja plášć se je zasúkao, naj z krivim návukom okmiči pred lüdi očámi Evangeliom. Svoje delo je vu velikoj meri dosègno. I v-kom se skažüje dela náshaj? — Slobopšćine sinõv ednoga velikoga tála dúše se brezi onoga mirovčino dávajóčega nebeskoga glása i sposlanstva trápijo, mantrájo, esi i tá valijo med zemelskimi brigami i tak štímajo, ka visíko hodijo: Slobodšćina je tiraništvi, razvúdzanji na porob spádnola i zadržajena

je, — presvetčenost je blódnosti, krivoznánji podléglá, — naprédénje je pa nemáratnost obséla, tak da se za boža dela malo briga. Antikristuša delo je bilo tó, ka materiálnost, tēla pože-

velikom račúni, povóli mirovni dúš, štere čakajo, ka z bodóčega kaosa, z-svéta težkoga križa pá zide goristanénja i nóvoga žitka popovjé i cvétje.

Ovo vse je pripravleno, da

Spunilo se je písmo, prišao je Osloboditelj.

lénje, sebičnost i gnúsne náklonosti gospodújejo na zemli. Kama so tá pripelala, ka je tésád? nam odgovor dá to veliko svetovno krvi prelejávanje i denéšnja neznošena teška kriza. — Ali pa li jeste záto i dnesdén vu

se vrēmen naj spuni, naj se nam znóva notri nakloni Gospodna prijétno leto i obláda Evangeliom. Mogóče se je niti nej nevedôč, nego rávno pôleg Gospodna čúdnoga zravnanja, na odíčenoga Dr. Luther Mártona

reformátora rodjenja 450-to letnico moglo tomi tak zgoditi. Zato to jubilálno leto nemre brezi blagoslovnoga náshaja odhájati i cstáti.

Prvéši, indašnji reformátie jubilálni ôsvetkov velika znamenitost i blagosloven náshaj se je na celo clovečánstvo vu tom dobrotivno skázao, ka so drúge vere ljudjé previdili i spoznali, kak velke dúhovne kinče, morálne vrédnosti má naša evang. sv. mati cérkev. Vezdášnjega ôsvetka pozváje z ednim túdi to bode, ka i pred našimi veredománjimi vernikmi goriodpré i pokáže evangeličanskoga življenja blagoslov i zbúdi vu njih evangeličansko zavédnost.

Dr. Luther Mártona žitek i dela nam kak Gamalielia vécnjá túdi práviyo — ka je ono od Bogá zavnano. — Te slári neprijá'el se je večkrát protivio, silov, z jálnostjov, z-oblástjov trô i preganjao to Rêč, ali ona je kak pečina obstála, med trp-

lênjem i mantrnikstvom správila i obarvala tim pravičnim vernikom nebesko domovino.

Veliko i znamenito leto smo zadôbili z Bogá milošče. Preštímajmo to leto. — Naj bode ono pred nami te Rêči oblá-davni spômenek: Naj se znôva obláda te Antikristuš, šteri znôva prizdigáva glavô svojo. Naj se znôva glási Gospodna rêč, naj On sam razlága svoje prorokúvanje, štero od evangelioma nazvestřávanja, potrti srdc vráčenja, od vôznikov slobodščine, od ti slépi pregledávanja guči. Naj On sam erče zdaj túdi: „Dnes je spunjeno písmo eto vu vúhaj vaši.“ — Ár li tak má bidti Luthera rodstva 450-ta lét-nica pripravni, popolen svétek, — te právi jubileum, či pá obláda ta Rêč, či 1933-to leto reformátora rodstvi prisposodobno *Gospodna prijětno leto bode.* — Nebeskoga Očé i njegovoga siná dúh naj ravna i navdéhne srdcá naša. Amen!

Dr. Luther Mártona žitek i dela.

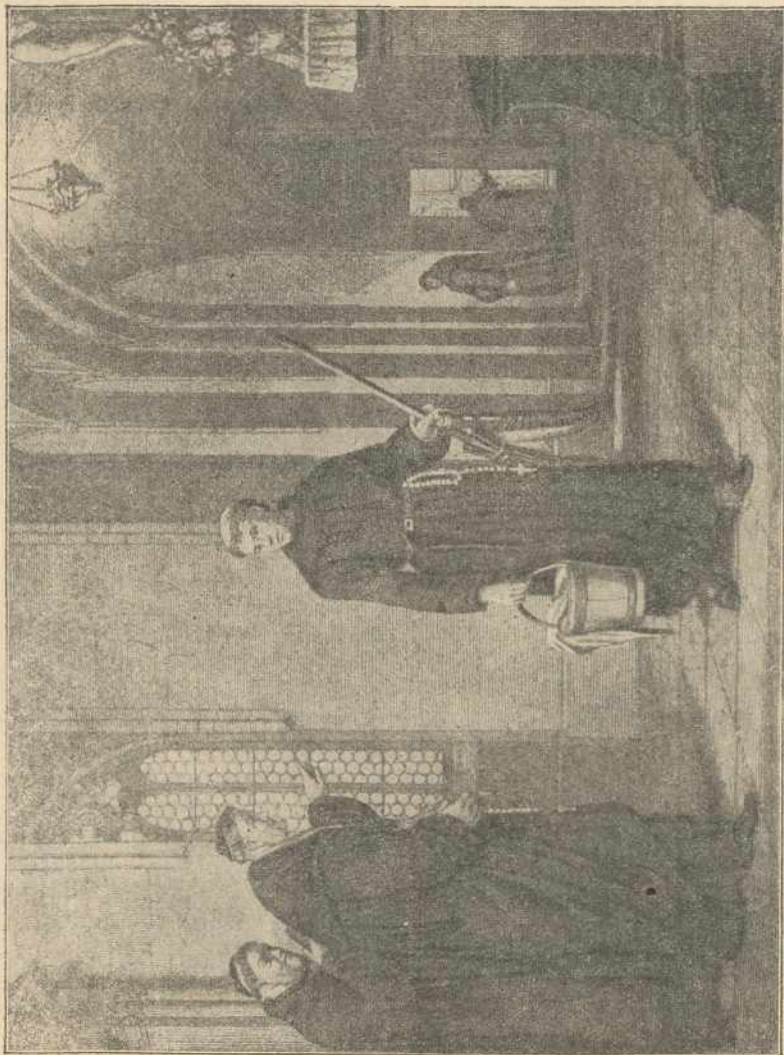
Dr. Luther Mártona, kršćanske vere odičenoga reformátora rodstva 450 létarico (1933 nov. 12) nebi mogli pristojné i pravé v-etom jubilálnom leti posvetiti, kak z tém, ka v-etom našem Evang. Kalendariji njegovoga žitka i dela znamenitěše dogodke dolí spíšemo i z-našimi poštvánimi čitelmi spoznamo. Vu šteri krátki spisi ino pripravni slikaj (kêpaj) naménimo njega žitek notri pokázati i pred čitele postaviti. V-prišestnoga leta Dúševnom listi z-prvov numerov

začnemo Dr. Luther Mártona žitka popolen spis, kak Dúševnoga lista prilozbo pisati, štera se v-posebnom zvézki dá vô. Tak vu Kalendariji, kak v Dúševnom listi spisanimi ártikulošmi oni veliki vrémenov spômenek, pobožna občútěnja ponôviti ščémo. Zvôntoga hválo dati Bôgi záto, ka je On svojoj svétoj materi cérkvi Luther Mártona darúvao i ze vsômi tēmi gájiti šetújemo k-evangeličanskoj sv. m. cérkvi lúbézen i k-coj držanje.

Luther pri roditelaj hiži.

Nājprve dājmo našemi Bôgi hválo, ka nam je dao našega velikoga reformátora ; za Bôgom

právi : „Poštŭj očo i mater“. Z-zahválnostjov i lŭbéznostjov je mislo vsigdár na njé njihov pokoren sin, i mi se tŭdi z-

Luther vu klôštri.

pa pridejo roditelje ; rávno tak, kak na bogábojazen i lŭbézen gledôč za trémi prvimi zapovêdami nas'edŭje ta štrta, štera

pobežnov náklanostjôv spomenéno žnjí, kí so svojega siná bár dostakrát z prevečnov sigornostjôv, ali vsigdár z-dobrim

namenjavanjem, z ljubéznostjov
vu bogábojaznosti, vu pobož-
nosti osrávlali i hránili gori. Od
Bogá vó odebráni roditelje so
bili oni, ki so si nigdár né
mislili na tó, ka bi njihov náli
Eišlebenski hramék nóvoga vré-
mena proroka rodjenjá mesto bio.

Te máli Márton, kak spē- vajóči dlák.

Ka si je mislo te máli Már-
ton, gda je v Magdeburgi i v
Eisenach váraša vilicaj pred hi-
žami popévao? Jeli si je mislo,
što bode, ka bode žnjega? Za-
gvúšno si je né od toga premiš-
lávo. On si je samo na dobro-
tivnoga Bôga mislo, ki neostávi
siron ákov i na one záloše krúha,
štere je za popévaje od dobri
lúdi dôbo. Vu svojem vrémeni
se sledi túdi večkrát spomeré z
toga vrémena. Večkrát je pravo:
„Nezavrižte oni dečkov, šteri pred
hižami „panem propter Deum“
(„vu božem in éni krúh“) prosijo
i krúha pesem popévajo.“

Te máli Martin pri Kotta gospé hiži.

Né samo ednók so skuzé
vložile on krúh, šteroga je
dôbo, ár so se bogme naišle
tákové hiže, gde je mesto dárov
odúrne, ošpotávajóče réči dôbo
i mogao poslúhšati. Ali naišle
so se i tákové hiže, gde so se
tê britke skuzé posúhšile. Tá-
ša hiža je bila Kotta gospé
hiža v Eišenachi. Eta pobožna,
milostivna ženska je toga krot-
koga obráza pojbara za njegovo
mílo spēvanje i vrélo mošte-
v króto polúbila i žnjénoga možá
dopúšštenjem k sebi vzéla. Zdá
je že meo siromaček svoj dom,
mesto materé mater. Paščljivo

se je včio, tú je polúbo cinkorno
(mužiko), štera se je pri toj po-
bcžnoj famílii k-njemi za ver-
noga priátela pridružíla i vu
célom njegovom žítki ga tróšta-
jôč sprevájala. Popévaje i igra
razveselijo, obtežijo, razvedrijo i
k-Bôgi pripelajo srdcá človeča.

Te mládi magister v klôš- ter stôpl.

Ni oča je né šteo, ni on
sam se je né pripravlao za re-
dovnika (szerzetes, barát) i v-1505-
tom leti juliuša 17-toga dnéva v-
ednoj svekloj mēsečnoj noči se
je dónok pri erfurtski Agoštinski
barátov klôštra vrátaj za med
baráte vzétje proso. Ka kak i
zaká je se prišao, je znábiditi
prav i stálno sam né znao? Ed-
nók njemi je špica nogô teško
oranila, ednók je blisk pôleg
njega doli vdaro i vernoga pri-
játela Aleksiša bujo, za šteroga
volo je oblúbo vadlúvao. Ali ta
oblúba je né z zvóněšnjega tála
včinjena, nego od Bogá po-
búdjena globoko vu njegovom
srdci se je poprijéla, tam gde
človeka sam Bôg zové i opomi-
na. Bôg je zvao Luthera i on je
bôgao njegovo rěč. Šô je proti
klôštri (v-popóvsko šôlo.) Tak
si je mislo, ka Bogá tam náide.
Tam je bár drúgo naišao, ali
tšto je túdi Boža pôt bila; prék
po klôštri je mogo potívati, naj
se navčí, po šteroj pôti nemre
k-Bôgi i k-pokoji pridti i po
šteroj lahko zadobi i gori náide
vekivečno bláženstvo.

Z svetskoga znánja je samo
dvé latinskiva pesníka (kôltó)
knige: Vergiliusa i Plantusa ne-
sao z seбом. Klôštra vráta so
se záprle i odprla se je pred
njim Bogá iskajóča pôt.

Te noviciuš vù dell.

V-klôštri so ga nê prijali njegovi tûvárišje z tákšov prijaznostjov, kak bi se tô od nji čakalo. Njegovo ômurno, pobožno znášanje, veliko znánje je tam

njê pogrôzò, so na njega strôbili: „Z-žaklom vu váraš! Z kôdivanjem i nê z-včenjom včini-mo klôčter bogatoga!“ Te teški stan njemi je nikeliko Štaupitz Jánoš dobroga srdcá klôštra

Luthera pôť v Rim.

nê bilô prijétno. Ta náprostêša dela, pomêtanje, poda ribanje, drv i vodé nošnje so nanjega, kak na novicioša djáli. Dosta-krát, kak se je globoko vu vče-

ravnitel, polêhšao. Potom toga je celo svoje vrêmen na redovnikstva oblûb i njih vorcanov zdržánje lahko posvéto i trošo, od šteroga je sledi sam etak

pravo: „Či tak, ka gda eden redovnik (barât) v-nébo pride z svojim barâtskim žitkom, teda bi jas zagvûšno tá prišao“. Ali li hitro se je spôto, ka eta pôt nepripela tá.

Luther v-Rimi.

Klošter i Rim. Tô dvôje je bila srédnjega vrêmena živi lûdi násvetêša misel. Zagvûšno je Luthera dûšo velika radost napunila, gda so ga v-1511. leti za gvûšnoga posla volo z-ednim tûvárišom v-Rim poslali. Te je že vu Wittenbergsko vseučelišče vö imenûvani profesor bio, ali te ešče je nè dokončao sploj svojega včenjâ, odzajaj je ešče bio od theologične znanosti egzâjmen, z-šterim je „doktor“ imé hodilo. Zdâ se je k-tomi pripravlao, za šteroga volo je nazâ v-Erfurtsko vseučelišče odišao i trí semestre tam bio. To nâbližanje je, ka od njega znâmo, je potûvanje v Rim váraš.

Gda je zagledno pápo svéti váraš, je doli poklekno i poštvajôč erkao: „Pozdráv boj tebi, svéti Rim!“ Med slûžbenoga zavûpanja poslov odprávlanjem za glâvno dužnost držao, vse one vrédnosti dela odpraviti, štere je sv. mati cêrkev k-Rimi prikapčila. Obhodo je cêrkvi, svéta mêsta. Z dûševnov ômurnostjôv je mešûvao, Bogá molo. Po kôlinaj je vdiljek šô po Pilátuša stubaj. Ali vse je zaman bilô, Božega mira je nè mogao náidti. Nestanoma njemi je bole cinkalo vu srdci, štero je natihoma vu klôštra samotnosti tûdi slíhšao: „te pravičen pa bode z-vere živo“.

Kém bole se je podigávalo vu Luthera dûši dičenje Bôga,

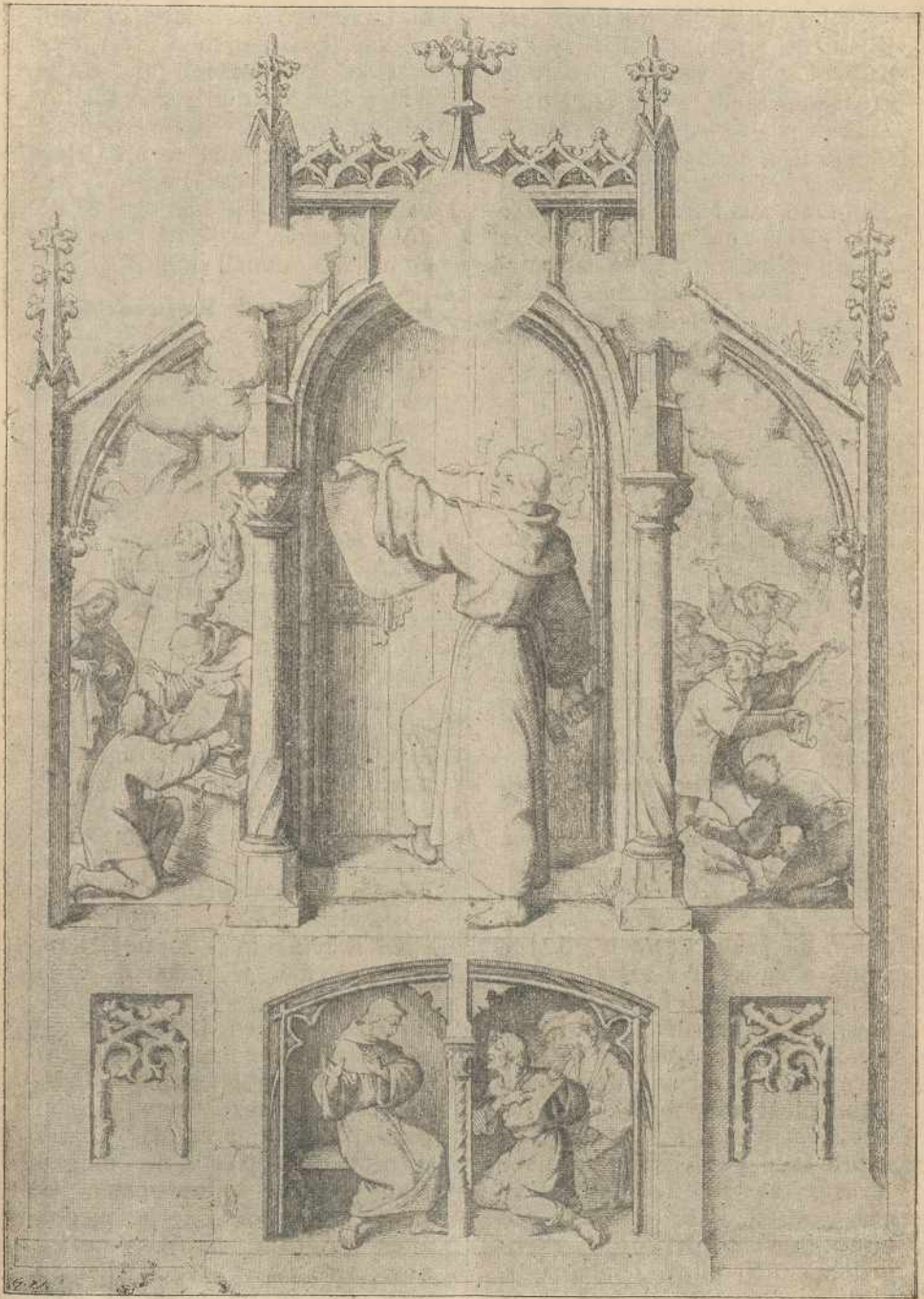
vu toj meri se je pomênšávalo pri njem pápo i Rima poštvanje i preštímanje. Nad šterim se nemoremo nika čüdûvati po tém, štero je v-Rimi vido i skûso. Te zvišeni II.-gi Gjula pápa se je vu précimbnom oblâdnosti obhodi, med lûdi i zvišávanjem na sveklo kinčno obsedlánom jahanci z-korônov na glâvi nesao tá pred njim. Vido je popév lehkôški, nepobožen žitek, čüo je nji pûsti guč, šterim so od verski dugovánj neprijétno, gnûšno gučali. Zezávao se je sledi nè samo ednôk natô, štero je v-Rimi čüo gučati: „Či tak, ka jeste pekel, te je Rim na njega zozidani“. Ali na návučnost cila-jôči je dônok pravo: „Za stô ráhnški nebi dao tá tó, ka sem Rim vido i spozno, ka pápa i pûšpecí ete svét za njegove globeke vere volo nakeliko osramotijo“.

95. djâtk, pravíc, na cêrkevne dveri prebijanje.

Luthera pobožna dûšnavést je vnogo krivoga včenjâ, tadan-kov i ober vsê tê grêhov odpûstšanja cêdal odâvanje že duže nè mogla trpeti, štere je eden Tetzl imenûvani barât vu toj krajini nesrámnno odâvao. Či je v-štero vês prišao, dao je lûdi z-zvonenjom vkûp prizvati. V-cêrkvi pred oltârom na sto je postavo pênežno ladico i lûdém, kak kâkše bože činênje porâčao govoreći:

„Koga pênež se v-eto ladico pûsti,

Njegva dûša se tam zgora vu nèbi leščí.“

Luther vöprebije 95 pravlc.

Luther je vu predgaj, pri Kristušovoj večerji, pri vsakoj priliki svoje vernike od toga grêhšnoga dela vkrâ odegibao. Zaprva je samo svoje vernike šteo od toga obarvati, niti je në mislo, ka z tém delom kakšemi deli fund. ment trdí. Ki so se zezávali na grêhov odpúšćanja čedala je pravo: „Či se nezboğšate, grêhov odpúšćanja čedala nika nevalájo.“ I da je tó gnúšno delo hênjati, poménkati në štelo, nego se je od dnéva do dnéva bole nesrámno nadaljávalo, je Luther etak skričao gori: „jas prederém te velki bobém“ i na prestor dela je stópo, gori je prebio na Wittenbergske cêrkevne dveri 95 djátk, štere so prôti pápi i blódnomi vćenjê gučale. Tó je bilô v 1517 tom leti okt. 31. Na drúgi dên na vsêsvétcov svétek je dosta lúdi čtelo té djátke i po cêloj krajini raznešeni glás Lutherovoga dela, štero so tak ti zevčeni, ka nezevčeni v-temnosti zbúdjeni, namesti niháli i zdâ že previdli. Luther je z-svojím delom po cêloj Europi znameniti človek pôstao, ali témbole so ga odúrjavali pápa i njegoví grêhšni podréparje, bojali so se od njega. dobro so znali, ka zorja preženê kmico i ka se ti v-kmici delajóči kralúvanje dokončáva, njihova oblást se rúši i k-svojemi konci približáva. Vse ka je mogóče bilô od nji so doprinesli, plemenitost so ponújali Lutheri, cêlo svoje znánje, módrost so naprê vzéli i kak inda farizeuške Jezusa, tak zdâ tê Luthera so šteli podréti. Ali preslabe so bilê njihove trditvi prôti evangelioma rêči. Sílov, z-jálnostjov, z-možnostjov, vse so probali, da

bi Luthera podréti mogóči bili, ali vse je zaman bilô, svét je že nateliko presvetšeni bio, da je reformácio vu dúhi, z-radostjov pozdrávlao. Kak je nemogóče zorje zastaviti, gda se njé zláti tráki skažújejo na zhodi, ná se nepresvétí, tak je nemogóče bilô dúš zorjenico zastaviti i nazâ vu kmico i blódnost vtóniti.

Luther pred Kajetánom.

X-ti Leo pápa je zaprva në dosta dao na Luthera delo, tak je mislo, ka so se barátje med sehom sposvadili i záto tóžijo i ogrizávajo edem drúgoga, kak se je tó nagósti dostakrát že godilo. Ali na nestamna opominanja je prevido, ka je tó bogme në šála, nego na njegovu oblást prevelika nevarnost, toga nepodložnoga baráta je k-sebi zapovedao, ali Luthera zagovoritel, te móder Frigješ je vódo-prinesao pri V. tom Károlji casari, ná ga kak nemškoga podloženca v-Nemškomorsági vóposlúhnejo. Tak je prišao Luther v-1518 tom leti v-Agošta váraši pred pápo kóveta Kajetán biboroša. Luther je pôleg návade prikázao pápovomi kóveti se dostájajóčo čést i preštímanje. Pred Kajetánom je doj poklekno, ali z-vćenjá je nika në vzéo nazâ. Kajetán je zdâ vu nadúhtoj gizdosti pred Luthera nogé na tla včasno tá njegovoga návuka podpérajóči napisek, govoreći: „Ali nazâ vzemi, ali mi pa več nepridi pred oči.“ Luther je prôti dúšnojvêsti në mogao číniti, nego je stálno obstao k-Bôgi i pravici. Da je njegov žitek v-Agošta váraši v-nevarnosti bio; pa je njegov žitek po njem začnjenomi velikomi deli

Luther v ogen lúči bulo prekunenjá.

jáko potreben bio, na priátelov tanáč, náimre z Staupitza podpéranjem je vu nočešnjem vrémeni z-váraša na edne mále vráta na kónji hitro mekno.

Vu Lipče váraši vere štúkanje.

Sila je nê mogla Luthera ni vugnoti, ni vlomiti, od pravice nê genoti. Záto je pápa krotkéše škéri vzéo naprê, mà biditi z-lêpim več doségne, kak z hûdov silov. Miltitz pûšpeka je poslaó k-Lutheri, štero pôt je nikše málo zglihanje uprav nastanolo med njima, ali Luther je nê odstôpo od svojega štímanja. V-tom sta obstala, da se celo delo ná pred nemški orsački gjülêš postávi (z-tem je vrémen šteo dobíti) či drúgi prôti njemi nedo delali, on de tečas túdi priméri. Ali dr. Eck Jánoš ga je na štúkanje pözvao v-Lipče váraš. Od pápo oblásti je bila rêč. Zaman se je napinjao dr. Eck, nê je mogao ogvúšati i posvedočiti, ka Luther nema pravice. Jáko slabe trditvi je meo na podpéranje prôti Lutheri, ki je z-evangelima rečjôv oborožen, kak srdčen bojník stao zôči žnjim. Obládaven je Luther ostao, dr. Eck je pa ošpotan. Pri tom štúkanj je Luther očivesno vöpo-vedao, ka on za svéte materé církev glavô človeka nespozna, jedino li Jezuš Kristuša. Vö je povedao nezadržávno, ka je vednom i drúgom konstanzki žinat (církevni gjülêš) túdi blôdo i sfálo. Kém duže, témbole je odstavo lúdi višosti tla i na evangelioma fundament stôpo.

Luther pápo prekunenja list (bullo) žežgé.

Dr. Eck je z-dokumenti nê mogao obládati Luthera pri štúkanj. pôbrao se je i odpotúvao je v-Rim i pri pápi je doségno, ka je pápa Lutheri prekunenjá bullo (líst) poslaó. Zaman se je radúvao Eck, v-Nemškom orsági so ga že povsud z-srditostjov i z-odúrnostjôv sprejali. Luther je zaprva tak štímao, ka je bulla ponarejena, ali gda se je že ogvúšao, ka od pápo zhája, je v-1520 tom december 10-ga na Univerze glaséčoj čarnoj tábli profesorom i vučenikom naznano, ka „Antikristuša bullo“ z-pápo zákonmi navkúp zvöna tak imenúvani Elster vrát žežgé. Tak je túdi včino; na kúp skladjeni drv grmado je gori djao pápo zákonov knige i podežgáti je dao, i gda je že plamén obri grmade visiko plajútao, je bullo z-etimi rečámi lúčo vu ogen: „Da si tí Gospodna Kristuša obzalostio, naj i tebé žalosti i preprávi ogen vekivečen.“ (Josue 7. 25.)

Vu Wormši držáni orsački gjülêš.

Zdá so že nahitroma tekli dogodki eden za tim drúgim. Luther je od pápo prekunjeni; brezi vse obrambe je v-nevarnosti stao. V-ti Károlj, mládi casar je na svojo podgovornost prôti njemi nê vúpao činiti. Pred vu Wormši držáni orsački gjülêš ga je dao pozvatí. Znáno je, ka je pravo Luther svojim prijátelom, ki so ga zastávlali, naj neide na gjülêš: „Či bi tákši ogen bio, šteroga plamén bi med Wittenbergom i Wormšom do

nébe ségao, vu Gospodna iméni
mo dónok tá šò.“

Z-molitevjav pokrepleni je
stópo Luther vu gjüléša dvoráno.

tákšega dela doprinešenje si se
napóto, k-šteromi prispodobno-
ga smo ni jas, ni drúgi voji vu
ti nájteškejši boji doprinesti nê

Luthera i Dr. Ecka štúkanje v Leipzigi.

Pri dveraj ga je eden vu hišo-
riji dobro znáni bojüvnik Frund-
sberg Gjörgj popléčaj spoglado
i etak pravo: „Dober barát, na

mogli! Ali čl pravico máš i
gvúšen si vu njem, teda idi vu
Bogá iméni batrivno, vúpaj se
vu njem, on te neostávi.

Na gjüleši Luther že, kak vu svojem deli popolnoma vōdozorjeni mōž, reformátor stoji. Svētoga pisma včenjá, vrēlo molēnje, odkrito, ednáko znášanje, trēzno premišlāvanje, ostro vidēnje i práva stanovitost, negenje-na stálnost, so ga vōosnōvile i zobrázile za právoga velkoga reformátora, svēto pismo i molitvi so bili njegove dūše tanáčniki i batrivitelje na Wormš gjuléša prestori. Pred tém velikim stopájom se je etak molo Bōgi: „Vsamogōčen i vekivečen Bōg! Kak premálo je lūdi vūpanje vu tebi! — Nakeliko je preslabo tēlo i kak zmožen je te satan i delaven z-svojimi apoštolmi i svetskimi mōdrimi. Či se na njē zglédnem totá sem! — Zvon se je zgláso i sōd ober méne. Bōg moj, Bōg moj! Ti me podpéraj prōti cēloga svēta mišlēnji i modrūvanji. — Oh odpravi tō ti sam! — Li ti sam máš tō doprinesti. — Vēm je tō nē moje, nego tvoje dugovánje. Nē sam za svojo volo eti pred velikimi svetskimi gospōdi: — ka se mené dostája, bi ráj tihi, miroven žitek živo. Ali tvojeje delo, Gospodne i ono je pravično i vekivečno. — Bojdi z menom, veren i vekivečen Bōg! Na lūdi se zaman naslānjam, ár bi zaman bilō, ár je vse nestálo, ka je tēlo. Oh Bože! Jeli čūješ, Gospodne? Ali si mogōče premino? — Oh nē, samo si se odstrano. Jeli sem ti jas te odebráni? Pitam te, no či dobro znam. Bojdi si vola tvoja, hodi mi na pomōč vu Jezusa Kristuša, jedinoga siná tvojega imēni, ki je vu vsem trdi grád i obramba moja. Oh hodi, hodi! Gotov sem. I či mi tēlo

bár na smrt dá svēt, dūša mi tvoja ostáne naveke!

Wormša gjuléš je nevtajeno svetovne hištōrije te eden nájvėkši dogotek. Tū se je preobr-nōla i pokazala človečanstva prišestnoga zgájanja i bōgše bodōčnosti pōt. Vu pravici, vu Bōže rēči vkornjene dūšnevēsti slobodščina je tū dobila oblād-nost ober tiraništva i sebičnosti zmožnosti. Wormš gjuléša tekáj je dosta bole znáni i poznani pred našimi verniki, kak pa ka bi tū potrešno bilō doli spisati. Záto tū samo Luthera končni odgovor spišemo doli, šteri se je nasledūvajōč gláso: „Da veličanski casar i milostivni gospōdje krátki odgovor želējo od méne, dam Vam tákšega, šteri ni roglōv, ni zōbi nede meo. Da jas ni pápi, ni žinatom neodvisno neverjem — ár je očivesno, ka so čestōkrát blōdili i sami sebi nasprotno prōti pravili, — Zátoga volo vsetečas, dokeč mi z-svētoga pisma, ali z-sveklimi dokumenti ino trditvami neposvedočite, ka nemam istine, ár so mené, ka sem eti naprē prinesao, svēta pisma ogvūšala i dūšnovēst mi Bōža rēč vodi — nika nazā nevezemem i odtoga neodstōpim, ár je prōti dūšnoj-vēsti nēdobro činiti. — Teda srdcá nazāvezemem i sam vōnazvēstīm, ka sem blōdo. — Na tō so ga ešče ednōk opitali, jeli zaistino verje, ka so žinatje večkrát blōdili? Luther je negenjeno stálno obstao. Na té odgovor je vu dvoráni gibanje, rūmlēnje nastanolo, Pred zbūdjenim vihērom Luther liki pečina, od svē-toga dūhá z-navdēhnjenim obrázom mirovno stoji i svoj govor

dokonča: Eti stojim, Bôg meni pomoži. Amen.“

Luther je z-gjülêša slobodno odhájao, ali casar je na neprijátelov rátanje vsedugonê nanjega vörazgláso orsačko kunê-

Wartburgska téntna krpa.

Znáno je, ka je Môder Frigyeš po wormskom gjülêši Luthera v-Wartburg grád skrio, gde se je on pod iménom gospodin

Luther vu Wormši.

nje, pôleg šteroga njemi: nišče ni stálišča, ni živiša dati nesmi, nego ga zgrabiti i casari prêkdati more.

György držao. Ali tū je takši ostao, kak je prvlê bio. Eden zadrūgim je pisao i vödávao létke kre pravice, nôvi teštamen-

tom je na nemški jezik preobrnó. Znána je i od Wartburgske tinte krpe stojéča legenda túdi, pôleg štere se je tú Lutheri Šatan skázao, šteromi je tétni kalamáriš praščó vu glavó i štere tinte krpa se i dnesdén vidi na sténi. Ka je z-toga istina, i ka je poetično, — je nê znati. Tó edno je istina, ka je Luther v-Wartburgi betežen, v-hici bodóči, vidénja, vizie méno viditi. I tó je túdi istina, ka prôti skúšávcom se je z-Gospodna móčjov oblá-davno bojúvao. Tá misel je navdéhno, bár na vavlúvánje gledóč rim. katóličanskoga, ali na občúténje gledóč prôti dühovnomi tiraništvu se bojúvajóčega Zichy Mihály málar ométnika, ki je „Luther v-Wartburgi“ imenúvanoj slici, Luthera karakter vu velíkoj popolnosti dolí zmá-lao i ovekivečo. Tam stoji Luther vu rôki kalamáriš držéšj, zóči z-sence i kmice se kázajóči podóbmí nevkleknjeno, kak pečina. Pápo prekunenja zraka strélé, pénez, márnosti, zmožnosti vragóvje njega negenejo; strašnikov se neboji, gnúsen gréh, jálnosti mreže, skúšávánja vu njem morálnoga sodca najdejo. Prôti vsém tém so njegova móčina knige, na šteri rokó položeno drži: ta sv. Biblia. Či té kèp, tó sliko z-pazkov glédamo, zagvúšno nam tó zamerkanje zide z-vúst: Tó je bio Luther, tó je bila reformácia.

(Zichy Mihálya tá remekna nástava vu vékšoj postavi v-rámeke djána, se pri Petrik Géza gospódi v-Budapešti II. Donáti vilica 49 hižnov numerov dobi kúpiti. Na spómenek jo našim čítelom toplo poráčamo.)

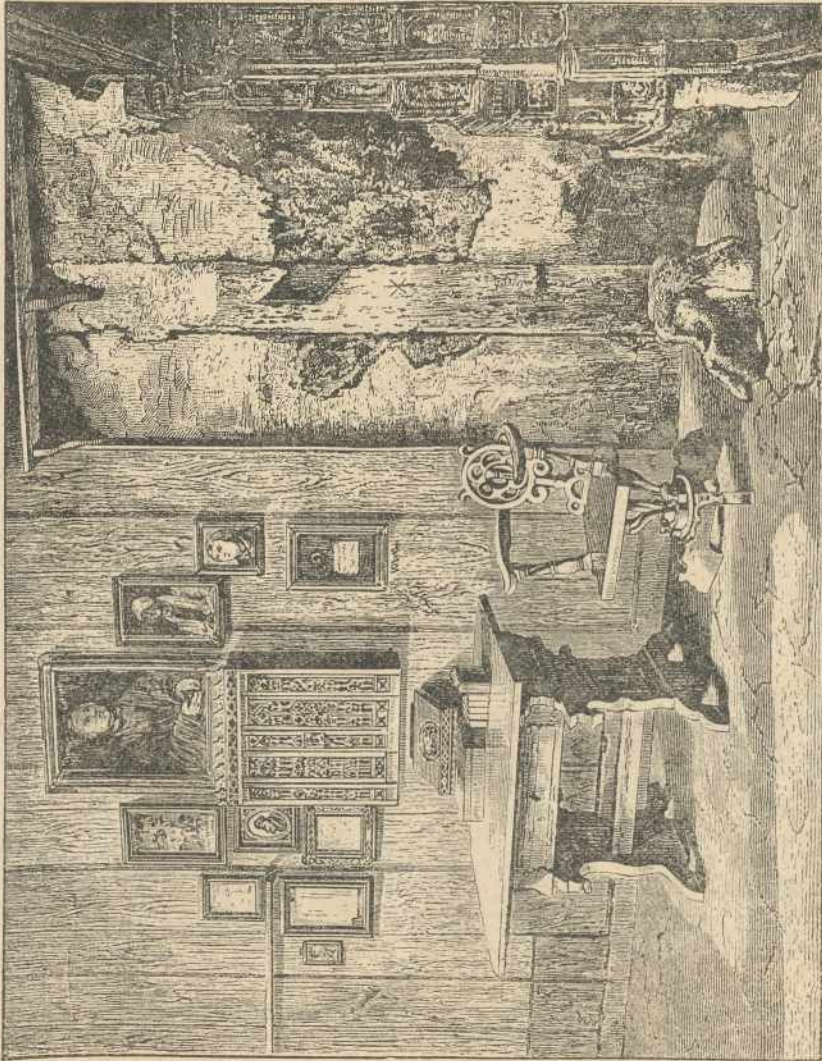
Luther prôti onim, ki so cërkevne kèpe pretirávali i kvarili.

Luther je dúšnevésti i dúžnosti spunjávánja negenjeni stember i varitel bio. Na Božega spóslanja slúžbo je posvéto celi svoj žitek. Či je tó vido, ka začnjeno veltko delo tó želé, naj on ešče vu žitki ostáne, za toga zroka volo je na vernikov želénje uprav ravnao svoj žitek, ali či je vido, ka vu pravice obládanji je njegova nazóči bodóčnost potrebná, se je ni edno megnenje nê múdio, ešče i med nájvékšov nevarnostjov je tam pôstao, gde ga trbelo. Tó ga je nagnolo, na tam nihánje Wartburga skrivnoga mesta. Zvedo je, kaj v-Karlštadt i v ništerni drúgi méstí zagriženi, prevdúšeni verniki na krive, zablodjene poti pelajo reformácijo, z-silov vó z-cérkvi šetújejo prepraviti kèpe, oltáre, orgole, z-réčjov z rúšenjom ménijo goripostaviti na zemli Boží orság.

Luther je vu prvoj vrsti za glavno delo držao znotrêšnje dühovno preporodjénje i nê zvúnêšnje preobrnénje i tak si je premišlávalo, či se občútnost, dühovnost jedino z evangelioma vretine nasitšáva, teda se zvúnêšnji pobožen žitek z prispodobnim tálom obrázi vó; ali samo z zvúnêšnje stráni i z-silnoga premenjávánja nemre zhájati Bógi prijéten verski žitek. Na tó gledóč je njegovi zmožni predg zdržétek nasledúvajóči bio: „Boža Réč je stvorila nébo i zemlo i vse stvorjénje, i stvori dnesdén túdi i nê mi nevolni gréhšni lúdjé. — Po krátkom vréméní se

njemi je posrečilo vtiššati w'tenbergsko razburjenost i nemirlivost, tak da je reformácie delo v-rédi teklo dale.

ki bio. Srédnjega vëka cërkevni i politični stan je tūžen sád rodio, národ je v-veliko poteženost prišao. Kak je Luther naišao to

Luther vu Wartburgi.

Luther prôti revolucionárom.

Vu 16 te stotine začétnom vrémeni je položáj tūdi jáko teš-

právo pôt vu poprávlanja deli na cërkevnom: prestori, rávno takšo pôt je nasledūvao vu tūvárištvi i politični dugovánjaj.

On je samo falinge, zmenkanja i nepravilnosti želo vöprepraviti, pöleg Božega zrvanjanja bodöči žitek vředpostaviti, to hüdo vöstrébiti, to dobro gájiti i k-od-raski pripomoçti; pröttomi je revolucie, nemirlivosti i sile pöt, štera z-tim hüdim, hamišnim dosta dobroga, læpoga i pravičnoga tüdi zniçi, je na obé strani në trpo i za nepotrëbno držao i ednáko za Šatana pöt držao, po šterom præk páli etoga svëta gospödje pridejo na obládnost.

Nezadovolnosti i dühovne slobodšćine reçi krivo tolmaćenje je pävre na revolucio zbüdi-lo. Luther je i vu tom táli že odzgora povédano právo pöt nasledüvao. Z ednoga tála je neodlášano opominao vladáre i gospodáre, naj tá nihájo svojo veliko zvišenost, odürno gizdost i navdühtost, naj netežijo nate-líko siromákov, miloščo naj čini-jo; z-drúge strani je pa ver-níkom, pávrom na srdcá zvezao, naj evangeliom ne nücajo na silni del odprávlanje, ár tó Boža reč ešče bole prepovedáva Gde je læpa reč në valála, je sigurno odpisao tim nemirlivim i v-See-burgi je proti revolucionárom prötti revoluciji predgao. Naša slika nam tó predgo kaže.

Luthera hištvo.

Popév ledičnost neželè Bo-ža právda, ni Kristuša zrendelüvanje. Tó je pápo zrvanjanje za gospodüvanja popév. Luther je tó prevedio i záto je tüdi prötti povedao i sam tüdi v hištvo stöpo. On je povsüd Bože ravnanje nasledüvao. V-1525. leti si je za-röčo Bora Katalèno, štera zaprva je v-zápornici nüna bila, ali z-reformátie návuka je previdla,

ka je tó në pöleg bože völe zrvanano žensko pozvánje i vö je stöpila i vu Wittenbergi k-ednoj pörgarskoj familii odišla. Luther je vu njé na prišestnoga žitka edno verno pomočnico, njegovoga žitka táljemájöčo tü-váriškinjo, i žitka obeselitelkinjo spoznao i za tüvárišico si je jo zvalo. Njidva hištva závezek je Bugenhágen Jánoš wittenbergski dühovnik blagoslovo, svedocke so bili Cranach Lukáč, hirešen málar z tüvárišćov, Jonáš Justus i Apel právde profesor. Pri bo-žoj reçi je zdá že z Bogá pomočjov læpi familiški žitek tüdi dao möč i nágib k-reformácie velikomi odprávlanji Luther Mártoni.

Luthera štükanje Zwinglinom.

Znáno je, ka se je z Luthe-rom skoron v-ednom vrëmeniv-Šwájci, pöleg evangelioma pravice tüdi Zwinglin bojüvao prötti z-tadánkmi pokvarjenoj sv. ma-teri cërkví i namèno jo je očis-titi od krivoga návuka. Obádvá sta edno štela, li samo v-ednom punktomi sta në mogla na edno razmënje priditi. Tó je pa Kris-tušove večërje pitanje bilö.

Pri Marburgskom štükanji je Luther na sto spisao z kráj-dov: „Tó je tëlö moje“ i vedno je z-prstom pokazao na té reçi, gda je Zwingli z svojim razlá-ganjem trdo: „ete krúh zname-nüje moje tëlö i eto vino mojo krv.“ —

Luther je sv. večërjo za vživanje Kristuša tëlá i krvi dr-žao, za edno düševno hráno to-ga nõvoga človeka, ki tüdi ed-nök vu tëlí z-mrtvi stánoti má. Zwingli je pa sv. večërjo za ed-

no spominanje na Kristuša smrt držao, za eden zádavek Bože milošče, za edno vidôče znamenje, toga nevidôčega občinstva z-Zveličitelom.

Bibile prestávanje i pregledávanje.

Luther je svojega žitka za to najglavnêše pozvánje držao,

vsákóm nôvom vödávánji je je vsigdář poprávľao notri do svoje smrti. Od 1539 toga do 1541 ga je vu tûvářství môdri prijátelov, reformátorov celo pod popolno pregľédanje i predelanje vzéo. Luther je eden veliki tanáč nastavu, šteroga kotřige so bili onoga vrěmena najmodrěši i

Luther prôti revolucionárom.

naj biblijo vu maternom jeziki dá vernikom v rôke. Že vu Wartburgi je začno tó světo delo i celo je v 1534 tom leti dokončao. Ali ešče te je nê držao tó delo za spoj dokončano. Pri

prednjěši znanci. Tě so vtjédni pred večérjov pri Lutheri vküp spřišli: profesorje, theologuše, židovski rabinuše, ki so biblie prestávo, hébersko i grčko bibliu prigľihávali i edno i drůgo rěč

pôleg právoga razmënja popravili, na veliko pomôč so bili vu tom táli rabinuže i tühinski orságov môdri profesorje. Po tak pripravlenom predpravki je šô Luther vu ti môdri tûvárištvo, naj kak nájpripravne odpráviijo bible popolno prestávlanje. Slika kaže Biblio pregledávajôči velki tanáč.

Luther med peštiša betežniki.

Luther je tákši človek bio, ki je od Bôga vu nanjega zavûpanom pozvánji i deli neobtrûden delavec pôstao. zôči je glédao smrti med jezero nevarnostami. Či je bár v-nevarnosti bio, je nê pobegno z mesta, kama ga je Bôg zravnao. Vu njegovom vrêmeni je trikrát vdêrjao peštiša grozen beteg v-Wittenbergi v-1516 tom, v-1527-tom i v-1535 tom. Luther je vsigdar na mesti ostano i spunjavao svoje dûhovno pozvánje. Na tó gledôč nasledûvajôče govorênje známo: „Trôštam se, ka svêt z-Martin páterom ešče nepreminé spoj vô. Niti tó neprávím, ka smrti bojazni nega vu meni, vém sem jas nê Pavel apoštol samo njega razlágar, ali vûpam se, ka me Bôg zevse bojazni rêši. — Gda je vsáki, ki je li mogôči bio, pobegno z vároša i univerzo so tûdi v-Jeno predjál, je pravo: „Mi smo záto dônok nê sami, Kristuš je z svétimi angelmi nevidôč prinás “ Gda je i njegovo stanovánje špitál grátalo, etak pravo „: Odzvíona mantránje, od znôtra bojazen, Bôg nás je pregledno. Jedini trôšt nam je, šteroga prôti Šatana besnôči lahko činimo je to, ka z-Božov rečjôv ládamo, ka si

dûšo lahko obarjemo, či nam têlo on rávno požré. Táksi sem z-apoštoalom, kak na smrt csodjeni i vište dônok živém. Bôg se je dičeno ino čúдно smilûvao nad menom.“

Táksi je Bogábojéči človek vu pogûbeli.

Luther vu familiji.

Naš veliki reformátor je Boži človek bio vônê vu bojûvanji, Boži človek je bio vu familiji. Boža Rêč ga je za pravičnoga človeka, za bojûvnika djála na svêti i ta Rêč ga je za vernoga tûváriša, toploga srdcá očo postavila vu familiji. Prôsti, čistí, pravičen je bio njega žitek, kak je prôsti čistí, pravičen te evangeliom. Štero je nikša čúda nê, vém je toga sád bio Luthera žitek tûdi.

Bôg ga je z šestêrov decôv blagoslovo; tê so bili: Jánoš, ali pa Hans; Eržebet, štera je že v-prvom leti preminôla; Magdalêna, Luthera lûbezniiva Lenchenja, štera je svojov prijaznivostjov dosta radosti správilá roditelom, ali 1542 gom leti je na veliko žalost preminôla; nadele Martin, Pavel i Margit. Jánoš je sledi jurist grátao i vu preiskoga hercega slûžbo stôpo. Martin se je theologio včio, ali je za mláda vmrô, prvle, kak bi v-čést stôpo. Naj odličnêši je bio med njimi Pavel, ki je pri rázločni prêdnji familijaj, kak doktor bio zaposleni. Margit či je mčzá vzéla. Luthera ednáko možkoga spôla pokolênje je do našega vrêmena nê ostálo gori. K familiji se je držála Luthera tûvárišice strina, Muhme Lene tûdi. Luther je právi dober oča bio, ki se je zmênjao, šengáro,

razveseljávo z-otrokami, ali ómurno je je túdi včio i Bogá molo žnjtmi. Či je potrebno bilo, siguren je túdi bio, ali tákše sigurnosti, pod kákšov je on,

nik pokáže. K-familiji so se túdi držali njegovi priátelje, dela pomočnici, med njimi vu prvoj vrsti Melanchton i pri njegovom stóli živóči diákov túvárištvo.

Luther i Melanchton.

kak dète bio, se je činiti ogibao. Familiškoga živlénja vedrino je popévanje i igranje doprinášalo. Na slici se túdi kak igre lúbez-

Luther vu ogradčeki.

Z-velikoga reformátora žitka obrázivajóči kèpov ešče notri

pokážemo ono sliko, štera kaže njegovo zdržavanje vu ogradčeki. Vu slobodni vöraj je rad gori poiskao slobodno natüro, gde je z-navdéhnenim dühom pregledávao Gospodna čüdna stvorjénja, zelenéče drevje, listje, sád, travine, cvetjè, vršenéče ftíce, vu šteri je veliko radost naišao i vu njl dičo Bôga veliko zmožnost. Ednôk je etak pisao : „Či Satan z svojimi tívárišmi tróbi i besné, jas se sme hém ž njega i vu stvoritela blagoslova, vu ogradčekaj se veselím na Gospodna díko.“ Špalatini v-1526-tom piše; „Ogradček sem notri sposádo, stüdenec sem dao napraviti, vse sem srečno vréd postavo. Pridi k-nam, z lilicmi, z-rôžami te obvencamo! Či de me Bôg živo, cgradčar bodem. Svét ne pozna ni Bogá, ni stvoritela, ni njegova stvorjénja. Oh, či bi Ádám nê pregréhšo, nake-liko bi človek spoznao, lübo i dičo Bogá vu njegovij stvorjénjaj, tak da bi ešče vu tom najmênšem cvetiči, Bogá vsamogóčnost, módrost i dobrovidnost vido. — Mi smo zdá že vu prišestnoga žitka zorji, ár mi že začamo želeti natüre spoznanje, štero smo zgúbili z-Ádamovim v-gréh spadájom. — Z stvorjenj spoznamo ešče Rěči Bože veliko zmožnost. On je pravo i grátalo je, zapovedao je i nastanolo je.“ Kí je natüro nateliko lübo, od njé je tak güčao, je zagvüšno nê samo veliki, nego od toga ešče več : dober človek bio.

Luthera Božič.

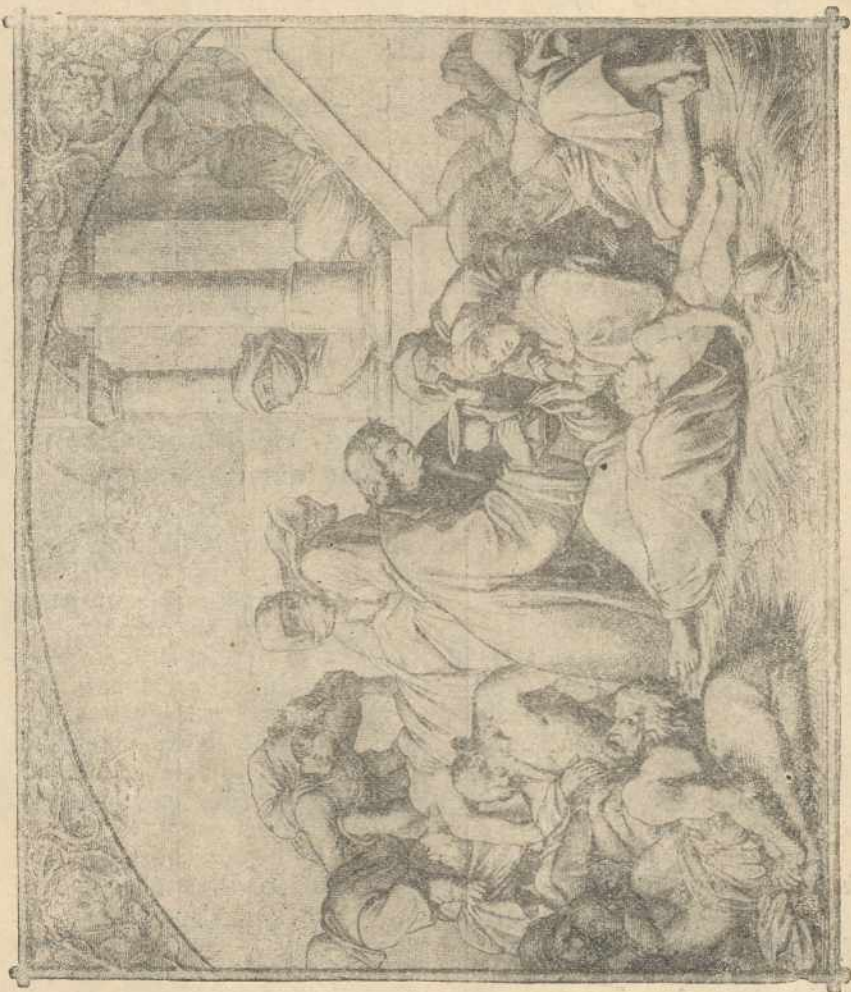
V-zimi, vu hiži je Luther tüdi naišao one radosti i veseljá, štere njemi je sprotolétje, leto i esén vu natüri ponüdílo. Tak tü

kak tam se je tüdi vu Gospodni veselila düša njegova. Po Gospodni stvorjeni cvetiči so tü njegovij otroci bili. Vu tē je vido i dičo Božo vsamogóčnost, módrost i stvorjénja veliko módrost. Lehko si presámnamo, ka on, kí je vu svojoj deci Bogá čüdna stvorjenjá vido i lübo, ka je bio njemi božiča svétek : stálne lübéznosti obilno nazvestšavanje próti Bôgi, Jezuš Kristušij, próti vernoj tívárišici, deci i kcelomi človečanstvi.

Za pripravno ráidemo, da eti Luthera k-Jánoš sineki pisano písmo notri pokážemo, štero je njegove očinske lübéznosti, vdánosti, skrbnosti, z-decöv djánja spodobnosti, toploga srdcá lübeznoivo svedočanstvo. 1530-tom je pisao svojemi od dôma daleč vu šoli bodóčemi Jánoški eto písmo : „Milošča i Mir vu Kristušij, lübléni moj sinek ! Z-radostjov čüjem, ka se dobro včíš i oporášaš ino gedrno Bogá molíš. Tak čini i po etom toga, moj sin. Či domó pridem ti lépi dár kúpim. Poznam jas eden lépi püngrad, v-šterom dosta, dosta decé jeste, vsi so v-pozlačeni gvant oblečeni i žmáhne lépe jáboke, grúške, črešnje, slive beréjo pod drevjem. Popévajo, semlá skáčejo, veselijo se, jáko dobre vôle so. Májó jáko lépe nále konjičke, z zlátimi vüzdami i cügli srebrnimi sedlami. Jas sem pitao onoga človeka, šteroga je püngrad, ka čída so tá deca ? On mi je pravo, ka so tó lákša deca, šteri radi Bogá molijo, dobro se včijo i radi bôgajo. Na štero sem jas tó pravo : Moj dober gospód, jas tüdi mam ednoga sineka, Luther Jánoš njemi je imé, jeli

on tudi slobodno pride v-té püngrad vživat tá lépa jáboka, grúške, na tákši konjičaj se nositi i z-témi pojbari se z-ménjati?“ — Na tó mi je on človek

i z loki strélali.“ Potom mi je pokazao cvetéči trávník, zláte tromböte, lépe srebrne freče, ali da je ešče prerano bilô i deca so ešče në dôbili zaütrika,

Luther med pešiša betežnikmi.

pravo : „Či rad Bogá moli, dobro se vči i dobro se obnáša, teda slobodno pride, në samo on, nego tudi Filip i Jožko, vsi dobijo mále tromböte, bobnjé, harmonike, slobodno do plésali

záto sem në čakao decé z-méne-začétka i etak sem pravo tomú dobromi človeki : „Preci idem i doli spišem vse, ka sem eti vido i čüo, mojemi sineki, Jánoški, naj se paščljivo vči, Bogá moli

da i on slobodno v-ete püngrad pride. Ešče njemi odpišem, naj Léniko néniko túdi sebom pripela.“ Na štero mi je te človek odgovoro: „Tak naj bode, idi i odpiši njemi!“ Záto se, moj drági Jánošek, vči i gedrno Bogá moli i pové Filipi i Jožki, naj se túdi včita i molita, da z-tebom vréd lahko notri prideta vu on püngrad. Zdá pa Gospodin Bôg bojdi z-tebom; dam pozdraviti Léni néniko i küšni jo mesto méne.

V-Koburg grádi 1530. leti.
Tvoj drági oča: Luther Martin.“

Luther i Melanchton.

Práva Boža skrbnost je bila, ka je k-Lutheri eden tákši môž, kakši je bio Melanchton, dáni. Nevtajeno je potrebno bilô na Luthera pečine trdo, negenjeno vero, batravnost, edná-koga govorénja rêč, nestrahšlivo, od nikoga se nebojéčo natú-ro pri reformácii vödoprinešeni i spelávanji. Ali túdi je potrebno bilô i boža skrbnost je tak ravnala, ná ono zmožno môč, štera v-Luther Mártona osobi živé, eden mirovnoga nágiba, globokoga vidénja, krotkoga znášanja tíhi môž brezi vse sile z-mirovnim previdénjem ravna i vodi. Melanchton sam vu sebi nigdár nebi bio spodoben prék-spelati reformácii veliko delo, ali brezi Melanchtona bi Luther túdi nebi mogao njé doprinesti. Tô je té veliki reformátor dobro znao i záto je tak globoko lúbo Melanchtona. Luther svojo stávo k-Melanchtoni etak pokáže notri: „Jas sem se na tô narôdo, ná prôti divjoj črédi, vragom prôti stánem, záto so moje knige vdérjajôče, vréle. Jas penjovjé,

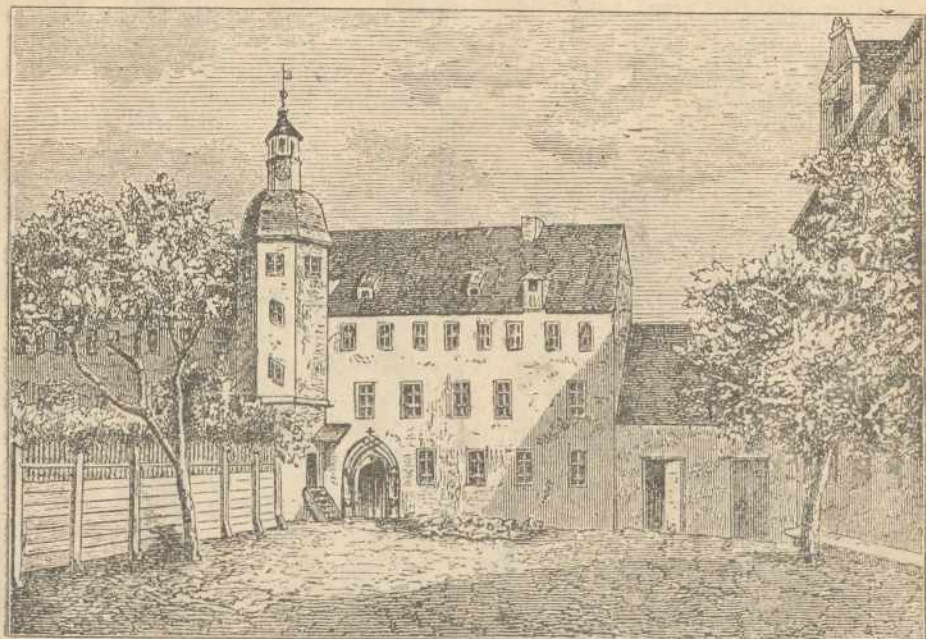
krepke stéble, trnje morem trébiti, pôt mam klačiti i naréditi. Ali Fülöp na tihoma ide dale, zida i sadi, sêja i poléva z-radostjov.“ Melanchtona so za čudne znanosti volo za Nemško-ga orsága vučitelja imenúvali. Pri razšúrjávani reformácii je náimre pri pomáganji doj obráčanja biblie, verski návukov i agoštinskoga vadlúvanja i toga bránenja „Apologie“ pisanji, spravvo sebi nepovéhjnjeni spômenek. Po svojem krotkom držánji se je na podlagi evangelioma stojéči vsigdár paščo prerazmênje doségnoti i zádevi odvrnôti i tak je postano on foga vere boja túdi miroven bojník i reformácii velikoga dela naprê pomagáč.

Luther pri Melanchtona betežnoj posteli.

Luthera k-Melanchtoni prevelika lúbézen se je nábole vöskázala pri njegovom teškem betégi. Melanchtona je né samo osobno, nego i kak svojega velikoga dela vréloga pomočnika više vsega lúbo i preštímalo. Melanchton na v-Hágeni gjulêš idôč je na pôti teško obetežao. Vu téli i dúši je nateliko oslabo, ka je njegov žitek na vlási viso. Môder Frigyeš poglavár je tá pozvao Luthera, ki je z-Kreuzzigerom prišao. Prestrahšeni je vido, ka njegov veren priátel že malonê vméra. Natô je k-obloki stôpo i z-takšov globokov poniznostjov za njega, tak da bi pred božim trónušom stao, Bogá molo, od štere molitvi je sam Luther tak pravo, ka nemogôče, ka bi je Bôg nebi poslúhno. Potom se je k-Melanchtoni obrno i trôšta, i pokrepljenja dúh je vléjao v-njega z-eti-

mi rečami: „Žalosti i boleznosti dūhi nedaj mesta vu srdci tvojem, vūpaj se vu Bōgi, ki vmoriti i oživiti, vraziti i ozdraviti znā. Fūlōp, ti ešče Bōga duže māš slūžiti.“ Luthera molitev, i Boža milost so k-nōvoj mōči pripomogle verno slugo gospodnovoga, tak da je vu Gospodnovi goricaj ešče nadale spunjā vao svēto pozvānje svoje.

čētka mao je betegūvati zāčao, tēla v-kloštri mantrānja posledice so se i vu njegovoga žitka slēdnjem hipi skažūvale. To nestanoma globoko premišlāvajōče dēlo, boj, so pomali vkūp zdrūzgale njegovo krepko bivost; srdčna, kamna i več fēle boleznini so se naglašūvale prinjem, štero so ga k-konci vūspale. Na vsa tā je nē dosta dao, či ga je

Wittembergski klōšter, vu šterom se je Luther zdržāvao.

Luthera smrt.

Kakši je bio njega žitek, tākša je bila i njegova smrt. Svoj žitek je Bōgi posvēto, pri vmēranji je pa dūšo tūdi njemi porōčo. Vsigdār je predočmi meo, ka je njegova po Bōgi vōnazvēstšena dūžnost; na slēdnjo pōt ga je tūdi njegova dūžnost ravnala. Že od 1537-toga leta za-

dūžnost zvala. Gda je zvedo, ka se mansfeldski evangeličanski grofevje med sehom pernājō, nē je glēdao na beteg, na trūdavno pōt, na zime mraz, šō je na svojega rodenjā mesto, v Eisleben, da mir sprāvi med njimi i tak tūdi Gospodni slūži. Med potjōv je Saale voda vō polejāla, gde da je v-zimskom mrāzi prēk potūvao se je razmrāzo i

obetežao. Mira delo je odpravo, ali domô v-Wittenberg je že več nê prišao vu žitki. Gda je nateliko na težkom bio, i običito je, ka se smrt približava, je etak pravo: „Bôg moj! Žalostna je dšša moja; znam, ka v E slebeni morem ostánoti.“ Potom je molo: H á'o ti dam Gospodne, ka si meni tvojega svétoga S nâ, Jezuš Kristuša vô oznano, vu kom jas verjem, koga sem jas gláso i odkoga sem svedôstvo včino, ali šteroga rãja i ti Bogãnebojêši pregánjajo. — Oh moj Oča nebeski, či že eto têlo ostaviti mam i od etoga svêta

se odtrgnoti morem, ogvúšan sem vu tom, ka pri tebi naveke ostánem, od tvoji rôk me nišče nebode mogao odtrgnoti“.

Vu slédnji vóraj je ete reči največkriát pravo: „Oča, vu tvoje roké poráčam dššo moja. Ti si mené odkúpo oh Bôg, pravice Bôg.“ Gda sta ga Jonaš i Cõius pitala, či vu Kristuša veri i vu njegovoga návuka vernosti ščé mréti? je Luther razmeto: „ščém“ odgôvoro. Tak je njegova s êdnja rêč tũdi tó bila, kak vu cêlom žitki: svedôstvo kre Jezuš Kristuša.

FLISÁR JÁNOŠ.

Luther kak Biblije obračitel i med familijov svojov.

ak se kúpúje dnesdén muzični instrument. Za voio mednarodne alute se lahko preveč prepláča muzikálni instrument, či se ednostávno kúpúje o oglasaj napisanoj ceni. Najbole stálni je človek či kúpi včasi na tó gda si je arêo zadnji **novi** katalog od fabrike muzikálni instrumentov MEINEL & HEROLD jugoslovenska odávna centrála v Maribori št. 242. v šterom je vedno ta **zãdnja najtalejša** cena za te najbogše sorte muzikálno instrumente. Ar vsáki čititel etoga kalendarija na želénje **brezplãčno** dobi ete najnovêši katalog, se pošteni čititeli zlehka obrãnijo od preplãčanja.

Dr. Luther Mártona šálnosti — anekdóte. —

Luther vu „Čaren Medved“ zvánój oštariji.

Luthera ta edna nájteškěša pôt je bila, gda je zvedo, ka med njegovimi wittenberškimi verníkmi nemiri, zburkanje láda, je Wartburga skrovno mesto ostavo i skrivomá domô v Wittenbergu pogledno, naj med verníkmi rěd naprávi. Žitek njemi je v-nevarnosti bio, ár je pod orsačkim kunějem stao. Vu bojüvnika gvant se je oblěkao, tak da bi tó potüvanje kákša šála bila.

Dec. 3-ga je že ednôk skrivomá domô pogledno. V márciuša začětki je pa že tam povrgao Wartburg. Med potüvanjem je v-Jena váraši, kak tühinski bojüvnik, v-tak zvánó „Čaren Medved“ oštarijo šô prenočüvat. Tá oštarija i dnesdén goristojí i tē dogotek je na spómenek na stēne tábli oznamenjeni.

Kak Luther vu oštariji sedi, dvá švájcarskiva diáka do niti namočeniva, od vihéra gnániva, drgetajôč notri prideta, po imēni: Kesler i Špengler.

— Jelibár, vidva sta z-Schwájca? Kama ideta? Njidva oberčé Luther.

-- V Wittenbergu ideva, odgovorita i včasi pitata tühinca: jeli zná, či je Luther zdá pá v-Wittenbergi?

No, tó stálno znam, odgovorita te bojüvnik, ka je Luther zdá nē v-Wittenbergi, ali vsedgonē že domô pride.

Med zgovárjanjem je tūdi pitao te bojüvnik, kak si v-Švájci premišlávajo od Luthera?

— Rávno tak, kak v-drúgi městaj, moj gospon. Ništerni ga nezadolějo zvišávati, ti drúgi ga

pa za odürnoga jeretnika bláz-nijo i držijo.

— Mislím, odgovorita bojüvnik, tó zagvüšno popevje gučijo. Kesler diák se je zagrezno, kak se je tá zgliedno, kaj tē tühinec z-edni máli kníg žoltáre čtē, šteriso v-židovskom jeziki popisani.

Med tēm se je oštarijáš tūdi skrivomá posmejávao nad tēm, ka bi diáka tak radiva Luthera vidila, ki zôči njidva sedi, samo ka ga nepoznata. — Sledi njima je ovado, ka je tó Luther, što žnjima guči. Ali nē sta vervalava vūham, mislěča si, ka sta nē dobro čüla i mesto Luthera sta ga za Huttena držala, na koga bi se njimi tē gvant bole pripravo.

Sledi sta dvá trstca prišla v-tó oštarijo, šteriva pōtni gvant doli slečěta, sta si k-stoli sedla i z edni knig sta čtela.

Ka za knig je tó? pita njidva te bojüvnik.

— Luthera Svétoga pisma razláganje. Pa oni gospôd ešče nepoznajo tē kníg?

— Nakrátci je véndar jas tūdi dobím, erčé Luther.

Potom so si k-stoli seli. Luther je tiva siromaškiva diáka tūdi k-coj pozvao. „Jas vōstojim za stroške“ — njidva je pomirio, ár sta se odpovedávata.

Kesler diák je vse tó lepô doli spisao v-dněvnicu, zamer-kavši, ka je od dobre večérje več vrědno bilô mōdro i vesélo zgovárjanje, štero sta z-bojüvnika vüst čüla.

Pri stōli je pá rěd prišao na Luthera osobo zgovárjanje.

— Jas sem bár laikoš, ali
nakeliko razmim k-deli, Luther
ali angel, ali vrág more bidti.

Luther bio mogôči mojo dúšnovêst
pomiriti.

Po večérji sta trstca počí-

Luthera molitev.

Desét dinárov bi rad dao za tó,
či bi se mi mogôče bilô pred
Lutherom spovedati, ár bi samo

vat šla, diáka pa sta ovadila
Lutheri, ka ga za Hutteena dr-
žita. Luther je potom smehéč

pravo oštarjši:

— Viš, dnes večer sem nemešnják grátao, ár me téva Schwájcara za Hutteen boj'vni-ka držita.

— Hutteen si nê, gospod-ne, odgovori krčmár, nego Luther. Na tó je pá posmejêč er-kao te reformátor:

— Oviva me za Hutteena, tí pa za Luthera práviš! Zagvüš-no ešče Markalfa naprávite z-méne. (Markalf je teda, kak si-rôvi, prôsti, nezhobleni pripovêst i cón bio poznani.)

Potom je prijaznivo slobôd vzéo od diáka, kêva sta dale potüvala. Pozdráv je poslao žnji-ma v-Wittenberg Schurf práv-deniki.

— Ali ka njemi naj povê-va, što ga dá pozdraviti? — sta pitala.

— Povêta njemi, ka te pri-dôči. Z-toga on prerazmi.

V-gojndno je pa od trstca vzéo slobôd Luther, šteriva sta duže tam ostala. Teva sta za njim šla vu štalo, odkud je Lut-her vó pelao jahanca. Oštarjš je i trstcoma ovado, ka sta z-Lutherom bilá vküp. Zdâ sta od njega odpüščenje prosila, naj njima nezamêri, či sta ga zná-biditi vu kom zbantüvala. — No, vé gda k-meni prideta k-spôve-di, teda zvêta, či sem Luther.

Potom si je Luther na ko-nja seo i proti Wittenbergi je potüvao, gde so ga že žmetno čakali.

Vu nevarni vrémenaj z-etakšim mirovnim šálnim zgovárja-njem so li velikoga dühá majô-či ljudjé mo-gôči. Luther je sta-novito vu ti veliki velki i tüdi vu ti máli velki bio.

2. *Luthera anekdôta od ednoga vogrskoga püšpeka.*

Tó je zagvüšno od nikoga vogrskoga svojega vučenika čüo Luther, štero je zagvüšno nindri med gostšenjom pripovedávao, štero so tê, kak šálno pripovêst si gori zamerkali.

Eden vogrski püšpek je z-tém büdio vojnike prôti törkom vu bitji, ka se li naj batrivno terejo na törke, ár šteri žnji spádne, de on dén že vu nebê-saj pri Gospodni večérjao.

Ali püšpek je pobegno pred törkmi, i gda so ga vítêzje opo-minali na prvêše reči, je odgovoro:

— Hja, sinki, jas se dnes postiti ščém, dnes nebudem ve-čerjao.

3. *Luther i višji popevje.*

Po Wormša orsačkom gjü-lêši so Aleander pápo követ i višji popevje silili V. Károlj casara, ka naj že ednók vöповé na Luthera orsačko kunênje.

Ka naj tó leži i hitrê do-ségnejo, je Aleánder 1521. má-juša 26 ga vu Wormša cêrkvi po odprávljenoj meši naprê zgo-tovleno kunênja zrendelüvanje prêk dao casari zavolo podpiska.

Gda je casar tó veliko na slüžbogotovnost vido, kak je pis-mo prêk vzéo, posmejêč je fran-cuški etak pravo:

— Dobro znam, ka vi ne-spitel!

V. Károlj je z-etimi rečami prav oznamêno masni rêči i glad-ki rôk glávne pope. Rávno tak, da bi že naprê pred seboj vido zafrigane ježujte.

Z-etimi rečami je casar nê samo tó pravo, ka ništerni po-božni páterje dosta delajo ino se

dosta trüdijo, nego z-ednim tüdi tó, ka v-noči delajo, gda drügi lüdje spijo.

4. Luther i törski sultán.

Törski casar ino njegovi voji bašovje so tüdi nika zvedili od Luthera, samo kak so od njega güčali, je navékše smēja vrédno biló. Na vogrskom je példo denem eden baša tak pravo, ka je Luther nóvo vero zbrodo vó: „reformáció“ vóro. Ali na hválo njim bojdi, so tó vero držali za právo krstšansko znanost. Sultán je pa tak mislo, ka je Luther veliki voj, ali pa nikši drügi svetsko oblást majóči zmožen móž.

Prvle, kak bi V. Károlj nürnbergski mir zvézao z-proteštánušmi, je njegov brat I. Ferdinánd II. Sulimáni törskomi casari sramotno miraponüdbo ponúdo. Ráj bi se z-törkmi zmiro, kak pa z-proteštánuši.

Gda sta Ferdinánda követa, Lamberg i Nogarola v-1532. leti sprotolétje v-Konštantinápol prišla, je Solimán med glihanjem pitao od njidva:

— Jeli je pa casar že mir zvézao z-Luther Mártinom? Pitao je ešče, kakši človek je té L. Martin, kelko lét je star?

— Blüzi štiridesétosem lét má, so njemi odgövorili. Rad bi bio, či bi mlájši bio, ár bi ga teda v-miloščo vzéo, právi Solimán.

Gda so tó Lutheri pripovedávali, se je prekrižo i gori skričao:

— Bóg me vari, ka bi mené törski sultán v-miloščo vzéo.

5. Kávka i vran orsački gjülësh.

Z-Köburg váraša, vu teški hipaj (1530. aprila 28-ga) je

Luther svojim wittenbergskim priátelom eto poetično, humoriščno pismo pisao, vu šterom augsburgski gjülësh k-kávka i vran žinati (gjülëši) prigliháva.

„Eden máli püngrad jeste pred našimi oblokmi — piše — prispodoben k-ednomi málomi ložici, kávke i vrane držijo v-njem orsački gjülësh. Semtá tákše drkanje i lárma jeste tam v-noči vudné da bi vse pijáne i nóre bilé. Tú se štükajo eden z-tim drügim! mládi i stári, velka čüda, či nezamuknejo i z sapov ládajo. Nevém jeli je žnji plemenite fajte ešče kaj ostalo domá pri vas, jas tak mislim, ka so se vse z-céloga svéta esi spravile. Casara sem njim ešče né vido, ali nemešnjáci i ti veliki glaváče že vsi tú króžijo i kávcéjo. Obléko vsi edno féle, čarno májo, oči so njim sivkaste. Vse edno nóto popévajo, ali dönok póleg lépe variácie, nači ti stári i nači ti mládi. Zaistino je tó zmožna družba, ali ka skončajo, je ešče neznáno. Od ednoga tanáčnika sem čüo, ka veliko napádjanje začínjajo nad pšenico, žito, ječmen i vsákeféle sétvo, vnogo bojüvnikov prihája i vítézno delo odprávlajo. Vište, tak tečé doli eti pred našimi očámi orsački gjülësh. Nájbole se nam tó vidi, kak vítézno z repámi migajo i klúne sí ponüčávajo. Tak se mi vidi, ka je tó sofištov i klerikálišov šereg, žnjihovim predganjem i pismami. Té morem eti poslühšati i viditi, ka nakeliko hasnoviti bagáz je tó eti, šteri vse potroši, ka na zemli jeste, nemrem ceniti.

Vu tom kèpnom guči veliko pravico právi Luther i verno zmála doli orsački gjülësh.

6. V-paradižomi.

☞ ☞ Luthera so ednôk v eden jáko lépi, právi králevski park pelali. Gda so ga že vse obho-

v-njem gréha spadája.

7. Tanáč k-predgarom.

Luther je ednomi mládomi predgari ete tanáč dao :

Luther vu šôli.

dili, so čakali, ka de on k-coj pravo.

K-koncovi je telko pravo :

— Bogme je tó právi paradížom. Samo da bi nebi bilô

Kurážno nastôpi,
Lampe gori odpri,
I dugo negúči!

Ar je človeki eden frtao
vôre dosta več dobra mogôče

predgati, kak deset lèt činiti. I gda vidiš, ka te lüdjé nájbole i vrëlo poslühšajo, teda dokončaj predgo, ár boš tak drugôč tüdi meo poslühšávce.

8. Ka njim tò valá?

Gda so vu vrëmeni začëtki reformácie Lutherá več pisem i knig žéžgali, je z-nazôči bodôče vnožine edna stára mamica glasno eto právla:

— Ka njim vse tò valá!
Da že tak vse na pamet známo.

9. Lutherá glás.

Gda se je ednôk Luther Melanchtoni tóžo, ka slab glás má, njemi je Melanchton etak odgôvoro:

— Ali dônok se jáko da-leč čüje.

10. Lutherá návuk.

„Gde je bio vaš evangeličanski návuk pred Lutherom?“ — je pitao eden talianski pop ednoga nemškogo diplomata?

„Tam — odgovori ete, — gde je od začëtka mao náideni: Vu Božoj svëtoji rëči“.

11. Luther i Jónáš doktor.

Svojemi prijáteli i kollegi, Jónáš doktor je Luther z Halle váraša pri slëdnjem potüvanja priliki eden læpi glaženi pehár poslao v-šenk z-etim veršüša redámi:

Jonáš doktor tò máš té glaž,
Pošle ti ga Luther Martin,
Té glaž boidi példa tebi,
Človek je tü tak krhéci.

12. Kata mati.

Znáno je, ka je Lutherá tívárišica, Bora Katalëna, kak dobroga srdcá ženska bila i

verna tívárišica. Ali edno malo je zdrzna i kurázna ženska bila tüdi, štera je bogme svojemi tíváriši gosp. doktori vsigdár, gda je potrebno bilô, odkrito v-oči povëdala pravico.

Lutherovi so bogme siromaški lüdjé bili. Vërstva spelávanje je Kate materé pléča težilo. Luther se je nateliko vüpaov Bogá skrbnosti, ka je në samo te slëdnji groš, nego i svoj srebrni pehár tüdi tá dao, gda so ga siromácke prosit prišli. Pa so ga uprav nagôsti poiskali gori.

Tákšega hipa se je pa bogme Kata mati postavila na peté i rezno táspovëdala svojemi lüblënomi tíváriši:

— Nam tüdi trbë živeti gosp. doktor! Trbë nam péneze na deco!

I bogme se je prigôdilo, ka je Luther, ki je telko predgao, včasí domá tüdi edno tiho hižno predgo poslühšao. — Záto je včasí šálno etak pravo tívárišici latinski: „Catena mea!“ (Kata je moj lanc.) Tò pa známo, ka lanc véže i cingári. Včasí je pa vu písmi šálno: „Kata moj gospon“, oberkao tívárišico.

Za etoga odkrito vöpovëdanoga guča volo se je Luther ednôk humorično šengáro z-svoje tívárišice! Zgôdilo se je pa tò tak, ka je eden angliški človek prišao v-Wittenberg. Luther je angluše në jáko lübo, ednôk je VIII-ga Henrik angliškoga kralá vu písmi brezi vodé popolnoma zëprao. Ali angliš je zdá dônok prišao vu Wittenberg. Nemški se je šteo včiti i jezičára je zvedávao, ki bi ga včio. Te je pravo Luther, perse li samo tak vu prijátelskom krôži:

-- Jezičára trbè anglušī?
Tū je moja vrla Kata, ona je
veliki jezičár: či štoj? ona ga
zagvūšno navči nemški gúčati.

Ka, ka je ta dobra Kata
na tō odgovorila, je nē gori za-

pisano v króniki. Pa gvūšno, ka
je njēna bila ta slēdnja rēč.

Med lūblénimi srcámi je
etakše šálno preerčēnje záčimba
žitka!

Dáj vam Bôg vse, ka je dobro.

Dáj vam Bôg vse, ka je dobro,
Dūši i tēli spodobno :
Krúha, vīna vse zavolé,
Debele projnike, svinjé,
Dobre žalôdce i guté,
Za jesti ino pitjé,
Vsáki dén dobro gostšenjé,
Na stolaj pečeno prasé,
Skrbne vertinje za možé,
Trēzne možé pa za žené,
Dobro deco na veseljé,
Krotke zete, verne snehé,
Mir, blagoslov v-noči vudné,
Vsém devojkam lūšne možé,
Junákom pa lêpe snehé,
Kmetom, vértom tūčne biké,
Da se napunijo mošnjé,
Vsém šolárom čedne glavé,
Da de njim ležē šlo včenjé,
Vertinjam živázni zavolé,
Vsa' kokôš dvē jajci znesè,
Kì v-plesi náido veseljé,
Naj májo lehke, bistre peté,
Nevola, kríž od vsê miné,
To kúdo vrág se bom nesé.

*

Dáj vam Bôg, vse ka je dobro,
Gúti želôdci popolno :
Küretino, gosetino,
Vsák dén prebráno pečénko,
Da se gostíte obilno
I pijéte dobro vīno.

Dáj vam Bôg zdrávje vesélo,
Med ljudmi živlênje méрно,
Odvrné odvás nesrečo,
Darúje vam vu vsem srečo,
Verno, delavno držino,
Ino dobro prijátelstvo,
Neprijátelje naj prêdo,
Pa nezbívanje odúrno.

*

Dáj vam Bôg vsém, ka je dobro,
K-žitki vašemi potrêbno :
Lačnoma, žédnoma hráno,
Kôdiši bundo kosmáto,
Čalaricam pod nôs figo,
Tute-noséčim amelo,
Prijátele blagoslovi,
Hüdobnjáke v-grob položí,
Živim právo zadovolnost,
Mrtvim pa v-grôbi mirovnost.

*

Med vsém tém pa ešče edno,
Düšno zveličanje vedno,
Ár je tô to naj glavniše,
Z-ednim i najpotrebniše,
Ár vse to ovo preminé,
Ali eto veke živé !
Tô nepozábi nieden,
Tak naj bode! — Amen, Amen!

F. J.

Zapelàvanje ino istina.

Gda edno dobro delo v najširšimi krôži národa vse do naj višiega krôža na odobravanje najde, hitro se najdejo zapelàvci ki si z sličnimi delami stvájajo svojo srečo. Tak se posküšáva tüdi švindlati z dobro poznánim i z zdravilnoga Alpinskoga cvétja napravleni „Planinka čaj“-om. Ali vsi oni, ki so se osvedočili od zvoñrédno dobre delavnosti „Planinka čaja“, pri vsem smetanji vsakšeféle bolečine, štere nastánejo za volo nepravilne cirkulácije krvi, kak tüdi za volo nërédnoga ceranja želodca, obisti, jetra, sklezni i mehéra, ne dájo se zapelati, nego küpijo za 20 Din v apoteki i v drogeriji samo pravi „Planinka čaj“ — „Bahovec“ v močno zaprêti i plombiranimi pakaj z apoteke Mr. L. Bahovec v Ljubljani, štera na želênje vsákomi čítiteli etoga kalendarija brezpláčno pošle knižico, jáko návučno za betežnike kak tüdi za zdrave, štera je obráni od bôdenjá.

Bôg je pravičen.

Kak mála deca smo domá od matere i vu šôli od vučítela vsigdâr čúli praviti, ka je Bôg pravičen, ki brezi kaštige ni edne hüdôbe nenihá i túdi pôleg svoje nedokončane pravičnosti

Vsáko leto sem jas sam meo šegô si vu sôsedomov sadovnjáki grúške i drúgoga sáda vámo pobérati. Istina, ka so me sôséd ednôk v-tom deli zadrobišali i porédi naribali, tak da

Zwingli Ulrik, reformátor, ki je pred štiristo lejtmi, 531. okt. 11-ga vu bránenji vereslobodščine svoj žitek zgúbo.

oblôna vsa dobra činênja. Tô smo se vu šôli vse dobro návčili z-stála záto, naj nas g. vučitel pohválijo i z-vere návuka odličen réd dobimo, ali záto tô, ka je Bôg pravičen, či smo se li dobro návčili, smo v resnici nê vervali. Vu sebi smo vsigdâr tô mislili, ka nás tô samo tak včijo, ali štero je záto nê istina.

so mi ešče čonte práščale, ali Bôg — on me je nê zgrabo i niti ednôk nê pokaštigao. Gospon vučitel so nás na dosta lépi hištorij návčili, štere so vse tô svedočile, ka Bôg vsákoga pokaštiga, ki njegove zapôvedi prelomi. Pripovedávali so nam Absalona prigodo, kí je próti štrtoj zapôvedi pregréšo i vzéo

je pravično kaštigo. Včili smo se Kaina hištório, ki je péto zapoved prelomo i nê je ostao brezi kaštige. — Kak lêpe so bilé té hištórie, kak radi smo je poslúhšali! Kak žmetno me je stanolo, ka zakâ sem jas te ešče nê bio na svêti, gda so se tá godila. Pa kak rad bi vido na drêvi za vlasé se zadržnjeno viséčega Abšalona, komi bi v-obráz kričao : Tak ti trbê, ti nezahválen pes ; zakâ si preganjao i šteo vmoriti svojega dobrotivnoga očo Dávida, ki je. tebé na teliko lúbo, ka ti je vse dao, ka si želo. Ali kak rad bi vido od stráha trpetajóčega Kaina, gda je začúo Bogá kričéči nebeski glás : „Ka si včino z-bratom tvojim, koga krv kričí gori k-meni ? Prekléti bojdi!“ Kak rad bi njemi v-oči povedao : Tak ti trbê, ti hűdobnják, zakâ si osmrto toga dobroga znášanja, pokornoga máloga brátčeka tvojega z-nevoščenosti ? Viš kak lêpe ovcé je meo, koga je oča nateliko lúbo.

Vse tó je že jáko, jáko dávno biló. Lehko, je niti nê istina ! Vu vezdášnjem vrêmeni se že nišče nêzadrigne za vlasé na véko. Istina, ka se niti nemre, da dnesdén že i ženske i nê samo možki, na bubi frizêrane, tó je podrézane vlasé nosijo. — Z-nébe túdi nečújemo kričéčega glása. Têm večkrát se čúje od zémle prôti nébi gnűsnoga preklinjanja glás.

Tak je bogme, jáko veliki račún jeste oni, ki so se vu šóli od učitelov, domá od roditelov dosta dobra včili — stero neverjejo ; nê zaman právi stára pravica, ka se piščanci čedneše držijo od kokvače.

Ali jeste edna šóla, štera navčí človeka, štero moremo vervati. Tá šóla je pa : žítka šóla. Dokeč živémo, do smrti v-tó šólo hodimo. Tú vidimo, čújemo, skúsimo dostakrát tákše, vu šterom nemremo dvojiti vu Bogá pravičnosti. Z-lastivnimi očámi vidimo tákša pripetjá, dela, štera nam glasno glásijo, kaj Bóg nenihá brezi kaštige ni ednoga grêha. Náimre ti starci, ki že dugo hodijo vu žítka šólo, ki so že dosta probali, vnôgo skúsili, znájo pripovedávati tákše podátke, žteri očividno svedočijo, ka Bóg nenihá brezi kaštige oni, ki njegove zapóvedi prelomijo. Zdá i jas túdi, ki sem že stáři človek, vam bodem, poštvanim čítelom našega kalandarija, pripovedávao edno tákšo istinsko hištórijo, štera se je eti v-Prêkmurji, v našoj krajini zgodila i štera nam túdi tó glási, ka je Bóg pravičen.

Za mláda sem edne znôva začétné gmajne dűhovnik pôstao. Vsi dobro znáte, ka je nê lahko goridánje v-začétnoj gmajni dűhovnik biditi. Vse znôva trbê správlati, ár nika nega. Zidati trbê faróf, šólo, cérkev, ali kamči edno molitvárnico i dosta féle potrebčin.

Začnoli smo tó veliko delo vu Božem iméni. Lêpo naprêidénje smo meli. Nemas zroka nikoga pogovárjati z-vrêli moji gmajnarov, ki so se radúvali od leta do leta lepomi naprêidénji i zgotovov volnostjôv so prinášali áldove na Gospodnov oltár.

Privsém tom pa nemorem tajiti, ka so se med vnôgimi vrêlimi vernikmi nahájali níkáki mláčni túdi, ki so za težko bremen držali gmajnska vódávanja.

ki včagavši, so si tak premišlávali, ka prve sledi poméška gmajna pod bremenom i tak ne de mogla doségnoti onoga cila, ka bi cérkevne hrambe mogóča bila gori postaviti zrečjôv v-pangrot pride.

Ednôk se notri postâvi k-meni eden okôli pétdesét lét starosti gmajnar i kategorično mi naznani, ka on duže gmajnske dáče nebode plačúvao. Jas ga zácam potihšávati, na bôgše previdénje nadigávati, prôti Kristušove svéte materé cérkvi včinjene blôdnosti na bôgšo pôt pripelati. Povedao sem njemi, ka Gospodna našega Zveličitela slédnjo zapoved smo dúžni zdržati, včimo vse národe i predgajmo njegovo svéto Rêč vsefelé lúdem, naj tak vsi dobijo nebeski drági kinč, dúševno zveličanje i zadobijo vekivečen žitek. — Vse je zaman bilô ! On je vópovedao, ka več nigdár nebode šô vu cérkev, njemi cérkvi nê trbê. Ešče je rokô zdigno i protio se je prôti cérkvi.

Grozno občúténje je obselo mojo dúšo, nepozábleni hip so bilé meni one minute, štere so dugo trápile srdcé moje. Vu

Bogá miloščo sem poróčo toga mojega zablôdjenoga verníka, molo sem se k-Oči nebeskomi, naj njemi presvétí previdénje i povrné Saula, da gráta žnjega Pavel.

Gospodin Bôg mi je prošnjo z-tála poslúhno i spuno, ár se je moj gmajnar spokôro, celô se je preméno, nê samo je znášao cérkevno plačilo, ali rad bi prihájao túdi vu cérkev, či bi mogao. Siromaček zgúbo je pogléd, na teški šorš je prišao, vsáki ga je milúvao, ki ga je vu teškoj nevôli vido.

Včâsi, včâsi se je k-spôvedi dao pripelati, ali nestanoma se žalostno tóžo: nevidim, nemrem viditi Bože hiže ! Sledi ga je ešče eden vdárec doségnô, glúhi je grátao. Vsáki si lahko presámna ono veliko mantrô, nezgovorno teškôčo, štero je tê obstarani gmajnar do 83 lét trpéčega konca svojega žitka pretropo. Njegova stáva je mantrô kalvárija bila na etoj zemli. — Žitek njegov nam naj vsém opominanje bode, ka je Bôg pravičen, na tô nas vči žitka šôla !

Rihtarova mála pipa.

Napisala : KOLOŠVÁRI BERTA.

Vu našega lèpoga goričkoga krája ednoj ti nájbole brežnoj vési sta živela dvá sôseda : Jánoš z svojov ženôv Katov i Miška z svojov ženôv Francov. Ti nájbližji sôsedi so od njih na dobre frtao vóre bili, tak sta eden na ovoga bilá prisiljeniva : i eden drúgomi pomágala vu ne-

voláj i vkúp veselila vu dobri dnévaj.

Jánošov bábek Janči je že štiri leta star bio, gda se pri Miškiní bába narodila, mála Kátika. Kak prinás navádno je sôseda Kata túdi svoj dár toj sosedí prinesla ; dobro se naložila ; kokoš, fanke, vrtanke, vino vse

je nesla. Janči se je tudi žnjôv proso, on bi tudi rad tó bábovido.

Pred to zibel se postavo i dugo glêdavo to dêtece. Miška so se žnjim šengarili:

— Dobro si jo pogledni, tó de ti žena.

Kak sta z máterjov domô šla, si je po celoj pôti globoko premišlávao, domá so ga oča pitali:

— No kak se ti je bába vidla?

Na tó se Janči zgláso:

— Ja tak so mi Miška pravli, ka de mi tó žena, ali ka mo z tákšov ženov, štera nevê idti, nevê gučati i ešče nanč se najesti nevê.

— Njáj, moje dête, tó vse bô, naj samo bába gori zrasté.

I odsegamao je Janči vsáki dên k-sôsedovim šô čakati, gda de bába šla i gučala.

Že za pár tjédnov je veselí domô pribežao erčéč:

— Že me pozna; te pá, ka že sedi; te pá, ka že stoji; ali najvékše veseljé je te bilô, gda je tá mála Katika obprvim k Jančekovim prikorácala. Kata so njoj hitro baka ocvrli. Od toga mao sta tiva máliiva eden k tomi drúgomi hodila. Či so Kata po-gače pekli, Janči je proso Kati-ki tudi, či Franca, Katika je pro-sila za Jančeka tudi.

Prišla je prva skrb. Janči je mogo vu šôlo hoditi. Zlejka se je návčo četeti, pisati i raču-nati, vu svojem razrédi je vsig-dár med tēmi najprvimi bio.

Gda je Katika vu šôlo priš-la, te je on že vu pētóm zlôči bio; itak njoj je pa pomágao prék ti prvi teškôč; te je že pri njoj tudi tak lejko šlo včenjé, kak pri njem.

Z-težkim srdcom sta se lô-čila, gda je Janči na vogrsko šô. Gda je Janči starišom domô pisao, je vsigdár dao Miško, Franco i Katiko tudi lepô po-zdraviti, tē pá njega nazáj.

Dvê leti je Janči na vogrskom bio, ka naj se dobro vogrski navči, edno leto pa na nemškom, toga je menje tudi dojšlo.

Gda je Janči domô prišao, so ga oča včili kositi, orati i vse ona dela, štera eden poštēni kmet znati more.

Za edno leto je pá Katika šla na vogrsko. Njô so ta skrb-na mati vu tákše mesto dáli, gde se kaj kúhati, pečiti i drúge žen-ske kúnšte navčila. Ona je tudi dvê leti na vogrskom bila, vu nemškom se pa šivati včila. Ona se je tudi vsigdár spomenila vu svoji pismaj Jánoša, Kate i Jan-čeka z-ednim lepim pozdrávom.

Prišla je ednôk ona tudi domô. Mati jo včila présti, prati, trávo brati i vse ona potrebna dela, štera vsáka poštena verti-nja znati more.

I gda pa prinas na gorič-kom je vsigdár vželi krma, se mârha celo leto pasé. Janči i Katika sta tudi pasla i dokeč je máhra za veseljom trgala to dišéčo slatko trávo, sta si njid-va nê mogla dopovedati svoje mále zgodbice na vogrskom i vu nemškom.

Leta so minôla, z-Jančeka je té najjakši, najbole delaven dečko grátao vu vési; Katika pa tak prilična čarni ôči i erdēči lic devojka, ka njê je vu trê vesnicaj pára nê bilô.

Deteče prijátelstvo se je pa obrnolo na lúbēzen; blážení lepí časi so tó bili. Sunce njima

je svetleše sijalo, rōžice so jakše cvele i celi svet je pun bio mužike.

Prišlo je vrēmen, Janči je mogao k štelingi idti i kakštēc je bio jedini sin, notri so ga vzeli na tri leta.

Prvle kak je odišo, je prēk šō k-Miškovim i se z poštenjom zglāso, či bi Katika štela počakati, dokeč on od soldākov domō pride, te se zdāta. Tā ženitev je vsem jāko pōvōli bila, Janči je bio dečko, ka njemi para nē bilō i či tiva dvā grūnta vkūp prideta, kakša lēpa velka kmetija tō bō. Katika njemi je oblūbila, ka ga počāka; dugo so si zgovārjali, gda je šō, ga je Katika do dvēric sprevodila. Nē se je mogao premāgati, eden kūš za slobōd njemi li mogla dati.

Zdaj si pa zvezdo zeberva, je djao. Zēbrala sta si kosce.

Kak dugo de tā zvezda na nēbi, tak dugo te ne ostāvim, je erko on.

Vgojдно rano, opoldnē i večēr, či se zvon zglāsi na molitev, mo molila za tēbe, naj te Bōg občuva i zdravoga k-meni domō pripela, je prāvla ona. Etče kūšūvanje i te zbōgom predrāgi zaročenec moj.

* *

Gda regerutje rukivajo, je vsigdār velka zgodba na vesnicaj. Že pār dni naprē dečki po vēsi hodijo slobōd jemāt. Vse-povsēdik je z vinom i palinkov ponūjajo, nikaj pēnez tūdi dobi-jo za dōt. Matere pečejo, pakivajo. Tistoga hipa so ešče nē hātizāk tak nūcali, kak dnesdēn, vu lēpi čisti lenovi kanjēraj so nesli strošek tem mlādīm soldākom.

Vsākoga regruta trijē-štirje sprevājajo: mati, bratec māli, sestra i tā prelūblēna lubica tūdi nesče domā ostāti. Tak cele procesije ido prōti tem železniškim postājām. Matere, deklinjōčejo, dečki si posili kurāžo dāvajo.

Lokomotiva zafūčka, cug se naprē postāvī, ešče ednōk:

Zbōgom, zbōgom, ešče ednōk zafūčka lokomotiva; železnica odpela dečke vu te veliki tūhinski svet.

Katika je Jančeka tūdi sprevodila, ona njemi je tūdi svoj dār prinesla. Tak žalostno je bilō domō idti brezi njega.

* *

Za ništerne dnēve so pa že prišle te c fraste rožnatne kārte. Dečki so domō pisali svoj pozdrav i prosili odgovor, kak kaj je domā.

Māli rihtar, šteri je v ednom tūdi poštaš bio, je nājbole srečen bio pri tom, piti bilō pōvōli, vsāki se veselio, či njemi njegov soldāk kaj dobroga pisao.

* *

Katika je z poštenjom zdržāla, ka je Jančeki oblūbila, nej je šla na ples, nē se z dečki zmenjala. Voglednikov mēla nikelko i vsākomi se je podvorilo kak je rēd, ali Miška so vsākomi na glih odklonili, ka ešče čas mā, ešče mlāda.

Či je Katika Jančeki tak vōrna bila, poglednimo njega, kak se kaj on oponāšao. Vu Szombathely je bio vtālani, našemi „železnomi“ regimenti. Mundēr njemi je tak prilēgo, či bi ga na njega zlējao, mujštra njemi lēhka bila, gospodje ofi-

ceri so hitro na pamet vzéli, ka de dober za šaržija. Za leto dni že gospod káplár bio. Lepô vö-zbiksani je sedo edno nedelo zadvečara na promenádi, šegavo je kadío svojo virginijo; te si samo k njemi séde edna debela, jáko vöoblečena gospá, njemi v röke sègne z temi rečámi:

Servus, Janči!

Janči gléda, ka je tó, te pita ka — što so gospá.

— Jaz sem Mariška, Schlezingerova sakačica, ti si pa moj bratánec.

Jaz nemam vu Szombathelyi sestranice.

— Te ste pa vi nê Kováč Janči z Dávidkáza?

— Jaz sem * Janči z Slovenske krajine.

Eden čas si ešče zgučávata, te ga požvála, náj jo obišče v soboto večér. Ali naj neide notri na velka vráta, nego na zádnja dvéřica, mi domáci tamtá hodimo.

Janči si je cêli tjeden pre-mišlávao, jeli bi šô, ali nê, naslédnje pa dônok lepô vözbiksani pri Schlezingerovi máli dveraj čakao, ka ga je Marča notri pústila.

Tô je bila kühnja. Vse se svétilo vu njoj, vse je blisketalo. Na sténi vsefelé priprave, Jančeka sram bilô pitati, zaká je tó, pa zaká je ono.

Naednôk pa na stôli bila fajna debela goseča bedra z kompotom, eden glaž gospodovoga nájbôgšega vina i te nájfinéši cigárje. Marča ga silila náj pijé, náj jej, náj cigáre sráni.

Janči se je najo, nápio, malo njemi je tó močno vino vu glavô šlo, navdúšeno je odgövoró: Mariška, vi ste en an-

gel! Ona se njemi pa včasi vu náročé vrgla erčéč: Golób moj, rôza moja.

Posvét je vgasno . . .

Od toga mao je Janči vsáko soboto večér gôst Marčín bio, vsáko drúgo nedelo zadvečara pa je ona méla frei, te sta se špancêrala i či sta vu oštarijo ali vu kávéház šla, je vse ona pláčala. Za dvê leti je že cugsführer grátao.

Kak je težko čakao, náj ta leta preminéjo, ka mundêr doli vrže i domô pride vu sloboden žitek.

* *

Pretekla so leta, od Marče je slobôd vzeo i je prišao domô. Notri se je postavó pri Katiki.

— Domô sem prišao, Katika, či si ešče nê pozábila, ka si mi pred trêmi leti obečala.

Kak bi ga pozábila, z-veseljóm ga je sprijéla. Mladoženec je nê šteo duže čakati, kak do slédnje nedele pred adventom, te se zdáta. Na Trezino senje so zdávanski gvant spokúpili.

* *

Miška so se tó jesén z delóm jáko paščili, naj tečas vse včinjeno bô, gda do se tomi gostúvanji pripravlali.

Vse je že včinjeno bilô, samo drva so bilá voziti. Grdo, deždževno vremen je bilô, ali oni so dônok nê henjali. Vu dôl je šlo, kôla so prečki vujdávala, oni so je šteli ravnati, nê so je ládali, pod kôla so prišli tak nesrečno, ka so po tridnévnom mantránji dúšo pústili.

Žena i či sta ji dalé z-poštenjom pokopati. Tak nemilo so jih objôkale, ka je vsáka dúša žnjima jôkala.

Zdâ sta že njedvi mogle márhi polagati i vse drugo možko delati.

Gda je ta najvékša prva žalost minôla, te so začali od toga gučati, ka gda bi sezdalâ. Mati je želêla, náj bi do vüzma počakali, ali Janči je nê šteo duže čakati, kak do slêdnje fašenske nedele.

Med tem je pa Jančeka eden bogâti rod z trêtje vési za družbana proso. Katiki i materi je tó nikak nê povôli bilô, ka bi šô, njemi je pa jáko vola bila:

— Tri leta sam casara slúžo, tri leta sam se ednôk nê správe vôle veselio, tó de mi slêdnje, ne bránta mi — i šô je.

Posvádbica njemi je bila tiste vési najvékšega bogatina mláda, komaj sedemnajst lét stara či. Nê je bila lepa i nê prilíčna. Zdaj je obrprvim med svét stôpila.

Janči je bio med vsemi možkami te najprilíčnêši, vsefelê nôve plese je znâo, znao je pripovedávati, kak se vu váraši živé. Pri Schlesingerovi se návčo lepoga oponášanja i je na tom bio, náj tó svojo posvádbico vu dobro volô správi.

Deklička se je vu njega smrtno zalúbila.

Minôlo je gostúvanje. Dekličko je mraz mantrao, betežna je bila. Mati jo je vu postelo spráвила i jo pítala:

— Dête moje, ka ti je? Doktori mo te pelali. — Ali ona je nê štêla doktori idti.

Deklička, Vilma njoj imé bilô, den za dnêvom bole vênôla, mati jo li pritiskávala, picika moja, ovadí mi, ka ti jê. Ona materi ovádila.

— Jančeka rada mam, či nede moj, morem mrêti.

Mati se na tó razsrdila:

— Kâ pa tí takšega siromáka jemála, kak je on. Vej si tí lehko zbêraš med temi nájbogatêšimi dečki.

— Da pa meni ednôk drugoga nê trbê, kak Jančeka.

Mlašê je bilô od fundamenta začártano, včeno, ka se njemi vsáka žela, či ešče tak nespametna, spuni, zdaj tûdi nej štelo popústiti. Poslali so záto toga mládoga možá, šteromi je Jancsi družban bio, po njega. Dugo je Janči nê šteo idti, telko ga dônok te rod nagúčao, ka z njim šô.

Gda do mesta prideta, lêpa velka zidina pred njima stála, velki zidani škednji, štale, puno lêpe márhe, deset levôv puno svinj, vu pivnicaj puno vina, palinke, na podi puno zrnja; Jančeka je oslêpilo tó bogástvo, zalúbo se je vu njé i vzeo si je brez lúbézni Vilmo.

Kata so jôkali, Jánoš so se starali, ka na toj ženitvi nede Božega blagoslova, da je že Katiko tak dugo vodo, on pa čemerno na očo vsêko:

Tákše grúške vsáki dén ne káplejo i naj nedo njegovoj sreči neprijátel. Na tó so obnêmili; slêdnji tjedén pred gostúvanjom je Janči očo z sebo napelao k testôvi. Eti so Jánoša dvá dni i dvê nôči zapájali, nagačávali, te so se pelali k králeskomi notáruši pismo delat. Tam so Jánoš vse prêk dáli sinôvi i snehi, takše formo, ka do vkúper delali i jeli kak dozday, či bi si pa nebí dobri bili te se tema starcoma eden smehšen máli Auscug obečao, z šterô-

ga dvá človeka nikak nebi mogla živeti. Svatko je Jánoši pravo :

— Tô samo za tô, ka se tak preveč bojíte, vè je moja či takše dète, kak ga daleč ne nájdete. Na rokaj de vas nosila, na rokaj.

* *

Slédnjo fašensko nedelo, gda bi Janči z Katikov meo k-zdavanji idti, je Vilmo pelao pred oltár. Tomi bogatini dostojno veliko gostúvanje je bilô, farar, notároš i školnicke z okolicice so vsi pozváni bili, dvá dni je stalô pri tésti, na trétji dén pri Jánošovi. Trôbila je trompôta, dūdunjao je boben, ka ga vu tréjjo vés čüo, naj ves svèt zná, ka se bogátca či omôžila.

Pri sôsidi sta pa na tiho jôkale dvè sirôti : Franca dovica i ta dvakratna sirôta, tá ostávlena snèha : Katika.

Na stôli je bilô mesô, vrtanki, fanke, nè so se ga tek-nole, oblečene so sedele pri péči na klôpi; nè so vúpale doli léžti, ár takšega hipa, gda je gder gostúvanje, cèle vési dečki i dečarija vkúp pride i sosedom kákšo nepriliko dela.

Rèsan je pribèžala edna čupora dečkov, z hrbti so se k-steni vdarili, tak ka se cèla hiša genola, eden je zjúkcao, te drúgi se pri okni norčáro :

Hej, snèha hodi vò, ka se ednôk obrnéva ! Med tem se pa pri drúgom okni zglási eden prijeten možki glás :

Botra, odprite malo, jaz sem k-vam prišo.

Tô je pa botrin Pišta : ga je spoznala Katika. Mati pa právla : Naj posvét vužgém ; ka malo tá posvétim, či si rèsan ti. On je bio. Notri ga pozovéta, k

stôli ga posadíta, piti, jesti ponújata, on pa pravo :

— Botra moja drága, nè sam jas za vaše piti i za vaše jesti esi šô, ali tô me je skrbelo, ka pa či vam tè betjári eš-če kákšo drúgo nevolu napelajo.

Vu tom cájti so se že pá pojbíari približávali, se pá norčáрили, ali Pišta je samo pištolo naprè vzeo i eden šüš za njimi poslao. več ji je nè bilô.

Zdá si pa doli počinte, je pravo tem ženskam, jaz pa vu štalo odidem, od tistec bom pazo.

Ženske so si doli počinole. Od Miškine smrti mao so nè tak mirno spalé.

Vgojđno pri cájti je že Pišta notri prišao i pravo :

— Botra, jaz že polágam, naj edna ide dojit. — Katika je šla dojit, mati so pa tečas zaj-trik skühali. Natô se Pišta pá ogláso :

— Sprotolètje kcoj ide, škér bi trbelo spopravití, či se vam tak vidi, jaz vam jo poprávim.

Mati se je zajôkala : Popravi, moje dète, popravi, vè tak drúgoga nemave, kak tebě. I tak je Pišta pogôsti k-botrinim hodo.

Že je vse ploté popravo, drva gori vsékao, trsje obrezao. Eden večér slobôd jemlé : Zbogom, botra ; vgojđno pri cájti pridem polagat ; ovsí de trbelo orati.

Botra pa odgovori :

— Neidi, moje dète, vu senščeki jeste mesto, tam ti postelemo. — Pišta je natô odgovoro : — Bôg pláti, botra, vè bi jas rájráj za ves čas tû ostao. Katika se je zošálila :

— Viš, ešče mater k-môžidam.

Neščem jas tvojo mater, ni oni mené Tebé jas želem, angel moj zláti.

Katika si je edno megne-nje premišlávala. Dosta se je nê dalô premišlávati, sprotolêšnje delo je tú bilô, moškoga sta pri hiši nê mele. Podála je Pišti rokô i odgovorila:

— Či ti je za méne, vê mo ti pa žena!

Tak je ostao Pišta pri Katikini i žnjim se je blájzenstvo priselilo vu tô žalostno hišo. Nê je pio, nê kadio, nigdár nê brezi dela ostao, ženo, mater poštvávo.

K vúzmi sta se zdalá, edna tíha večerja je bila i drúgo nê.

* *

Zanêmila je mužika, minô-lo je gostúvanje pri Jančekovi, minôlo je prvôčúvanje túdi. Têst je pripelao Vilmino blágo, lêpi pôštirani omár, štampet, blazine, gvant i to obežano šumo penéz. Janči njemi je od vsega mogao pismo dati. Gda so to pohištvo na mesto dèvali, se je têtst nor-čáro, ka škoda za tô lêpo blágo vu tákšo cimprano kučo.

Či njemi je potrdila:

— Ájta, kleti mo zídali, le-tos cigeo napravímo. I tak se je túdi zgôdilo, za dve leti je lêpa zidina stála na mesti cimprane hiše

Tak je ta mála drôvna žen-ska okorna bila, ka je vse po njénom moglo biditi. Jánoš od testú bogástva oslepeni, njoj za-prva preveč povôli hodo, sledi njemi je pa sploj na glavô zrásla.

Kak se je k Jánošovim pri-selila, so mogli Jánoš celo vër-sivo včasi tema mládima prêk dati. Od toga mao je Janči po-bérao vse dohodke, Jánoš so

niti na dohán nê dôbili penez: po vési so si prosili tú i tam pipo dohána. Od klêti klúč je túdi vu te lêpi i politêrani omár bio zaklenjeni. Či so žedni bili, so si več nê mogli napitek vina vzéti. Gvanta njim nišče nê kú-po, krúha so si túdi nê smeli gdaštêč vrezati. Siromák Jánoš ešče so komaj meli pêtdešêt lét, je že njim slána spádnola na glavô i na sréc.

Ednoga mrzloga, deždžev-noga jesenskoga dnéva so cêli dén pasli, raztrgane črevle, raz-trgani gvant so meli, prehládili so se, mraz jih je potro, plúča so se njim vužgála. Sinú so prosili, náj njim doktora dá pri-pelati. Sneja je nê dála, ka stári lúdjé tak ali tak moro mrêti.

Jánoš so mrli, za doktora nê bilô penez, za parádiški sprê-vod so bili.

Kata so se ešče pár lét po vési kaj potôžili, kaj jókali, te so se túdi za možom vu več-nost odselili.

* *

Janček je Jánoš grátao. vu vési bogat, ogléden môž, zemlô je kúpúvao, včasi komi z pèneti túdi zmogao. Eden sin se njemi je narôdo. Ali gde je njegovo blájzenstvo bilô? Žena je pre-vedno nad njim klepetála i kak prvlé stariše. zdaj že Jánoša zá-čala lôčiti. Sebi i svojemi sineki kaj dobrega pripravila, Jánoši pa kak, tak, kaj vrgla.

Jánoš je dugo že jáko ne-milo tá Katikinim prêk glédáo. Pišta je k mlini odišao, duže je nê strpo, šô je prêk k Katiki. Gda je notri stôpo, je Katika malo nê v gúbe sêla, tak se je zoságala. Dúga lêta sta si že

ně gúčala. Ponízno se notri pokloni i odpúštšenje proso:

— Katika, či moreš odpústi mi, tak sam nesrečen.

— Tak ti náj Bôg odpústi, kak sam ti jas že dávno odpústila.

Katika njemi je vîno prinesla, pogače na sto djála, on se pa záčao po ženi britko tóžiti, kak ga zaničúje, kelkokrát njemi na oči vrže, ka je, ino ka má vse od njé i po njej má; kákšo lépo vrédnost so oni meli i tó je zdaj pred njôv nikaj në vrédno. Gda se je tak dobro vöpotôžo, te njemi je na srci tak čúдно lejko grátalo. Pozábo je na vso žalost, samo je tó prelúbléno žensko pred sebov vido z njenim lúbkim obrázom, z njenim lépim drážestnim tēlom. On je znôvič Janči bio. ona pa njegova prelúbléna Katika. Záčao se je njoj moliti, naj njemi za milodár dá eden kúš z tisti, šteri bi vsi njegovi mogli bidti.

— Ka misliš, Janči — je ona odgovorila, — obá sva z drúgim priségnola pred božim oltárom; tó de velki gréh.

— Gréh je tistoga, šteri je nájino lúbézen razgrdo.

Tečas se je molo, tečas jo nagovarjao, ka njemi je te kúš dála. I od toga mao se je večkrát povrno k Katiki trôšt iskat.

Leta so preminôla. Vilmin sin je že petnájšet lét star bio. Na naturi, na persôni tákši, kak mati. Mati je od tistoga mao, kak je Jánošova žena bila, čemére měla na Katiko, či glih ka je nikaj në znála od toga, ka môž k Katiki hodi, jo zmérom šinfala, ošpotávála. Sinà je túdi gori napelala, ka je za Katikov ju-

kao. Či je pišče ali prasé prék prislo, njemi je prekô pod nogé vrgao, tak ka je nogô potro. Te nájjakši trs pri hrámi podžagao, cepike prék spotro.

Jánoša so za rihtara odébrali. Zdaj so že vgojčno rano, večér kesno zmerom lúdjé pri njem hodili, jáko na rētki je bila prilika k Katiki pridti. I či bole na redki je k-njoj mogo, tem ráj jo meo. Katika se pa navolila toga skrivanja, toga dvojnoga žitka, mela je možá poštenoga, komi njoj tó.

Jančeka je pa njegova prva lúbézen spoj prevládala, prevido je, ka celo njegovo bláženstvo je Katika.

Odločo se je. Eti vse odá, odide žnjov vu Ameriko, tam se zdáta i ta živela vu bláženstvi. Ednoga siromaškoga roda oproso, ka náj njemi tá potrebna písma na sébe vö vzeme, ednoga drúgoga, ka njemi Schiffkarte priskrbi.

* * *

Bláženo vrēmen žétve je minôlo, snopje so domô vozili, vu vsákoj vési so mašinje vesélo fúčkali, brneli.

Jánoša žena, rihtarca si je túdi košaro dobro naklála i k materi odišla; mašin je tam mláto, šla je vu kúhinji pomágat, sinek žnjôv.

Pišta je pa po stráži mogo idti. Zgláso se pri rihtari, vzeo je veško palico i šô proti zvoniki, tam so se návadno strážárje vkúp čakali i odtéc je máli rihtar, šteri je v ednom strážar túdi bio, raztálao, gdetà do ti edni i gdetá ti drúgi šli.

Katika si je v gümli doli léгла, tam vu kôši je Pišta vu

létnom vrémeni spao, i pazo, či bi što kaj krádnost prišo. Vu mehkom senej se njoj sladtek vido počinek, ali samo naednôk se pred njôv postavo Jánoš. Naprej njoj dao, ka namèni. Katika njemi pa na krátci povédala, ka ona z té svoje lêpe lübléne slovenske domovine nikam neide; záčao se moliti, na slédnje prtiti i gda je vido, ka jo nikak nemre nagučati, ves besen grátao.

Či moja neboš, njegová túdi neboš! Z tem jo záčao z moči grliti. Katika že omedlevála, té eden grozen vdárec doišo Jánoša, roké so odpústile i on tá spadno.

* * *

Gda so strázarje raztálani bili, bi mogo Pišta vu spodnji konec vési idti, on si pa že dávnost nikaj somlo, kapa či tá stára lübézen med Jánošom i Katikov itak nej spoj minola. Zdaj je žena odišla, on je pa na stráži, dobro de domôpoglédnosti.

Rávnok na tó prišo, gda je Janči Katiko grlo i jo tak smrti rêšo. Vu hišo jo neso, vino njoj prineso, z mrzlov vodov njoj obkláde delao.

Gda žena malo k sebi prišla, je včasi pitala, ka je pa z Jančekom.

Eh, je djao Pišta, on si že vendar domá premišláva, kak de drgôč za drügimi ženskami hodo.

Ona pa li silila: Odva pa pogledniva. Jánoš je tam ležao znak mrtev, že je mrzeo gračüvao.

Pišta se je zajôkao: Morilec sam, zdaj mi ne ostáne drügo, morem se pri žandáraj sam zglásiti.

Žena se njemi molila: Ne včini tó, vídiš, ves svét de od méne bučao, vej me pa sramota buje.

Ne izdam te Katika, či bi glih smrt mogo gori vzéti.

Katika je pa znála tanáč.

Te pokojni si je večkrát pred večimi lüdmi pogučao, ka on ne prestáne tó, ka njemi žena zadéva, rájši se obèsi.

Na gümli má vóz ovsa, gori ga zvézva, lejko de valálo.

Z težkim tálom sta ga odnesla, gori zvézala, oči zatisnila. Potom sta šla na počinek.

— Bôg vej, lejko de tó nájina slédnja nôč, — si je Pišta zdehno.

* * *

Vgojdnost okôli šéste je rihtarca z sinkom domô prihájala. Márha vu štali múkala, svinjé trobile, jesti prosile; Jánoš pa pri vozi stao.

Ozdaleč njemi že kričala: Vrág te stvôro, ne čüješ, ka márha jesti prosí; jeli si se je ešče nej naglédao i na . . .

I gda se Jánoš nej geno, je bliže stopila, te je vidla, ka je mrtev.

Záča ona trobiti: Predrági moj túváriš, zakoj si ti mené odstavo, angeo moj, golob moj.

Sinko na biciklin skoči, leti po máloga rihtara, eden drügi dečko po žandáre. Eden žandár je tečas mrtveca pazo, dokeč je nej prišla biroviija. Po vési se pa z bliskovitov silov razneso glás, ka se je rihtar obeso.

Lüdjé so vküp leteli, nišče vu vési té dén nej delao.

Zadvečara je prišla biroviija, sodnijski zdrávník je ugotovo, ka je nej samomor, nego

umor, smrt je vdarec po zátanki povzvečo, i Jánoš že mrtev obešen bio.

Žandarje pitajo rihtarco, na koga bi menčo mēla.

Što bi pa drūgi včino, kak sosed, vse nevola, vse nesreča k našoj hiši od tej zhāja.

* * *

Šli so žandarje k Pištinitim preiskavo držat, od kleti do poda so vse premetali i nindri so nej najšli te nájmenši sled. Žé so se napōtili odidti, te jih eden na gūmli bodoči kos z mesta potégne, i se naprēpokázala lēpa mála pipa z cifrastim nikkel pokrivalom.

— Ejšti, tō je pa rihtarova pipa, je vzklikno máli rihtar. Žandar njemi jo pod nos podrži: Očivesno jo spoznate?

— Ka bi pa nebi, vej sam jo pa jas vsáki večer zpucao.

— No či je pa tō rihtarova pipa, pa se eti najšla, te je pa rihtar tūdi mogo eti bidti.

Záčali so Pišto mantrati, náj ovádi, kak je tá pipa k njegovoj hiši prišla. On pa li potrdjávao, ka ne vej kak, on je na stráži bio.

Žéna tūdi od nikoj nej štela znati.

* * *

Včasi kak so žandarje k Pištinitim prišli i Katiko vu nje-noj popolnoj lepoti zaglednoli, se njim srdce nikam omēhčilo, včasi so si mislili, ka právi zrok toga umora vu njoj morejo iskati. Záto so tiva zákonca nájbole za tō pitáli, či je nej rihtar knjoj hodo, i rávnok tō je bilō, ka ona nikak nej štela vōdati.

Žandarje so Pišto ztézali i odegnali, pipa pa kak dokáz odnešena.

Žandare je tō nájbole svadilo, ka so ni zlepa ni z grobijanstvom nikšega priznanja nē mogli z Pišto dobiti. Bio je pa tistoga hipa jáko energičen preiskoválni sodnik vu Murskoj Soboti. Té je vse svoje künšte, svoja vkrižpitanja naprej vzeo, tūdi zama.

Katika je fiškáliša gori vzēla, ali niti tomi sta pravice nē ovadila.

V soboto je fiškáliš glás poslao, ka náj Katika v pondělek predpoldnevom prinesé možēvi potrdilo od dozdášnjega oponášanja, čisti spodjen gvant i peneze, ka de v pondělek zadvečara vu Szombathely gnáni.

Katika se je britko jōkala. Dvá je mēla, eden je že mrtev za njéno volo, te drūgi de vendar tūdi mrēti mogao za njéno volo.

Hitro je oblétala pri notáriuši, pri veški odbornikaj, nikaj je spekla Pišti na pōt.

V pondělek vgojndno pri cájti je že na pōti bila i gda je mimo šole idti, je notri stōpila k svojim štáromi školniki, cele vési oči, tanáčniki i njih prosila za tanáč. Té so njoj odgovorili:

— Či mi odkrito vse povēš, te morebiti mo ti mogo tanáč dati, nači nē.

I pred svojim stárim vučitelom se je njéno srcē odprlo; od začétka mao, do toga nesrečnoga dokončétka je pripovedala svojo žalostno lūbēzen.

Školnik so pa pravli:

— Pašči se, ka na birovi-ji ne zamūdiš, tak kak si tō meni povēdala, tak moreš pred bi-

rôvom tûdi vse pošteno vadlûvati. Zajôkala se je:

— Bôg moj, da me je pa sram!

— Te ti pa možá ali obêsijo, ali pa na dosmrtno vôzo obsôdijo.

Katika se paščila, kak se nájbole mogla i resan je ešče prav prišla, ka je svoje priznánje pri birôvi vu protokulum povédala. Birôv je dao možá zezvati i njemi erkao:

— No Pišta, dale ne tájte, žena je tû bila i vse je ovádila.

— Tô je nê mogôče, — je djao Pišta žalostno.

Birôv Katiko z drûge hiše notri zazové. Ona se Pišti lepô zasmejé i njemi právi:

— Pišta, ovadi, jaz sam že vse ovádila.

Môž je tûdi vse ovado, ka je znao. Nato so njemi žezezo

včasi doli vzéli i samo eden žandár ga sprevádjao vu Szombathely.

Za tri mèsece je bio sôd. Pišta je dôbo tri mesece zápora, štere je z preiskoválnim záporom že spuno i tak se z ženôv vréd domô pelao.

* * *

Po telki trplênjaj sta zákonca eden tomi drûgomi ešče ráj bilá kak prlé. Katika je za leto dní sinka povila i tak njidva blájženstvo popolno bilô.

Dovica rihtarca si je pa pogodila lepoga mládoga hlápca; či njej je eden kaj prék prišao, si je pogodila drûgoga. Možévi je dála lêpi spomenik postaviti z tém napisom: Eti počiva M. Jánoš, živo je štiridesétpét lét, do smrti ga žalúje žena Vilma.

Kríza.

— Jeli je istina, Šimi, ka si v-pangrôt prišao?

— Bogme je istina, Miši! Vse ka sem meo je totá! Samo li mi je poštenjé ostalo i tisto, ka sem na ženo dao spisati.

Velika lûbèznost.

— Tak sem zalûbeni vu lépo Ciliko, ka malo nôri negrátam.

— Zaká si jo pa te nevzemeš, ka čakaš?

— Hja, da sem pa ešče znaš nê spoj odnoro.

Dovršena ženska lepota

se ne more doségnoti v 3 dnévaj, nego samo z rédnov obravnávov kouže, vlási, vûst i zoubi. Za tou je potrebna, da se obravnávamo sistematičko stálno z ednostímí nashajnimi zdravniškimi vrástvami, ár z premenjávanjem toga dela se lahko razdraždíjo koužni orgáni. Záto dobro činijo oni, ki ostánejo pri zdravniški nashajni Fellerovi Elsa vrástvaj: Fellerova kavkaska Elsa pomáda za branitev lica i kouže, Fellerova močna Elsa pomáda za rást vlási (2 lončiča edne pomáde, ali 1 lončič od obouje pomáde franko 40.— Din. Fellerove Elsa zájfe zdrávja i lepote (7 vrst: lilijova-mlečna, krém-zájfa, glicerínova, rumenjâk, boraksova, kátranova i za brijanje), 5 falátov različni Elsa zájfe franko 52.— Din. Elsa-Shampoo, Elsadont-kréma i. t. d. Po pošti pošle apotekár EUGEN V. FELLER, Stubica Donja št. 110. (Savska banovina).

Matersko srcé.

Dovica Brežnoga Štefana, Brežnova Kata, kak so jo vu vési nakrátki zváli, je na svojem málom, ali čistom dvorišči stála i glasno je ponávlala: „Pipipi, pipi ná, ná!“

Kokóši so perotale, piščenci so bežali i rece so korátale prôti njé i krákrivala, gágale so okôli njé, tak da bi jo pitale, — no, ka ščéš z nami, vertinja?

Tühinec bi mislo, ka se tú na kakše gostúvanje, ali končimár na krstitje pripravljajo.

Alli poznanci, nájmre pa sôsídova Verona, Spôdnja Márika i Lukáčova Tréza, dobre prijátelce so dobro znale, zakoj je tá velika vizíta med piščenci.

Né je mēla Bréznoga Kata nikoga, komi bi gostúvanje, ali krstitje správlala. Sámá je vórtivala že dúga leta kak dovica na tisti tré plúgecov, štere je Gospodin Bôg njé vdélo i štere sta z pokojnim možom z težkim slúžom spravila. Môž je po tistom, ka se njima je edini sin narôdo, hitro mrô. Záto je vse svojo lúbézen, skrbnost na svoje edino dēte potrošila.

Dobro zgojeni, pameten dečko je postano i pokojni gospon školnik — „Bôg njim dúši dobro dáj“ — kak je šegô mēla praviti, so ga v šolo spravili. Preci je mogla za njim plačúvati, komaj je ládala. Ali delala je za tri lúdi i vsako jaboko je na plac odnesla v máli varašék, šteri je 10 km daleč būo. Vsako pišče i jajce túdi. Dostakrát je žédna i lačna včinila tó pôtz košarov na glávi. Ali kakšté je zmantrána bila, ž njéni ôči je radost i materska ponosnost si-

jala, vē je za svojega edinoga siná trpēla.

Dostakrát si je dávala batrивnost i môč k žitka boji: „Dobro dēte, dober diják je, vrēden je, da trpim za njega. Nede njemi trbelo telko trpeti, kak meni, gospôd bô ž njega. Hvála Bôgi, vē ga drúgi, héréšnja, prémočna gospoda túdi pomágajo. Bô človek ž njega.“

I gráto je túdi gospôd ž njega, héréšen človek. V ednom velikom váraši je nájbole héréšen profesor būo toga nájprednjéšega špitála. Dosta lúdem živlénje je obráno. Imé so njemi poznali malonē v celom orsági.

Ali preveč dosta dela je mōo. Mati je večkrát právila: „Bôg moj, mislila sem, da de on menje trpo kak jas, zdá pa vidim, ka dosta več dela má, kak sem ga jas mēla. Niti mi pisati nema časa, samo pár redôv. Niti poglédnoti nē, samo vsako leto enkrát pribíži na eden dén, da si prē malo počiné pri meni.“

Prijátelce jo trôštajo tákši hip: „Znáte, Katika, eden tákši héréšen doktor vnogo betežnikov má, vsáki dén samo recepte more pisati i betežnike nemre tam niháti na kakše fušare.“

„Dobro, dobro, dráge moje — tóži se dale tá mati — ali gda me glédat pride, nē je kakšega veséloga obráza i včási, tak da bi nikaj zakrivao pred menov . . .“

„Pa so sin sami prišli?“ jo spítavajo vsakikrát veččáni, poznanci, gda jo sin glédat pride.

Nikaj vsakomi povē, ali ona sámá nigdár ne pita siná,

zakaj je sam prišo. Znála je, ka si je z edne bogáte, gospodske familije zeo ženo. Edno celo palačo je herbala i ešče dosta pènez. Kak bi želèla od tákše gospé, da v njéno sirmaško kučico pride. Že edno čér i ednoga sinka máta, pa si sného i vnúke samo z képa pozna. Ali zdá je ednók že vendar goripoišče. Nede njim naprè pisala, naj se za njéno volo nikaj nepriprávlajo. „V váraši je vse drágo, zakaj bi si stroške delali?“ — premišlávle si tá mati, gda tam med piščancami i recami stoji.

Sôsídova Verona jo zmèša v premišlávnanji: „No, Kata nëni, ste si že prèbrali, štere te vútro nesli sinè? Jas bi túdi šla z vami, pomágala bi nesti, či bi në telko koštala železnica.“

„Rada mo, Veronika, či mi je zgrabiti pomoreš, ár v gojldno rano morem idti, da ne zamüdim.“

Za edno malo se je z kamre, kama sta piščance ščalivale, veliki breč čüo. Polóvile sta té najjakše piščence, s klonje sta vó zelè dvè debelivi reci.

V gojldno je že rano posvét goro pri Brežnovoj Kati. Správlala se je vesélo. Rece bujte, piščence je pa žive v edno veliko košaro správila, v eden korblec je pa lépe jáboka, debele bilice naklala i v čarnom, svétešnjem gvanti se je na pót vzèla. Sôsídova Verona njè je nesla košaro.

Rávno sta dobroga hípa prišle. Veronika je ešče malo kivala z rokòv za njòv, gda je že na vláki sidèla, potom se je pa obrnòla pròti dómi. Kato je pa vlák pelao po dólí, po brègi i ednoj velkoj ravnici kre nikše

šúrke vodé. Kakši 6 vór je frkao, dokeč jo je do onoga velikoga váraša pripelao. Puno národa je bilò, komaj je znála, kama stòpiti. Eden človek v numeréranoj šapki je stòpo k njè i njè je pravo, ka za pár dinárov njè odnesè košaro, kama ščè idti. Na njega se je zavúpala. I dobro je bilò, ár sinòvovo palačo nigdár nebi gorinajšla v tom velikom váraši, gde je hiž, kak v gòšči drevja. Stò motorov, kò i elektrišov je bèžalo kre njiva.

Nikaj jo je za srcè stisnòlo. „Tü je në lépo i batrivno živeti. Vè tü lékar niti mesta nega, gde bi se deca zménjali, najanjali“ — mislila si je.

Nazádnje sta srečno prišla do palače. Tü je eden v cifrasti gvant oblečeni človek stao pred vrátami. Poklonita se njemi i pitata, či tü stanüje Brežni Peter profesor. Té človek je odgòvoro, ka rávno zdá je prišo domò i na prvom štoki stanüje. Tomi sprevodniki je dála pár dinárov, gda sta gori po stubaj prišla. Košaro je sáma vzèla prèk. Na gangi gori so dveri na polovico odprète bilé. Od təc je v edno lépo hižo bilò viditi, gde se je edna visika, žuti vlási gospá krègala z ostrimi rečámi z nikákim, koga je në bilò viditi.

V gospè je spoznala svojo snehò tà dovica. Pri srcè jo je nikaj smeknòlo, në je mèla volò notristòpiti, rada bi se nazáj obrnòla. Ali v toj minuti edna 5 lét stara deklíčka pribiži vó z hiže i kokúče vó na dveri. Vnúkinja njéna. Ščè jo prijèti za rokò, ali deklina se hitro zaobrnè, biži k materi i právi: „Mama, nikša páverska ženska čáka vó-

ni“. Na tó že notri stópi, lèpo, rdéče jaboko vzeme vó z košare i právi: „Stára mama ti je níkaj prinesla, sinek moj, hodi sem“. Zdá je mati hénjala s kré-ganjem, prôti njé se je obrnola, pitavša: „Što ste vi i ka ščéte?“

„Siná, Petra iščem, glédat sem ga prišla“.

„Včasí njemi povém, malo počákajte“ — búo je odgovor. I za edno malo se je čúo tá v drúgo hižo oster glás: „Hodi vó, mati ti je tú!“

Z očom je eden tri léta star pojbič prileto vó. Gda je vido, ka oča kúšne tó v čarni gvant oblečeno žensko, túdi on jo je prék za kolena zgrabó i na kúš si je nagrbaó lampice. Stára mati se je zajókala, gda ga je kúšnola. Ali sneha i mála vnú-kinja sta z túhinskim poglédom dale njé rokó. I sneha je z mrzlim glásom vsékla tá varvókinji: „Deco pelajte vó i obléčte je, ár so se esče dnes né španceráli!“

Varvókinja je prôti večari prišla domó ž njimi. Té so pa večerjo dóbili i za edno malo so spát správeni. Komaj si je pár réči pogučála ž njimi, komaj so jo spoználi malo. Na drúgi dén se je pa, bår jo je sin preveč stávlo, že z predpódně-njim vlátkom odpelála. Sin jo je na štácio sprevodo. Brezi réči sta vzelé slobód od edendrúgo-ga, ali skuznáte oči so njima več povedale edendrúgomi, kak jezero réči. Brežnova Kata je znála, ka več nigdár nede v tom velikom váraši hodila. Teva dvá

dn je desét lét staréša postánola.

Komaj je domó stópila, prôti večari so njéne prijátelce že pri njé bilé. Spítavale so jo: „Povéte, Kati néni . . . povej nam Kata, kak je kaj biló v Z . . . i?“

„Blájžena mati ste“, — prá-vi sósídova Verona. Kati začne-jo debele skuze kápati z óči. Z fôrtojnim kúklom je súši gori, naj ne spádnejo na zemlò, v práh.

Prijátelce se zoságajo: „Ka pa, Kata, ali je kaj né vrédi? Nam lahko odpréš srcé.“

Ona zarazmi i právi: „Ka bi né vrédi biló, dúše moje. Ra-dosti skuze me pobijejo, či si zmislim, kak veliki gospód je moj sin. I kakšo fěst ženo má... Z kakšim veseljom sta me gori-prijála. I vnúki, pojbič i deklina, dvá máлива, lěpiva angela sta. Jáboka sta mi naednók vó z košare vnesla i sta se potač-kala žnjimi okóli méne . . . Vsi so me stávlali, ali sáma sem i znáte vi túdi, ka človek nemre vse tak niháti dugši čas.

Preveč sem veselá, ka sem je i tákše krátko vrémen viditi mogla. Zdá že z mérnim srcóm merjém“ . . .

I prijátelce so se z radosti skozile ž njòv i mislile so si: „Brežnova Kata je zaistino blájžena mati.“

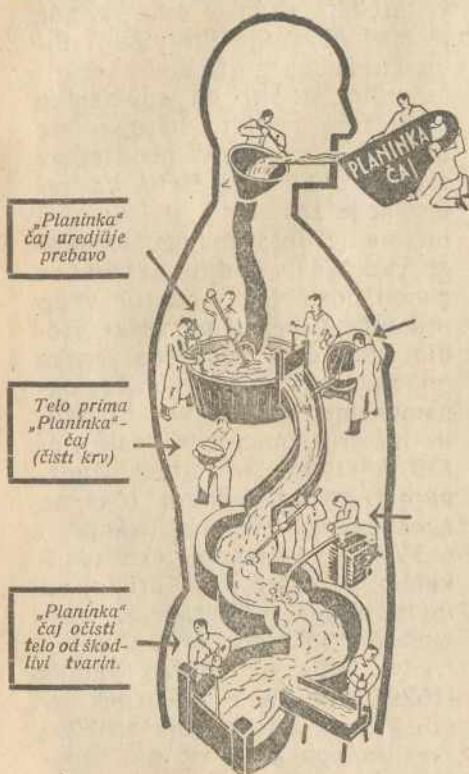
*

Oh srcé telkokrát poniženo, z ostrim mečóm telkokrát prebito i itak lúbéče, blagoslávla-jóče, blájženo matersko srcé!

JUVENTUS.

Lastni interes je vsàkoga betežnika, šteri želej naj ozdrávi od šteri astme, plúčnoga betega, naj prosí brezpláčno z kejpami ilustrirano knižico, štera ga na vse navči i da ponúca ponúdbu dobro poznáne firme PUHLMANN & Co. Berlin 420 Müggelstrasse 25 25/a, štera že od vnuogi lejt obstája. Pazte na oglás na oglásnoj stráni.

Človeče telo i njega prirodno vračjenje!

Prišla je zima i na zemlji je začno snejg i mraz lādati. Zdaj je vrejmen si na zdrāvje misliti, ār smo zdaj vōdjāni vsakšoj nevarnosti. Kak natura, tak i naše tejljo je trūdno i žmetno se brāni prouti betegi. Zāto njemi moremo pomočti i ga za žilavoga i zdravoga činiti. Moremo ga očistiti od višejni i tejlji škodlivi stvāri i njemi dāvati nouve i oživāvajučje vlage. Za tou nāj-bougšje prirodno zdrāvjenje z „PLANINKA“-

„Planinka“ - čaj pomaga žuči

BAHOVEC zdrāvilnim čajom, šteri je z većinomā z nāj-bougšjega planinskoga zdrāvilnoga cvetja napravleni, šteroga hasnovito delavnost je priznāna v znanstvenoj medicini.

Edno dugolejtno vōsprobanje nam potrdi, ka je „PLANINKA“ -BAHOVEC zdrāvilni čaj nāj-bougšje nārodno vrāstvo, ār so njegovi vkūpostāvljeni delji z znanstvenosti i z nārodnoga vrāstva vzēti.

„Planinka“ - čaj odstranjuje nādilitost

„PLANINKA“ -BAHOVEC zdrāvstveni čaj, je nāj-bougši i jedni regulātor za čišćenje i obravnāvanje krvi. Kak eden nāj-glavnejši faktor za obravnāvanje betežnika, poničūje betega klice, precedi krv i jo čini, da ona lehko i pravilno cirkulejra. Zvōntoga poprāvla „PLANINKA“ -BAHOVEC čaj cejlji organizem. Edno vrāćenje od 6-12 kēdnov z „PLANINKA“ -BAHOVEC zdrāvilnim čajom je zvōnrēdne delavnosti i tou brezi čemāra pri vsej sledēci betegaj:

Pri slabom ceranji žaloudca i zapretosti tejlja, nerēdne delavnosti črejev, napnjenosti červā, omoutice, glāvebolejnja, ponorejnja i žgaravice, razbolejnja mokroščne kiseline i hemoroida, slabosti i odebelejnja srcā, bolečine jētra, nervoze i živčene bolezni. „PLANINKA“ -BAHOVEC zdrāvilni čaj dela i naprejpomāga apetit, na dale zvōnrēdne delavnosti pri artioškleroze i prnejnja plūč.

V-apotekaj i drogerijaj košta prāvi „PLANINKA“ -BAHOVEC čaj 20— Din po škatilaj, štera samo tē zdrāvā prāvi „PLANINKA“ čaj, či je zaprejta i plombirana i či nosi imē apoteke

Mr. Ph. L. BAHOVEC, Ljubljana Kongresni trg,

i tā apoteka pošila tūdi po pošti i tou: 4 paketov za 70— Din (namesto 80 Din), 8 paketov za 140— Din (namesto 160 Din), 12 paketov za 190— Din (namesto 240 Din), či se pejnēzi naprej notri pošlejo. — Povzētje je za 10— Din dragše.

Reg. pod S. br. 12590 od 20. VII. 1932.

Dopūstite, da se vam brezplāčno dā obvestilo, prošite od apoteke BAHOVEC v Ljubljani brezplāčno Planinka knjičico, ne košta vās nikaj, ali prinesē vam i vašoj družini obvestilo i pomouč vu vnougi pitanjaj.

Luthera spômenik vu Wormsi.

V-Nemškom orsági skoron vu vsákem vékšem váraši jeste Luthera spômenik goripostávleni.

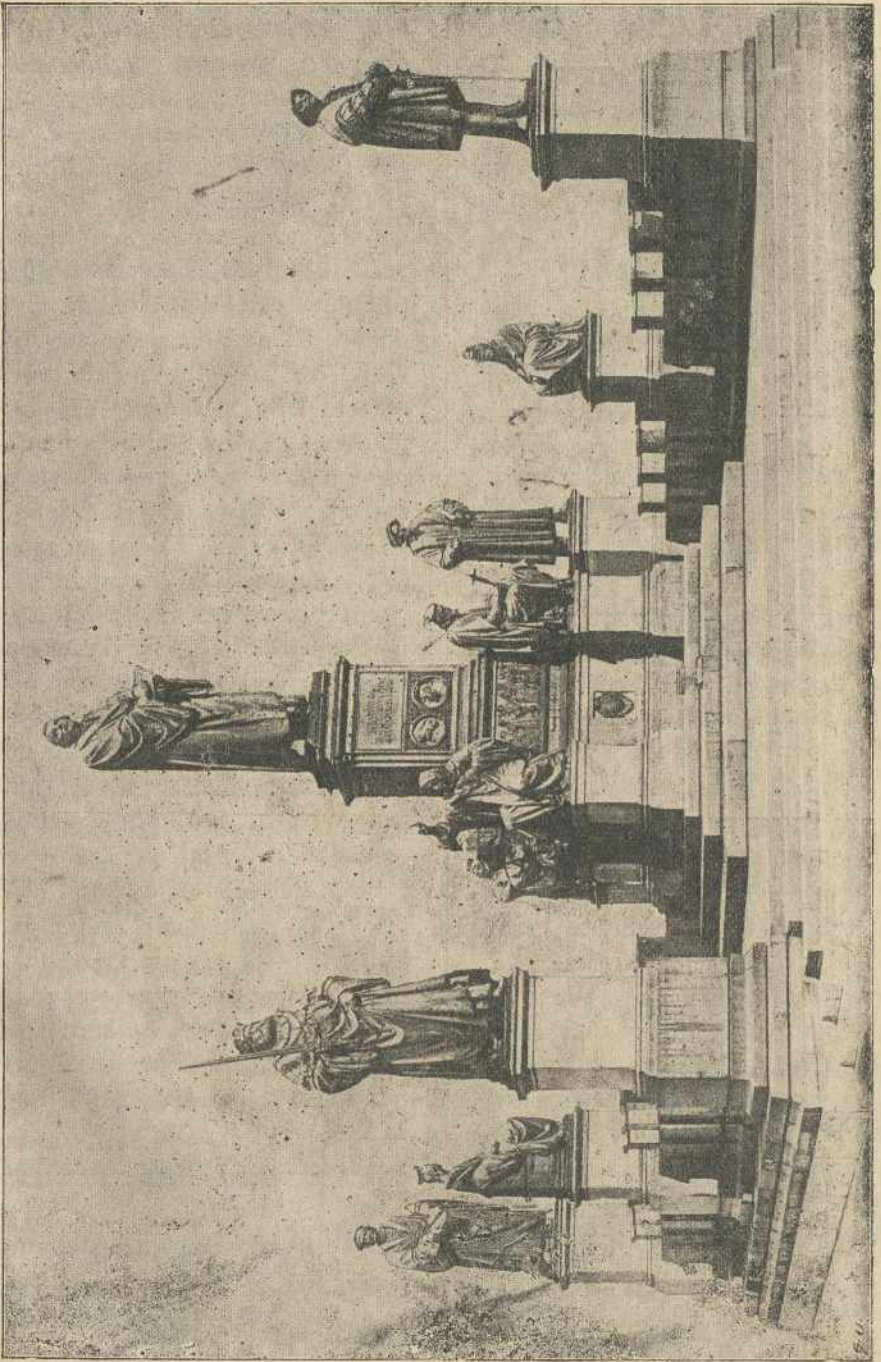
V-Eislebeni, v-Eisenachi, v-Leipzigu, v-Wittenbergu, v-Berlinu i. t. v. eden odtoga ovoga v-prednjêšoj postavi i velikosti.

Nájznamenitêši spômenik je v-Worms váraši, šteri je v-1868 leti, z-evangelichánov áldovov darüvane, z-više pô milio márkov šume postávleni gori.

Tê spômenik, kak je na slici viditi, z-več tálov, čupor stoji i nekáže samo Luthera človeče velikosti povékšane mere steber, nego poprêk reformátie vsê oni glávni osob podobe, kí so vero poprávlanja ideje navdúšeni, trúda i stroškov nemilüvajóči bojüvniku bilí — Tak da je ves proteštánstvo svojo zahválnost i počaščenost vu tom spômeniku pokazalo k-reformácie bojüvnikom.

Ka se spômenika táli, štere slika kaže, nájlêžê prerazmijo, vu etom dojspisi nakrátki spoznávatí šetüjemo. Cêla náprava je na pêt, eden na toga drügoga položení stúb visikosti, kvadrát-ni, z-gránita, pozdignjenom fundamenti postávlena, štere kvadratinke je vsáka stran 12 i pô metrov dúga. Na fundamenta štiraj küklaj reformácie nájmóž-nêši branitelov i širitelov brunč-ni stebri stojijo: Naprê kre lêve rôke *Móder Frigyeš*, reformácie dugovánja branitel, vu rôki vö-potégnjeni kostric držéči; kre dêsne *Füllöp* hessenski strážni grof na meč naslonjeni; odzaja na lëvom kráji te visikoznánc *Reuchlin*; na dêsnom pa *Me-*

lanhton Füllöp, Luthera prijátel i veren pomočnik. — Kvadratinke prédnja strán je odprêta, gde je med *Módroga Frigyeša* i *Filip* strážnima grofa stebrimogó-če notri stópiti vu spômenika znotrêšnji prestor, šteroga kre trê krajöv künčna kamena stêna zagradí okóli i na šteroj so reformácie znameniti delavcov i branitelov obrázke i ágoštinskoga vavlüvanja podpisani várašov cimeri postávleni. Na trêj vküp prikapčeni stênáj, na vsáke sredíni edna-edna brunčena ženska podoba sedí na oni várašov oznamenenje, šteri so vu reformátie hištoriji znamenite posle zná-šali, kakti kre leve stráni: *Augsburg* (Ágošta), v-ednoj rôki na ágoštinskoga verevavlüvanja (1530) oznamenenje vküpszasükanim zavítom, vu drügój na *ágoštinskoga* mira závezka spômenek (1555) držánov pálmê véčicov; odzajaj *Špeter* váraša (1529) proteštácie spômenek z-gibajóčov, odstranjenja roköv; kre dêsno kraja pa na oznamenenje onoga globokoga plača, šteroga so *Magdeburg* váraša verestálni evangeličanski stančarje vu treseti lét trpêčem ver-skom boji v-1631 májuša 20-ga pretrpeli. Reformácie protivníci so váraš pod Tilly vojom vöporobili, pôžgali, z-rečjöv zničili, stančare so pa do ednoga spomôrili. V tom krôži stoji te právi Lutherov spomenik, na šteroga 5 metrov visikom fundamenti predevsém reformácie štirje prvi bojüvniku kakti odzajaj od lêve proti právoj: Francuskoga *Waldus* (Wald) *Pet-*

Luthera spomenik vu] Wormsi.

ra i angliškoga *Wiklif Jánoša*, potom naprê od česne proti lêvoj českoga *Hus Jánoša* i talijanskoga *Savonarola Jeromoša* v sedéčoj stávi, túdi brunčne podobe. Té pristránne podobe so z nedoségjenov umetnostjôv postávlene vò. Tak sedijo pred njé glédajôčim da bi žive bilé i gučati štele žnjim. — Med njimi se pozdigne vò *Luthera* ober vse plemenito stojéča 3, 3 metrov visika, zmožna podoba. Proti nébi gléda, vu Bôgi nevkleknjeno vúpanje káže, désno rokô na vu lêvoj držéčo biblio má položeno, tak da bi gláso, ka je naše vere jedina vretina i posvét svéta Boža Rêč, štera je vu bibliji popisana. Niže na brončenoj tábli se dá čteti cêloga svêta znameniti *Wormsa* govor: „Etí stojim, nači nemrem činiti, tako meni Bôg pomori!“ Amen.

Na *Luthera* stebra fundamenti štiraj stráni se dájo viditi med vere poprávlanja prvêšimi bojúvnikmi reformátora žitka najznamenitêši dogodki, kakti naprê: *Luther na Wormsa gyúlêši* (1521 aprila 17. i 18.); kre právoga kraja *Luther v obê dôbi obslúžava vò Kristusovo večerjo*; *Luthera zdávanje*. Odzajaj: *Luther 95 pravíc preblje na Witten-*

berg grádske cêrkvi dverl (1517, okt. 31.) Kre lêve: *Luther biblio prestávla i glási Rêč Božo*. — Na *Luthera* spomeniki sta *Zvinglija* i *Kálvina* brunčeni vi obrázki túdi narejenivi.

Z etoga prôstoga dolispisa se že viditi dá, kak veliko dûšo podigávajôčo môč má té spomenik. Ki ga gléda, se njemi tak vidi, da bi reformácie vrêmen oživelo i da bi njé najvékši bojúvnik i z grobov globočin stánjeni, glédali na njega i gučali si žnjim. . . . Té spomenik je tak vu svojoj cêloti, kak vu posebni tálaž umetna kúnčna náprava. Nemškoga orsága najhirešnješega umetnika *Rietschel Ernô dresdinskoga meštra*, weimárskoga *Goethe* i *Schiller* spomenika reditela slédnje i najhirešnješe delo, štero so po njegovoj smrti pôleg njegovoga plána njegovi vučenici dokončali.

Zagvúšno, on národ, šteri je etakši spomenik pozdigno *Lutheri*, je prerazmo, ka ono velikost, štero cêli svêt spozna i previdi, po pravici *Lutheri* i po njem doprinešenomi verskomi i morálnomi prepородjenji má hváliti.

Debelôča škodi zdrávji, ár mouti vnougim za življenje potrebne orgáne človečega teja, kak na tou právo oživávajôčo funkcijo njihovoga pozványa Poskúšenje se z gladúvanjem se oloušiti je jáko nevarno i je povsemvsega višešnje, ár oloušenje se lahko hitro doségne na čista ednostávno formo z núcanjem z „Slatinskih tableta Bahovec“. V apotekaj se dobi edna škatúla z 100 tabletami za 46.— Din i velika škatúla z 200 tabletami za 74.— Din. Od toga več lahko te znali či se obrnéte na izdelajôčega apotekára Mr. L. Bahovec v Ljubljani.

Gda trbê dúg pláčati ?

Po čela svêti vu vsákoj držávi se očevje dosta tanáčivajo, kak bi mogli vérstveno krizo zbôgšati. Ti edni etak, ti drúgi ovak modrújejo. Dugé trbê ía zbrisati, váme, caríno kraj povedati i. t. v. Tô je eden goríčánc jakó praktično razložo. — Notri je šó k Pinkelesi v ostaríjo, jesti piti si je zapovedao. Gda se je že nasito i nápio i pláčati bi trbelo je etak pravo Pinkelesi:

— Poznate vi Platója ?

— Nê, on nehodi esi v-mojó oštarijo.

— Nika nedene. Plato je tó včio, ka se vsáki človek vu vsákom 2 jezero leti na onom istom mestu vu onoj istoj stávi znôva poródi. Tak jaz za 2 jezero lét íá eti na etom mestu

bodem sedo i vi te tú pred menom stáli i teda vam vópláčam té dúg. Jeli, ka te me tečas čakali ?

— O srdcá — odgovori Pinkeles, ali samo se naj nazáj spomeréjo, ka so oni pred dve-ma jezeroma letoma túdi eti pili i jeli i brezi plačila odišli naj bodejo tak prijaznivi da mi on síari dúg zdá poravnajo, teda mo ji srdcá čakao pá do dvê jezero lét, ka so dnes potrošili !

— Hallo! Očevje držáv, tak skončajte ka vso plačilo : dug, dáčo — naj vsáki za 2000 lét pláča, tečas miné kriza, zbôgša se stan lúdi, nede brezposelnosti, spuni se razoroženje, zgine carina, miné sovjet, vekivečen mir narédijo.

Sovjeta šála.

Ednoga mužíka (pávra) zardobiša komuništa, ka je Bogá molo.

— Za koga molíš ? — pita komuništa. — Na štero mužík od stráha drgetajôč právi :

— Za sovjetsko.

— Ti pes, inda si za cára molol

— Istina, ovádim njim, ka sem za cára molo.

— Vidiš, ka si zaman molo, tvoja molitev je nika nê valála. Znáš ka se je z cárom zgôdilo ?

— Rávno záto molim zdá túdi za sovjetsko. — Odgovori mužík,

DENTIST HEIMER OSKAR ZOBAR

MURSKA SOBOTA

ALEKSANDROVA C.

Izdeluje vsako vrstne umetne zobe, plombiranje, vračanje in vadanje brez bolečin.

Vsako sredo v Rogoševcih pri gospodu Raffelu.

Bogá neskončana velikost i zmožnost.

Naš Gospon Zveličitel je svojim vučenikom dostakrát gúčao od svéta koncanemajôde velikosti. — Tak vu Jánoša evangelioma 14 tom táli 2 gom veršuši: „*Vu hižl Očé mojega je dosta prebiválišč*“. Zagvúšno je vu svéti nezgovorno dosta prebiválišč, štero nam svedôči, ka je Bôg, ki je ete nezgovorno veliki svét stvôro, z istinom veliki i zmožen Bôg.

Indašnji národje, poganje i židovje so ešče nê poznali nateliko svéta velikost.

Od zemlé, na šteroj prebivamo, so tak mislili, ka je tó eden veliki potáč, šteroga eden veliki uriaš, Herkules drži gori z svojimi krepkimi pléčami. Od sunca so tó mislili, ka so ono edna velika žerjáva kôla, štera 3 párov (sést) konjév pela, ali vlečé pod Apollô kočiša ravnjem od gojdne do poldnéva do sredine nébe, štero je zagvúšno teško potúvanje i biča ščukanje po konjév hrbtaj opráva svoje pozvánje, dokeč k-cili nepridejo. Popoldnévl se pač ležé pelajo sunca žerjáva kôla na dôl proti záhodi. Od zorje so tó vervali, ka je tó eden grozno veliki, žute perôti majôči ftič, šteri po gojdnaj pred suncom leti. 139 žoltár (7, 8, 9, 10 veršusaj) právi: „*Kama bl odlišao pred dúhom tvojim? I kama bl odběžao pred licom tvojim! Čt bi šô vu nêbo; tš si tam, či bi si légao vu pékll, ovo, ti si tam. Čt bi si vzèò perôtl zorje i prebivao bi na nâjskrádnjem krájl môrja; i tà bi me rôka tvoja sprevájala i dêsna tvoja bi me tam držála.*“

Vu Ábraháma vrémeni so tak vervali i držali, ka je néba *vôrazprestrêta krepkost*, na šteroj je millio i millio zvêzd namálanô, naj v-noči svétijo i pôt kázejo.

Tak so mislili i vervali indašnji národje. Ali Jezuš je právo: „*Bojdlte popolni, liki je vaš oča nebeski popolen.*“ Tó z-drúgimi rečámi telko zadene: Vu nami svéti dúh prebiva, mi nesmimo na ednom mesti obstáti, nego nestanoma naprê mámo idti i k-Bôgi spodobnéši gratúvati. Spunila se je tak Ježuša rêč: ka lúdjé vsigdár naprê hititi, čednéši, popolnéši grátati i k-Bôgi vsigdár prispodobnéši postanjúvati májo.

Nême stvari túdi kaj znájo, samo ka one ne hitijo naprê. Lastvíca zná gnezdô réditi. Ali one so i pred jezero létmi znale tákše napraviti. Ali človek je pred jezermi létmi ešče v-šatoraj, ali v-brlogaj stao, dnesdén pa že do oblákov ségajôče hrambe i précimbne palače zná zgotávlati.

Po vrémeni so lúdjé na tó znánje prišli, ka je naša zemla nê potáč, nego edna ménša zvêzda; ka so nébe zvêzde nê mále piknje, nego jáko velka nébna téla, dosta vékša od naše zemlé; ka je sunce nê žerjáva kôla, nego edno grozno veliko nébno télo i nê ono hodi okôli naše zemlé, nego zemla krôži okôli njega v 365 dnévi.

Vô je zračunana dalečina od zemlé do zvêzd. K-zemli nájbliže jeste mēsec, na 384.750 kilometrov. Tó je bogme zados-ta velika dalečina. Či mi példo

denem do Radgonje idemo, štéra je samo 15 kilometrov daleč od nás, že obtrúdímo. I kak daleč je od nás mēsec, pa ji že dōnok dosta zbrodjáva, ka i ednōk bode mogōče tá odleteti. Probajo nestanoma više i više vu zrāk leteti, že se je posrečilo do 16 kilometrov visikost dosēgnoti i močno je vūpanje, ka po vnōgom probanji i po več desetini i stō létji dosēgnejo té cil, ka v-mēsec odletijo.

Za mēsecom nasledūjejo ništerne zvēzde, štere so túdi bliže k-zemli; tákša je Merkur i zorjanska-večerášnja zvēzda.

Sunce je od zemlè 149 i pô millio kilometrov daleč. Tō je že grozno velika dalečina, štero se komaj dá zapopádnōti i vōpovedati. Pa od toga ešče dale jestejo zvēzde. Šteri dalečina se ne mēri z-kilometri, nego edno drūgo dalečin-mero so zbrodili vō. Sunca trāki k-nam po 8 sekund potūvanji pridejo na zemlō. Zvēzd dalečino od zemlé tak mērijo, kelko sekund potrebūjejo njih trāki, dokeč do zemlé pridejo.

Sunce od nás tak na 8 sekund trākov dalečine jeste. Či z-pūkše vō streljeni golombiš vsigdar tak hitro leti, kak gda vō z-pūkše čēvi ide, bi 25 lét trbelo, dokeč bi do sunca prileto.

Jestejo zvēzde, od šteri trāk za edno minuto (60 sekund) pride na zemlō, od drūge za edno vōro, pa od drūge za eden dén, za tјeden, za mēsec, za edno leto i ešče več vrēmena.

Zvēzd račun je jáko preveliki. Či je vrēmen čisto, jáko dosta zvēzd vidimo, ki slab pogléd má ji menje vidi. Z-povékšavajōčim glažom (daleglédom)

je dosta več zvēzd viditi, kak z sprōstimi očāmi. Zvēzd zbrodjāvci z-velkimi daleglédmi 52 jezero milionov zvēzd čtējo. — Nezapopádnjeni račūn i dalečina! — Z istinom leško právimo z Jezušom: „Vu hlžl Očē mojega je dosta prebiválšč.

Sunce je dosta vékše od zemlé. Ka naj sunca velikost leži zapopádnemo i zarazmimo, postávimo pred sébe i povēmo, ka je med zemlōv i mēsecom 384.750 kmetrov dalečina i med mēsecom i zemlōv tak šurko pōt mislimo, po šteroj pōti sunce nebi melo mesta idti, ár je ono ešče dosta šūrše: Tak se prerazmi sunca velikost i visikost. Rávno so tak velke i ešče vékše ništerne zvēzde, štere so v-rázložni dalečinaj od zemlé, sunca i edna od te drūge.

Z-52 milliárdov zvēzd, štere z-povékšavnim glažom vidimo, bi náležni bili znati, štera je od nás nájdale i kak daleč je?

Tá je bogme grozno daleč, z-kilometri vōpovedati, z-pámětjov zapopádnōti nemre. Ešče i z-tráčnov merov je težko. Pōleg vezdášnjega znánja, štero dnesdén zvēzd zbrodjāvci z-daleč glédom vidijo, je od nás na 5 jezero lét tráčne mere daleč. Tō je tō za 5 jezero lét pride žnjé k-nam i od nás kniē sveklošče trāk.

Jeli bār? Že je sunce daleč odnás, tak da sveklošče trāk za 8 sekund pride od njega na zemlō, od one zvēzde pa má za 5 jezero lét príditi. — Či na toj zvēzdi túdi živējo lūdјé i z-povékšavajōčim glažom glédajo zemlō, tak oni zdā ešče Ábrahām patriárka i njegove vrstnike vidijo, ki so pred 5 jezero létmi živeli. Vezdášnje pokolēnje i

náprave do samo za 5000 lét
vzéli v-pamet i vidili.

Tak veliko dalečino zapo-
pádnoti je nemogôče, tém ménje
prerazmiti.

Pa je tá zvezda ešče za-
gvušno nê ta najdalšnja, tô vu
vezdášnjem vrêmeni, pôleg vez-
dášnje škéri je mogôče viditi.
Či se od vezdášnji dalno glédov
popolnêši zgotovijo, štero je pô-
leg vezdášnje tehniko rávno nê
daleč, môdri znanci ešče dale
bodo vidili i več zvezd, nébni
têl zbrodijo vô.

Svét je grozno, brezli kôn-
ca veliki, mi smo samo mále
piknjice, mravlé vu njem i jeli
se nam je vrêdno i mogôče zvi-
šávati i nadúvati na njem ?!

Gospodin Bôg je nezgo-
vorno veliki svét stvôro. Kêmi do
lúdjé zevčenêši, tém bole ga
spoznajo i tém bole previdijo,
morejo previditi, ka jeste Bôg,
ki je ete veliki svét stvôro i ki
ga tak môdro ravna. Jeste Bôg,
ki je brez konca veliki i zmožen!

Ki sí od eti dugovánj pre-

mišláva, jeli more on nevertani
i Bogá tajéči biditi? — Nikak
nê! Tém bole z žoltára pisáte-
lom erčé: „Samo te blázen prá-
vi vu srdci svojem, nega Bogá.“
(Žolt. 14, 1.)

Mi nebojdimo blázni, nego
pokleknimo doli pred Bôga ve-
likostjov i zmožnostjov. Spoz-
najmo z-poniznim dúhom, ka je
tak, kak je Gosp. Jezuš pravo:
„Vu hiži Očé mojega je dosta
prebvlálišč“. Niti presámnati ne
moremo, kak veliki je ete svét.
Pa ešče dosta vékši, kak mi vi-
dimo i známo. Či preminémo i
ostaviti mámo eto zemlô, naj
nás trôšta ono znánje, ka je vu
hiži Bogá dosta prebvlálišč. Meli
bomo ešče na ovom svêti, vém
je Jezuš pri odhájanji z zemlé
pravo vučenikom: „Idem, vam
mesto správat. I či bom šô i
správim vam mesto, pá pridem i
vzemem vás k-sebi; naj gde sem
jas i vi tam bodete“. (Ján. 14.
2 3) Té svéte reči nas naj
trôštajo vu žitki i smrti našoj.

KOVÁTŠ ŠTEVAN.

Nasádo se je.

Eden pedánš tržec, šteri je
od toga bio poznáni, ka je nê
lúbo manjúkivajôči nájemnikov,
vdiljek po baoti idôči vára edno-
ga v kôti sedéčega i novine
čtejôčega dečka, razburjavši se
k njemi stôpi i rezno ga pita:
Kelko pláče máš ?

Té odgovorí: Jezero i stô
dinárov.

Na tô v-žebko ségne, vô-
zveme bankoláriš i jezero stô
dinárov tá dá dečki govoréči:

Eto máš péneze, poberi se,
i idi od oči moji! Več te naj
nevidim!

Dečko vzeme péneze, po-
nizno zahváli, nakloni se i odide.

Zaká najímlete i držite eti
tákše vtragvlíve živlence, ki samo
dén krádnego? Pita trštva vodi-
tela on gospôd. — Voditel od
strahote samo telko právi:

Ete dečko je nê pri nás v-
slúžbi, z-štamparije je blágo pri-
neso i čáka od prékvzétja pismo.

Krt, čúk i güneć.

(Francuska fabula.)

V-ednom lëtašnjem večëri,
Pri lôgi potoka brëgi,
Je krt kopao, frëkao verno
I vöpogledno na lüknjo.

Kak se je okôli zgledno,
Pasëće tele zagledno,
Pri edne stëbli vrbe pa
En'ga güнца ležëćega;
Vu vrbe lüknji je čúk bio,
Na vëki škvorjánec sedo.

„Dobre düše pr'äteli,
Sreća ka ste vküper eti;
Hodte esi, razložmo si,
Či rejsan jeste na nébi
Sunce, kak verjejo niki —
Ali je pa li tó senja
Ino fabula indašnja?

Povém, ka se me' dostája,
Nej sem vido nigdär njega
Ino da sem ga në vido:
Tajim, ka bi bilô ono.“

„Sôsed, drügo je tû hiba“
Škvorjánec i čúk prävita:
Vï se pod zemlôv držite
I jáko malo vidite!

„Ka gučite vi od toga
— Med njidva shuhüće sova
Záto — ka se že nevidi
Sunce tam gori na nébi!
Kapa on srebrni tanjër,
Gde cëli, gde napô kanjër;
Gde je puná, gde pa stará,
Včási má dvá mála roglá;
Po nébi tak sveklo hodi,
Milo svëti v-kmićnoj noći. —

„Gyé, gyé,“ — blejé tele včasi
Sunce tam na sivoj nébi!
Dvá roglá sta liki mojva
Máliva, i nej vëkšiva.

I či količkáj zrastéta,
Gotov güneć bodem teda.“
Ka je tele tak vüpalo
Stôpiti vu tó dišpoto —
(Roglé njemi komaj vidi
I že se za güнца drži) —
Se günci nikak nevidi,
Teleti smogorno právi:
„Zapri gôbec i nebrbraj!
Blôdne norie neblezkaj!
Tô bi jas tû mogao znati.
Në, ki ránč nevëš múkati!
Kelko sená sem spreživao,
Dosta krme tá poživao;
— Prvoga vértá nôva vráta,
Télec ino gulje brátja,
Práhšenje i obráćanje,
Poláganje i napájanje . . .
Vu štali i na pášniki
— Sem si vö vzéo tát veliki. —
Na senji sem hodo večkrát;
Vkrádnjeni sem pa bio dvakrát,
I vu slobodščini tûdi
Sem bio večkrát privézani, —
I tûdi vu lôg stirani,
Pod komisároša rokôv

— Sem spunô telko šolôv —
Vse povëdi sem čüo dosta,
Tak da v glávi nema mesta.
— Sküšenjá tû mam zadosta
Pod mojma dvôma rogloma;
Vsigdär sem rano gorstano,
Kesno večër počivat šô,
Vse sem tak dobro prebrodo,
Vse čedno i prav pregledno,
Tô edno vam povém lehko:
Në sem sunca nigdär vido,
Gdeštéfé sem vozo, hodo.

„Lehko si në glédao nébo?“
Píta škvorjánec náležno.
„Hja zakâ bi glédao na njô?
Nerasté tam tráva, senô!“

„Tak se bogme nečüdujem,
 — Právi ftíček — te milujem —
 Viš meni je vsáka ütra
 Svétek, kak rávno nedela
 I kak se sunca trák skáže,
 Sveklostšo njegovo káže;
 Obiák, listek svedočijo
 Popêvati me slíhšajo.
 Spêvajôč se pozdigávam,
 Lepô letêč v-zráki plavam.
 Kôplem se vu sunca líšči,
 Vu njegovom sveklom blísči.
 Navláki se k-zemli pústšam,
 Gde mále črviče glédam;
 Krt, priátel, tvojo hráno,
 Gingave mladíke, trávo. —
 Tele brátec, gúnec kuma,
 Krt i sova poslúhšajta:
 Zemlé črvé, krtá hráno,
 Trávo i mladjé gingavo,
 Teleta brátca jêstvino
 I gúnca kumo pášnikstvo —
 Z-sveklostšov ino toplôčov,
 Z-svojimi trákmi pomočjôv
 Vse sunce hráni, otávla;
 Od njega odrasek vdábla

Tak, ka ga sunce obsíne,
 Lepô oživé, segrêje,
 Od šteroga lepô rasté
 I tak hráni lüdi, stvaré.

Oh sunce, štero lepô,
 Presvétí nébo, zemlô,
 Črvič čúti njé toplôčo
 Travína njega sveklostšo, —
 Ali krtá previdênje
 Ino čúka nerazmênje,
 Nede vidlo njega nigdár.
 Gúnec z svojov pámetjov,
 Tele z-svojov neznanostjov
 V-kmici ostáne vsigdár!

Neznanosti düšna slepost,
 Nevidí tebé, düš sveklost!
 Oh keliko jeste tákši,
 Verjejo radi slepárstvi,
 Dosta ji k-zemli zrastšeni
 Nemro te zapopádnoti.
 Samo li v-sdrci čistí,
 Morejo tebé viditi.

BAKŠAI ŠANDOR.

Gda tüdi barátje krízo májo . . .

Eden gospôd je vsáko leto šegô meo idti na ništeri dên v-bližánje mesto, kama so lüdjé v-lêtašnji dnévaj v-šeregê meli šegô na buče rômarivati. — Tá pridôč, se njemi je nenávadno vidilo, ka samo ništerna stára mamica hodi okôli kapêle, v-rôki čísla držêča i nika mrmrajôča z-lampami. Na ovom kráji se eden barát suži i gléda na vse kraje, jeli se nepribližávajo bučušje v-šerégi, Márije pesmi spêvajoči, kak drúga lêta? Ali zaman čáka, nevidí ni edne düše prihájati. Pa je kapêla na brêgi stála i v-daleč okôlico se je dalô viditi. Drúga lêta je sploh

nači bilô, barátje so z-vesélími obrázi nastregáváli i glédáli približajôče rômare i že naprê so približno zračunáli, kelko dohodkov njím neséjo tê pobožnoga srdcá verníki. Z-zvonenjom so je pozdrávláli i spréjali. Ali letos je pobožnost v-pangrôt prišla; cêle tjédne se nezglási zvon, nišče se nepríde očíščávat. Kríza je vu ti nebeski tüdi, za štere volo barátje morejo strádati.

— Kak je tô? — píta te gospôd túžnoga baráta, ka letos nega bučušov, geto je ji v-prvéši létaj nezračunano bilô, tak da so vse šamrelí okôli kapêle i oblegli plac? — Hja dober

človek! odgovori pobito barát: Ljudjé so v-prvéši létaj esi hodi-li molit Bogá, naj nede točé, vrémen se je preobrnolo, nikši prokletni vigéc je celo krajino spohodo i vse silje na drágo notri zasekolérao i tak se zdá nišče neboji od točé. Nedržijo za potrebno Bogá moliti za odvrnénje zraka zburkanje.

Tak se povnožáva nevernost med ljudmi, Antikristušje ešče i z-točé pêneze rédijo. Kri-za je bogme i vu ti nebeski! Tô je tô v-klôštraj pri barátaj, či se lúdi kmica prežené, si je mislo vu sebi te slobodno si premiš-lávajôči gospôd, ali nika je né pravo.

Prva pomôč pri nesrečnom pripetjê.

(Pisao: Dr. Acél Károlj obrambnoga društva glávni vráč.)

Pri betegôv vráčenji je dnes-dèn poprèk tak zváno: varvanja-methoduš, ali si tô, kak je mogôče beteg prehititi i zastaviti, glávna skrb; i tô stoji na tēla od nedovédnoga nesrečnoga pripetjá obarvanja tūdi: vsigdár pred očmi mē, kak prehitíš, da se ti nesreča nezgodí! Na tô gledôč pazi pl. d. na tô: či ti je kaj nēprav, nejdí vu delo, vari se od pianavne pitvine, ali kamči od njé nemertučlivoga vživanja — pazi nadalē na tô, či vu fabriki delaš, da tam vse varvanja správe brezi faling nepokvárjene i vsigdár na mentūvanje pripravne bodejo, nē ka či se nesreča nedovédno pripetí, bi ji nebi mogao nūcati.

Pri nesrečni pripetjáj ta prva pomôč se nasledūvajôč má goditi:

Varvanja prvi vorcan je tô, či se ti bližnjemi nesreča pripetí, štera ga v-tēli skvari, včasi po vráča idti, tvoje pomagánje samo lí tečas trpi, dokeč vráč nepride, ali i tečas je potrebno njemi napomôč bídti, ár za té zámūdnosti volo dostakrát dokeč doktor pride, nepoprávlena, ali pa dosta teškēša stáva zná prid-

ti naprē. Samô odsēbe se razmi, ka tákšega hipa lí samo ta náj-bole potrebna máš činiti i pred očmi držati ta naprēspísana, naj kak neobhoden nevčiniš več kvára, kak haska!

I. Krvi stávlanje.

Pri krvi tekáji se nepreh-strahši, mirovno z-pazkov bojna-pomôč dokeč doktor nepride! Što tô nerazmi najse „nepodáva“ natô! Či zvônēšnja rana krvaví, toga oranjenoga trbē doj posaditi, ali léžti nájprvle; teda se nezgodí tô či njemi kaj božnoga gráta, ali omēdlē, ka bi tá spadno i vkūp se skukao.

Ober rane gvant, ali obütel, hitro trbē odstrániti, ali či je napuni i krv na cūrèk, ali krepko tečé, teda ka najprvle do rane prideš, gvant ali obütel z-ostrim nožom, ali z-škarji prereži, gori vreži, či se slekávánje žmetno godí i dugo trpi.

Včasi prizdigni i više postavi ono kotrigo, štera krvaví, naimre „rokô“, „nogô“ i na rano priteži malo vkūpzasúkane čiste vatte, ali vkūpzvugnjeno plateno capo i na rano priteženo jo drží. Tô se tak zové prsta-

těž. Etak se krv pri vsákoj zvöněšnoj rani li hitro zastávi i či je mogóče tak držěči capo na rani, pričákaj doktora. Eti moremo zamerkatí, ka na tákše rane sem že vido pavočino děvatí i tak zavězati. Tò je jáko nevarno, ár je pavočina práhšna i tak se v rano med krv Bóg zná kakši skvarjeni práh změša ino jo očemerí. Rávno tak je nevarno z-pofárbaním róbcom, ali cá-pov rano zavězati, ár se fárba, štera je znábídti čemérna, od tople krví razmoča i rano očemerí, nájbógše je nepofárbano hižno plátno, ali medláva, nē zamázana capa. — Či je rana nē globoka i krvavěnje nē nevarno (ka bi dosta krví zgúbo) za máli čas prste lahko doj vzemeš žnjé i ogvúšaš se, či se je krv stáвила. Či se je krv stáвила, tak rane krajíno skrbno z-vodóv operi, na njò deni vatto i zavézi jo z belim povitjom.

Či je pa rana globoka i krvavěnje je nevarno, krepko, na cūrěk tečé žnjé krv, teda do 10—15 minut jo probaj držati i težiti. Teda boš tūdi vido i redovno kebzúvao, ka preci, kak prste vkrá vzemeš, se krv znóva prepústi i zná bídti se je že skòs povitjá prejěla. Ka se ná krv leži zastávi na rano je vkúp zasúkano kusto vatto, ali pa več gúb capo potrebno djáti i z-póvitjo dobro kcoj prítežiti, zvězati.

Dosta hitrě se stávi krv, či pod ranov žilo stisneš; ali je tó li samo na nògi i na ròki mogóče doprinesti. Na etakše žile stisnenje so jáko dobre na tó zgotovlene gumične cevi, ali si poviji, ali perse tē se vse povséd nedobijo, záto je po odzgora spisanom vezáljem číniti.

Gumi povij se nasledúvajóč godi pri stisnenji žile:

Seděčega, ali ležěčega oranjenoga, doj odkrito nágo rokò, ali nogò visiko zdignjeno i vtég-njeno mogóče na zgornjo rano, ali bedrò ali li obri rane gorizosúčeš gumični povij več 5—6 gúb, vsigdár dobro vóvtěgoti, edna na drúgo, tak da naponí bode i tak pòvoj k-coj prikapčíš, vtřdiš. Či si tó dobro odpravo, včasí boš vido, ka je krv stávlena, tó je tó nòga, ali ròka voská licojne gráta; z-koj se tó vidi, ka je vezálje vu kotřigi krví tekáj stavilo, krv v-njě netečé i tak rana tūdi ne krvavi. Rávno je tak, či gumično cěv potěgneš gori mesto pòvia.

Žile zvězanje, ali stisnenje, li samo tak máš núcati, či mesto toga direktno z-prstmi prítež, záto ár doktora dugo nede, ali pa betežnika odpelati trbē, dugše vrěmen gori držati nemreš na rani. Žile zvěz tūdi nevaren zná bídti, či tē rábrsni povij dugo niháš na ròki, ali nògi: od dvě vór duže nesmiš niháti, ár tak dugo krví hód zastávlenoga n háti cěla kotřiga, (nòga ali ròka) zadrevěnití zná. Po dvě vóri zavězane žile, vezálje doj trbē odviti i či je doktor ešče itak nē prišao, pá z prstmi trbē li hitro znóva krvavěčo rano eden čas težiti.

Návadno z-róbcom, z-remenom, z-žnjórov, ali z-špagovinov žile stisnenje se neporáča, ár je necilavno; etakše vezálje je na oranjenoga preteško i nevarno. Záto je jáko praktično, kak tó v-nemškom návadno nosijo, nábrsne držaonice na lačaj i při ženskaj nábrsen pojáz (z-gumia) si spraviti i nositi, šteroga vu

pripetjê nevédne tákše nesreče hipi jáko hasnovito, kak varite-la žitka znáš ponúcati.

Na glávi i na trúpi, je žilo stisnoti nemogôče. Tú cûrêčo krv li z-rišsko prsta pomočjôv máš staviti.

Tak imenüvane krvistávla-jôče správe, vrástva, štere so nê vsigdár tüdi čiste, dnesdén že na rane nenücajo.

Pri znotrêšnji ran vu zvü-nêšnjem táli vidôče krvavênje nasledüvájôč mámo pomôč dati:

a) *Pri nôsa krvávlenj!*: Be-težnik mirovno má sedeti, napo-ni bodôči gvant (golêr, srakico, pojáz, remen) odkapčiti, rokê kumes držati, na nôs z-mrzlo vodô mokre cape pokriti i nôsa lüknjice na ništerno minuto z-prstmi vküp stisnoti, betežnik nôsa nesmi seküvati i. t. v.

b) *Pri čelüsti krvávlenj!*: (po skübi zobá) či močno i du-že trpi, počinek, mirovnost! Be-težnik nesmi vöcecati krvi i tüdi več naj neoplávla lamp; deni na krvávo mesto nika vküp zasú-kane vatte, ali pa čisti béli pla-tení faládec i teži ga naravno z-zobmi 10—15 minut.

c) *Pri krvi plüvanj ali vö-metanj!*: Miroven počinek v-po-steti, zgovárjati si nesmi! More faláčke ledü požérati i v-mrzlo vodô več gib vküp vugnjeni pokrív namočiti, dobro vöožmikati i naprsi i žalôdec pokriti, tá gde bolezen čüti, ober mokroga pokriva pa tüdi več gúb vküper vugnjeni sühi pokrív djáti, tó v-máli časaj tečas dévati, dokeč doktor nepride.

Pri krvavlenji večkrát ome-dlé betežnik, tákšega hipa njemi nasledüvájôč pomagaj:

Oblêdjenoga betežnika pre-ci v-znák lego postavi; gláva i prsi nika malo niže slobodno ležijo, kak ovo tělo, gvanta ve-zálje, kapče odpüstiti, frišek, črstvi zrák v-hižo püstiti, ali ga v-leti vö odnesti, obráz, prsi z-mrzlov vodôv pošprickati; či k-sebi pride malo močne pitvine ponüditi, štera ga pokrepi, do-keč je ešče nê k-sebi prišao v-kupico vlejáni močen jesi pod nôs podržati.

II. Pri čontvlomlenji.

Tákše pripetjê se pri vdár-jenji, ali spádnjenji zná pripetiti. Zdá mo samo od rôke, ali nôge vloma güčali. — Tú si moreš zamerhati, či se je čonta vlomila, kotrigo je nemogôče, ali pa li z-velkov boleznostjôv nücati; po pazlívom dojslečenji redovni otêk i vugnjjenost, slók nájdeš na bolêčem mestu i med pomá-ganjem, gibanjem, pôkanje čon-te čütiš.

Či je rôka potrêta, teda ka-pút pasen doj slêči žnjê vsigdár prvle z te zdrave rame i tak z-te dojisvêče skvarjene. Či je spôdnja rama (niže laktá) potrê-ta, vugni jo v-laktê, to bolêče mesto z-obá kraja podpri z ni-kim i tak obê rami vküpvézano okôli šinjeka na tri kükle z-rôb-com privêži k-têli, z-ednim vküp-vugnjjenim rôbcom, šteroga na ovom kráji těla zvêžeš.

Ali pa zazovi dvá pomoč-nika, eden pri laktê, te drügi pri prgišči naj rokô stisnjeno drži i namali ramo tak vtegüjeta, z-dvá kraja rame od laktá do prgišče med ténke trde deskičice, skale, perse podté vatto, ali vküpvug-njene cape trbej djáti dobro po-

viti, vküp zvezati i z-rôbcom k-šinjeki privézati.

Či je zgornja rama vlomlena, tak to spôdnjo v-laktê vugnjeno k-šinjeki i z-ednim drugim rôbcom k-prsam privéži; tü je në potrebno med skale देंवति.

Či je spôdnji tál nôge, ogláv skvarjena, vlomlena, pazljivo slêči doj žnjé lácnicu, či nači në gori jo odpáraj, gori vreži čreveo ali punčike, štrumfo, šteroga hipa betežnik ali sedi, ali leži, ogláv vu vodé ednákoj legi má biditi i në notri, nego vö obrnjeno.

Či je spôdnje nôge golnica, ober oglávi, niže kolena bodôči tál vlomleni, jáko z-velkov pazkov se je dotiči i deni si žnjôv. Či jo nanáglj primaš, se zná zgoditi, ka potrete čonte špic kôžo zná predrêti i tak odprêti vlom stáne naprê, či je že tákši pri vlomi vrêmeni në nastano; tákšega hipa nôga dosta žmetné cêli, kak pa zakriti vlom.

„Vöobrnjeno ogláv“ names-to djâti, z-pomočnikom z-ednov rokôv pri prstáj, z-drúgov pri péti prijêč — v-ednáko stávo, ali z-prstmi malo niže postáviš, gda je ogláv že v-ednákoj stávi, namali jo vtégneš, (na ednáko) potom jo pa notri deneš natô pripravleno v-kositreno môdlo (v-čizmo) ali pa či si zadosta prilichen i nebojêči, med skale zvatov, ali z capami podmetano na dvá kraja golnice od kolena do poplátov i povijêš jo dobro zpovijom.

Či tákšega betežnika dale trbê nesti, teda eden človek more obê, edno k-drúgoj djáno nogê prijêti — bolêče mesto potrditi, podsloniti, tó je tó z-obá kraja z-rokámi držati i z-drúgi-

ma dvema človekoma dati têlo prijêti; oranjenoga naednôk gori zdignoti, z-málimi stopáji naj se nezdurka, z-têlom naprê nesti i na ednôk pazljivo doli djâti.

Či je bedré čonta strêta, je zadosta či jo namali vtégneš i z-rôbcom k-ovoj nôgi zvéžeš. Z-ednim rôbcom obri čonklôv, z-drúгим podkôlinami i z-trétjim na bédri zvezati, dokeč doktor neprise.

V-pleči vlomleno ramo trbê gori zvezati na tri kúklátima dvema rôbcoma, z-ednim k-šinjeki, z-ednim pa z-gúbanim k-têli i pokrij z-mrzlim pövijom.

Či je vlom z-vidôčov ranov, teda bolêčo kotrigo v-vorcavno postavo deni i nájprvle rano zavéži i li potom jo obravnaj z-podpérajôčim povijom i zavézanjem.

III. Zvinenja prva pomôč.

Zvinenje se tüdi po spádenjenji, ali teškom vdárci zgodi. Doj slekávanje se pri toj priliki tüdi tak godi, kak je pri drúgom vlomi. Zvinenje nôge, ali rôke tak spoznaš, či bolêčo kotrigo, ali nikak, ali pa li med velikov boleznostjov moreš kaj malo gibati, tákšega hipa so sklepi, ali čonklêci v-nerédnoj postávi. Táčšega hipa kotrigo naméri máš držati, z-rôbcom zavézati i bolêči tál z-mrzlov mokrov cápov pokrivati. Nazáj zrvnanje ti doktor má popraviti, ár tó li doktor zná doprnesti, štero se kak náhitrê má zgoditi. Nájevêkrát se pripeti zgornje rame vu plêčsklepi zvinenje.

(Dale pride vu prišestnoga leta kalendariji.)

ŠÁLNOSTI, SMEJŠNICE.

Financje i dománji tobák.

Na vilici pred hižov si od financov zgovárjajo. Jánoš oča tūdi nika zná od nji praviti, ár je te človek že tákše natūre, ka koga nema rad, či nači nē z-rečjōv ga bije. Tō pa tak známo, ka financa vsáki odūrjáva.

Pripovidávati záča, ka sta se ednōk k-njemi dvá financa naklonila, nikši dober človek njidva je poslaol. Rávnō si je z-dománjim dohánom pipo nakládao. Na ednōk me je hica polejála, kak sta notri stōpila.

Žena mi je vnesti štela škatūlo, v-šteroj je dohan bio, ali že je prekesno bilō. Financa sta jo osvojila, doli sta si k-stoli sela, ka bi v-protokolum vzela. Z-Trézike, žené obráza vidim, ka njē je tō delo jáko nevugodno — záto oberčē financa:

— Prosim vás gospoda, kelko de pa za té mále sečke trbelo pláčati?

— Zagvūšno de tri jezero koštao té prepovēdani dohan...

— Rajnški, ali dinárov?

— Dinárov.

— Svēti Bōg! té malo, komaj pō kile dohána tri jezero dinárov, — v-kelko pa te pride on, šteri je na hiži.

Financa gori skočita i deskurde gori na pod. Jas sem se tūdi zadrezno i šteo sem njē praviti, jeli si pa odnorēla Trézika? Ali ona popádne škatūlo, písmo i v-kúnjo beži z-porobom, v-pēč ga lūči.

Kak sta financa doj prišla z-hiže, grozno sta razburjeniva bilá, ár sta zvōn potrēti glaženi

i piskreni črepnjekov drūgo nē najšla, samo dosta smētjā i pavočine, — doháni je prázno mesto bilō i škatūli sta v-pēči z-gorele. Tak sem se rēšo kaštige. Kak sta financa odišla, sem Tréziko obino i stōkrát skūšūvao.

Vekslina hištōrija.

Šimši židov, ki je 6-tero decē meo i jáko velki siromák je bio i da si je nači nē mogao pomagati, v-Národno Banko je šō posojilo prosit.

Kak v-Bank pride so ga vsi, kak je tō že návada, z-prijaznivim tálom prijali. Šimši naprē dá svojo nevalo i prosí 10 jezero dinárov posojila.

— Tō je nemogōče tak ukmufuk dati, njemi povē direktor, morete prinesiti eden vekslin, šteroga dvá ali kamči eden bogat kezeš podpiše, teda dobite pēneze.

Šimši dojjopárjeni ide domō, brodivši vu sebi, od koga de proso pēneze?

Zdá njemi je v-pamet prišao rabbi (pop) i k-njemi je šō.

— No, ka je Šimši? — ga pita té svēti človek.

— Gospon rabbileben, ti vsigdár predgaš, ka eden židov ovoga zmágati more. Zdá sem vu velikoj nevōli i pōleg tvoje rēči eden židov toga ovoga more zmágati, — posōdi mi 10,000 dinárov, ár mi Bank ovak nešče posojila dati, či mi štoj nepodpiše vekslina.

Rabbi se je zburkao:

— Ti nesrečen človek, záka si nē prišao včasi k-meni pē-

neze prosit, da znaš, ka eden židov more ovoga pomagati. Dúznost mi je tebé zmočiti i včasí ti dam péneze, ali . . .

— Ali . . .

— Ali prve ti naj Národna Banka vekslin podpiše.

Pravica je obládala.

Fiškáliš je edno takšo právdó dóbo, pri šteroj je niti sam nê mislo, ka bi jo dóbo, ár je ednoga z-vsáke féle salom namázanoga švindlara bráno, ki je vojákom za bojne vrêmeni živiš vozo i z-dosta čalarijov je bio potváraní.

Vu navdúšenosti telegrafêra klienti:

— *Pravica je obládala.*

Toženi njemi je nazáj telegrafêrao:

— Včasí morete appelálivati!

Navolo se je dela.

Pri policiji je birôv ednoga klantoša, ki je že večkrát kaštigani bio kárao, govoreči:

— Nê te je sram, ka tak mládi, krepek dečko petláš, nê ka bi delao?

— Po pravici njim povém gosp. birôv, ka sem se jáko, jáko navolo dela.

Deteci \ ic.

Samuka grozno záča örgjati. Oča ga pita:

— Zaká trôbiš tak grozno?

— Záto ár so mama z-poda hiže se po stubaj doli prikobácali na tla.

— Záto ti nê trbê tak ráščati, vé njê je hvála Bôgi nika nê. Trôšta Samuka oča.

— Tô je istina, — jôče pojbar ešče bole. — Samo, ka

je Môric vido, gda so se doli kobácali, jas pa nê.

Kak je želo mrêti.

Eden zanderásti zemelski gospôd, šteroga celo živilênje je z-toga stalô, ka se je vu vsem od drúgi lúdi razločávoao i vse svoje delo je tak odprávlao i dao odprávlati, na štero so tak meli šegô praviti: no, tô je pá ekstra vuršt.

Na starost, gda je teško betežen grátao i čúto je, ka se njemi približáva konec, je eden dên dvá fiškáliša dao k-sebi prizvati i oproso njidva je, naj eden kre postelé, v-šteroj je ležao, kre lève, te drúgi pa kre dêsne stráni stoji. Gda sta že tak teva več vôr pri njem stalá, vu rokáj vsáki svojo táško držéča, te eden pregovori:

— Milostiven gospod, kak dugo va ešče tú stalá?

— Dokeč nepremíném, odgovori betežnik z-teškim glásom — ár tak ščem mrêti, kak gospon Kristuš, — med dvema latroma.

Mati je kríva.

— Ka je tô, moja či! Kak čujem, te je môž povrgao?

— Tak je, mama.

— Zagvúšno je nikša ženska toga zrok!

— Bogme ženska je zrok, mama.

— I što bi tá ženska bila?

— Vi ste, mama, tá ženska!

Razoroženje.

— Baka: Prosim ji, gospon generál, jas sem eden z-oni ki popolno razoroženje ščejo. Či tak, ka nišče nešče razorožiti, naj meni povêjo, jas začnem i dober stojim, ka do me vsi nasledívali.

Molitev za betežnike.

Vu nájveč krajinaj je návada, náimre pri proteštanušaj, ka za težke betežnike vu cérkváj z dühovnikom dájo Bogá moliti. (Pri katholičánaj mešo dájo za njé slúžiti, štero je túdi molitev, ali v dijaškom jeziki.)

Či je pa betežnik že na skrádnjem, teda ešče túdi domô májo šegô prizvati dühovnika i tam za njega moliti i na ovsvét ga poráčati.

Tá za betežnike bodóča molitev gvúšno cérkevno formulo má, štero že navékše cèle gmajne skoron vsáka dúša napamet zná. Zaprva na tó prosi boži sluga (dühovnik) Gospodna, naj odvrné od betežnika betega bolezén. Potóm pa „Či si pa tak skončao od njega“ se molitev obrné na vu Bogá vóli si pomiriti i etak se glasi: „Či se pa tvojoj nedokončanoj módrosti tak vídi, ka ga k sebi pozovéš, vzemi ga vu tvoje nebesko králestvo notri, nás vu našoj boleznosti potrôštaj. Amen!“

Edén gmajnar k-dühovniki pride, s kloncka po dveraj — „slobodno“ — odgovori stári

dühovnik. — Notri stópi te prémočen gmajnar, Matejko Števkó z-vedrnim obrázom (od koga cèla vés zná, ka z punicov nè v nájvékšoj mirovnosti živo). No, ka želéš, sinko? ga pita stári dühovnik

— Gosp. dühovnik, punica so mi jáko na teškom. — Istina, ka so húda čonta bili vu cèlom svojem žitki, kamašté ji náj Bóg dene, ali záto dónok naj bódejo tak dobri, naj se potrudijo k-nam i za njó Bogá zmolijo, tó bi ji rad proso.

— Bode, bode moj sin Števkó, klumne te stári. — Matejko túdi klumne, pošteno se nakloni i vó se poberé. Ali med dverami stáne.

— No, ešče ti kaj trbé, Števkó moj sin? — Števkó, se malo skašlá i právi: Tó bi jih ešče rad proso, gosp. dühovnik, naj molitev včasi tam začnejo:

„Či se tvojoj nedokončanoj i. t. n.“ (Števkó gmajnar je z-tém, kak nájhitré šteo tá pohrániti punico, ár kak je zavita bila v-cèlom svojem žitki, ešče ozdraviti nájde)

POZOR!

ZAKAJ POCENI,

POPRAVLJAMO

vse vrste obutev, tudi tisto, katera ni pri nas kupljena. Prinesite Vašo staro obutev, da Vam jo strokovnjaško popravimo!

za **BAT'A** — MAČEK ŠTEFAN, čevljar
MURSKA SOBOTA.

KRONIKA EDNOGA LETA.

1932. OKT. 1. — 1933. SEPT. 30.

Obtrinájsetim ide páli Evangeličanski Kalendar na pôt svojo k slovenskim evangeličanskim familijam eti doma i k raztorjenim po celom širikom svêti. Reditelstvo ga sprevája po pôti njegovej z najbôgšim blagoslova želenjem.

Vu velikom hipi živêmo. Dosta nôvoga si tere pôt vu narod i vu cêrkev. Prišestnost je z punov ômurnostjov i znamenitostjov pred nami. Ali rad zhája naš pogléd tudi nazáj vu pretečenost.

Devetnájset stotin je preteklo od tega mao, ka je Kristuš vu 33 lêt starosti svoje razpêti na križ, gori je stano zmrtvi i ka je nastánola krstšanska sv. m. cêrkev.

Štiristólêtna Biblia. 400 lêt je tomi, ka je prva cêla biblia, Stári- i Nôvi zákon, vu Luthera obráčanji vözdrukani 1521-ga vu Wartburgi je začno eto delo. Evangeličanski narod je Božo rêč zdâ po svojem mater-skem jeziki lahko čteo. Kakši trüd je bio eto prestávanje têda! Istinsko zahválnost

prôti Lutheri tak skázemo, či Biblia nebode samo pré-cimba hiže naše, nego či jo paščljivo čtêmo. Liki pri očákaj, tak pri nas tudi naj bode znôvič hižna kniga Biblia i mí pôleg njé živmo!

Pred 100 lêtmi, 1883. sept. 10-ga je mrô Sijártó Števan, bivši puconski i sledi domanjševski kántorvučitel, kí je písao i vkúpna brao prve slovenske evangeličanske mrtvečne pesmi, štere so v 1796-tom leti vözdrukane.

Jubileum Dúševnoga Lísta. V pretečenom leti je dopuno 10 lêt nico svojega bežája Dúševni List. Dika bojdi Bôgi za vse, ka nam je do etigamao na pomoč bio.

Prêkmurska ev. šinjorija je svoj réden lêt ni gjülêš jul. 5-ga v Puconci mêla. Vu cêloj šinjoriji se je narôdilo 398 decé; mrlô je 383 oseb; zdalô se je 168 párov. — Šinjorija čté 22.084 dúš. Vu šinjoriji jeste 10 dúhovnikov, 1 pomožni dúhovnik, 1 diakonuš, 9 kántorov i 2 teologuša.

Podpore — darüvanja. Gustáv Adolfa društvo z

Nemčije je darovalo D. Lendavskoj gmâni na cërkev zidanje 40.676 Din; Apačkoi raztorjenosti na rešuvanje dugá 15.676 Din; Diačkomi Domi 16.600 Din. — Dráv-ska banovina Diačkomi Domi 1500 Din; vd. Dobrai Jánošova na isto 1000 Din. — Benko Jožef senioratni inšpektor na spòmenek očé svojega sobotškoi gmâni 1200 Din. — Vu vsê 10 gmânaj je 96.000 Din samovolni dárov prišlo vküp i i ešče na senioratno Gustav Adolfa Drúštva filialko 9035 Din.

Dogodki po gmânaj.
Puconska fara je pòleg cër-kvenoga placa còjkúpila eden ogradček za 18.000 Din. Fárno žensko drúštvo je darovalo parketni pod pred oltarom i marmorno ploščo na oltár na stroški okoli 2000 Din. — *Apačka diaspora* si je eden harmonium správila vu molitvárnico. — *Sobotska fara* je vòzmálati dála cërkev, v orgole električni motor správila; fárno skrbno žensko drúštvo pa Luthera oblok dalò zgotoviti.

Novi delavec. Moráv-ska fara si je k obstaranomi dühovnomi pastèri, Hima Šándori, za pom. dühovnika Kühàr Ferenca, tešanovskoga rojáka pozvála. Boži blago-

slov bojudi na tom vrêlom nôvom delavci vu Gospodna vinográdi.

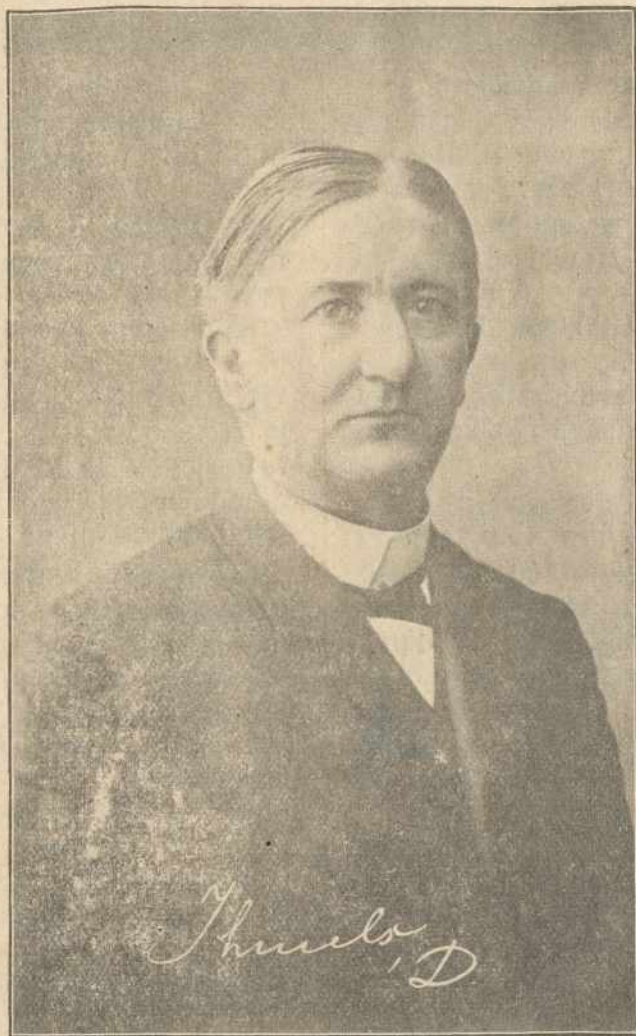
Nájjakši spoumenek.
Zahválni ôročnici so na večèn spoumenek † Vérteš Šándora, etoga blúzi i daleč visiko preštimanoga vučitelja 5000 din. fundácije djáli pri Diačkom Dòmi.

Gustav Adolfa glávno drúštvo v Jugosláviji je prvo svoje veliko správišče z med lèpim ôsvetkom sept. 9. i 10-ga melo vu Pribičevičevoji (Bačka). Notrijemánja je melo 53008 din. Apačka raztorjenost je dobila 8500 din. i Dolnja Lendavska fara 2000 din od njega.

Mrtelnost sáskoga ev. púšpeka. Juniuš mèseca je mrò vu 75 lét starosti svoje saksonski orsački púšpek Dr. Ihmels Lajoš, eden voditel-ski môž evangeličanskoga krstšanstva. Ob stòlètnici Gustáv Adolf drúštva je naglásao vu svojem svétešnjem govori ete reči: „Záto, bratje moji lüblèni, stálni bojudte, negenjèni, obilni vu deli Gospodnovom vsigdár, znajòči, kâ ne bode zamán delo vaše vu Gospodni.“ (I. Kor. 15, 58.) Za zâhválen spomin do toga mojega preveč lüblenoga imenitnoga profesora i predgara na leipziskom vsevučilíšči pred

čtenjare našega kalendarija
ese položimo sliko njegovo.

nemška vjedinjena evangeli-
čanska cërkev.

† D. IHMELS LUDVIG,
bivši profesor vseučilišča v Leipzigi;
saksonski orsački pušpek v Drezdeni.

**Nemška evangeličan-
ska cërkev.** Ka je vnôgi
globoko želênje bilo že dáv-
no, tô se je spunilo i je tû:

Vrêmena hôt. Jesén je
jáko lêpa i prijétna bila. Pr-
vi snêg je po Miklošovom
spadno, a vrêmen se je sa-

mo po Trikrátli obrnolo na bole mrzlo. Snêg se je držao do začëtka márciuša. Cêlo sprotolêtje je vlažno ino hladno bilo. Topli-vrôči dnêvi so li prôti sredini julius mèseca prišli.

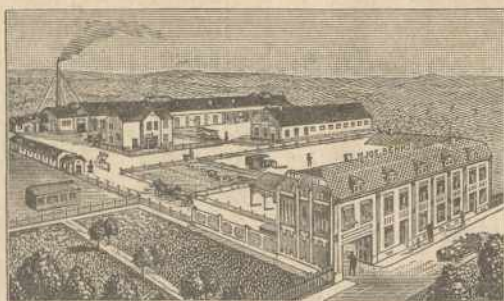
Pôv. Gospodin Bôg je vu tom leti obilno oblônao delo i trûde vsákoga. Poprêkno je zadovolé bilô vsega tak, kak malogda v šterom drugom leti.

Svetovne zgodbe. Hitrost je karakteristični tég vezdášnjega cajta. Politični dogodki se vu naši dnêvi, liki brzovláki tirajo. Ka vse se je nê zgôdilo na tom prestori vu ednom leti. Marksiistični socializem — što bi si mislo — kak hitro je vöpremino pri nemškom národi i tô té, gda je že bolševizem skoron pred dverami stao. — Te hištoričen dén vu Nôvoj Nemčiji je 1933. jan. 30-ga, gda je Hitler imenüvan za nôvoga kancelera. — Franklin Roosevelt, nôvi predsednik Zedinjeni Držáv, je márc. 4-ga prevzeo čést svojo. — Mrô je Coolidge, ki je Zedinjeni Držáv treseti predsednik bio. — Najvékši lüftni hajôv svêta „Akron“, je vihér treščo v morje i razbio i nanjem bodôči 78, navékše visiki oficêrov je vu morji najšlo smrt svojo. — Bilo je katastro-

fálno zemlé gibanje, z velikov škodov i z dostimi mrtvecmi na Japánskom, v Kaliforniji (Amerika); povôdni druge nesreče. — Vékši dogodki skoron v vsakoj držávi so se dogájali. Pôleg toga pa prevedno vékša vérstvinska kriza. Amerika je že tûdi dobila dosta nevol. Svêt vidôč na nikoj ide. Eti živíš vničüjejo, tam gladüjejo. — Svetovna vérstvinska konferenca v Londoni, na šteroj je 64 držáv vzelo tao, se je dokončala brez vsákoga vékšega náshaja. — Med Japánom i Kinov so dugši cajt boji bili i se Japán prevedno gible. Politični vihérni obláki se törmijo na zhodi. I či Bôg neségne zmês, té naprêpostáne ešče groznêše svetovno gorênje, liki je tisto bilô, štero smo med 1914 i 1918-tom preživeli. Mér na zemli je bole dale od človečanstva, kak gdakoli i niti nepride ese, dokeč Gospôd ne stvori nôve zemlé i nôvoga človeka.

*

Pozdrávlamo vse naše lübléne čtenjáre, ki so nam do etigamao vernost posvedočili i vse naše nôve priátele i želêmo, naj májo i dobijo radost i otávlanje, blagoslov i dühoven-teloven sád tûdi v etom novom létniku nášega Kalendarija!

NÁJMODERNEJŠA FABRIKA
MESNÁTI IZDELKOV, HLADILNICA
o—o IN FABRIKA ZA LÉD o—o

JOS. BENKO

MURSKA SOBOTA.

DELAJO SE VSÁKE VRSTE KLOBÁSI, SALÁMI
(ZIMSKI IN LETNI) KAK TŪDI VSEFELE
PREKAJENO MESO. — EXPORT
GOVENSKE ŽIVINE, SVINJ, TELET IN MESA.

ZA DELAVCE OCVÉRKE, PREKAJENE
SVINJSKE NOGÉ PO NISIKOJ CENI.

DOBI SE :

MÁST I. VRSTE TŪDI NA MÁLO.
NAJNIŽIŠA CENA IN NAJBOLŠA KVALITETA.

Filozofija.

(Vköppostavo: SILVÁNUS.)

Desét drůgi láži se nüca, naj se edna posvedoči.
Teška vrěmena potrebüjejo ocelne živce.
Delati, trěti se i stvoriti je žitek.
Voia i lübėzen stvori velika dela.
Za nõvost je põt vsigdár prázna.
Na tělo veliki i močni lüdě so včasí slabi vu völi.
Vrši tvojo dužnost!
Delavnost i zadovolnost je žitka blájženstvo.
Ne më z onimi prijátelstvo, ki so ti vedno na pöti i ki so nig-
dár në zadovolni.
Mladost — gizdost, starost — lakovnost.
Človeka občütност je njegov šorš.
Šenkani hlápec se vsakšemi dopádne.
Nega tákšega, ki bi vsakšemi nagoditi znao.
Brigaj se za svoje i nej za drůgoga.
Sreča je tákši gōst, šteri se malo vrěmena müdi.
Samo ono delo je zgübleno, z šteroga doli pověmo.
Dostakrát je človek sam sebi te najvėkši neprijátel.
Bojdi odkritoga srcá prōti vsakšemi!
Nedáj se od norca zapelati.
Veséli bidti je vsigdár dobro.
Nagōsti si premišlávaj od dobri dněvov tvoji.
Neodločenost je kamen na dūši.
Směh je včasí nazájzadržáni joč.
Nega človeka brezi „ali“.
Naj te nede sram pobožnomi bidti.
Bojdi vōren vu málom tūdi.
Ne žalosti se včasí nad lagoonim vrěmenom.
Prvle sprobaj i té hváli.
V nikom se ne pašči, dobro delo nüca vrěmen.
Z pesmami i vüpanjem vráči srčno bolezen.
Si nákvalo, bojdi potrplivi, si klapáč, té vdari.
Samo te vživaj sád, gda je že zrěli.
Nemér vu hiži je nesreča.
Vüpanje je najbōgši tál sreče.
Ki prijátele brezi falinge išče, on ostáne brezi prijátela.
Vrěmena se premenjávajo i mi žnjimi.

Eden dober dôm zagvüša deci domovino.
Kak se edno delo nüca, tak se ono puca.
Lastna düšnavést je več, kak jezero gučov.
Sprotolěšnje pesmi obüdijo vüpanje.
Vçi se domovino tvojo poštvüvati.
Ti mérajoçi reçi májo težino.
On dá dosta, ki malo dá z lübéznostjov.
Ki se brezi zroka čemeri, onoga májo za norca.
Ki šenkati ščé, on more talent meti.
Za starost sliši počínek.
Nepozábi se z ti vörni mrtvi.
Poniznost prinesé prijátele, pravičnost protivnike.
Bojdi navdüšeni za réd.
Sreča príde nepričákano.
Vesélje i smeh je vretina lepöte.
Potrplivost se vsigdár oblöna.
Nika je nej tak globoko vkornjeno, kak manjöst.
To dobro se samo té poštvüje, gda ga že več nega.
Nej meti nesreče, je velka sreča.
Nikša nesreča je nej tak velka, kak pa bojazen od njé.
Ka si vu mladosti vživö, tisto dostakrát strádaš vu starosti.
Či z edne stáve nega več vöpöti i vse poti so z sténami zastáv-
lene, te ti je ešče edna pöt odpréta : ponizi se i či stökrát misliš ka
bi ti méo pravico i drügi në, ponizi sé i bodeš vido, ka se vráta k
zadovolnosti i méri odpréjo !

Legenda.

Ednoga hipa je Hüdöba jáko zmožna grátala na zemli. Rávno tak, kak vu vezdáš-njem vrëmeni. Bög je že në mogao duže trpeti, gori je djao vu sebi, ka jo preprávi. Na smrt jo je osödo i na vmorišče dao gnati. Dobróte angel je pred Boga stöpo, mislivši si vu sebi, ka se Hüdöba spoköri i miloščo je proso za njö. Hüdöbo je tö dobročinënje në genolo na

poköro, gizdávo i zvišeno je odhájala z-vmorišča. Domö idöča, se je sréčala z-Nezahválnostjov i od onoga hipa mao vküp vandrata po svëti i náimre dnesdén se dosta müdita vu veliki várašaj, vu zvišeni nadühti orságaj, vu vsé tákši mëstaj, gde se kri-vice sopijo i ležëjo. Tak Hüdöba i Nezahválnost sta tákšivi dvojki, šterivi edna to ovo neostávi, vküper hodita.

Či te boli lice?

Či te boli celo telo?

Nücaj Elsa-Fluid!

Potrebitješ mazalo,
štero okrepj telo?

Nücaj Elsa-Fluid!

Boli te glava,
zob, trga te?

Nücaj Elsa-Fluid!

Gajl zobe, kožo,
glavo, za vse pa

nücaj Elsa-Fluid!

Či ti je rado mrzlo?

Nücaj Elsa-Fluid!

Ščes meti dobro domače
vrástvo za lepoto?

Nücaj Elsa-Fluid!

Elsa Fluid je bougši kak Fran-
cuska žganica, samo ga posküsi,
ki si prehlajeni, slab i či te trga ali
boli zoub all gláva, zadostu je pár
kaplic i boš pravo:

**Tó je najbógäc, ka sem do
cftmao posküso!**

Zahtevaj pa samo **právi „Elsa
Fluid“**, pri apotekári Eugen V.
Fellerji. Posküsní gláz košta samo
6— Din, dvá 9— Din, extra gláz
samo 26— Din. Po pošti pride
falej, či se naednouk več narouči,
ár 1 pak z 9 posküsními glázami
ali z 6 vékšími ali 2 extra gláza
košta samo 58— Din. Dvá pa sa-
mo 102— Din. 6 tákših pakov pa
250— Din.

Či je nê vse vrédi pri apetiti?

Či ti želoudec dobro ne cera, či
nemaš apetita i nemaš voule k
jestvini ali ščes vómetati, ár ti
jelo leži v želoudci i te mantra,
boli te gláva, občútiš se za pre-
več trüdnoga, žmetno ideš na de-
lo, ali ne hodíš rédno na svoje
delo, vzemi vsigdár „Elsa Fluid“ ali „Elsa pi-
rúle“, štere za stálno hitro pomágajo i so ne-
škodlive. **Fellerove Elsa pírule** čistijo zednim
želoudec i krv. — 6 škatúli „Elsa pírule“ košta 30— D,
12 škatúli 50— D. Tó je vse že z poštarinov zračunano.

Kašlanje i teškôce pri odi-

hàvanji. Tou lahko pos-
táne jáko nevar-
no za plüca, či se zapústi. Prék
toga postáne za volo prehlaje-
nosti zvôn kašla zamuknjenost,
bolečina šinjeka i grla, boleči-
na prs, plêc i ledevjá. Pri sla-
bejšem lüdstvi i pri deci je tou
lahko smrtne nevarnosti. Zató
so na oobrom vsi oni, ki prouti
tomi nücajo právi Zagorski
„Elsa“ sok, šteroga dobite pri
Felleri v apoteki. Posebno se
priporoča vživanjega toga soka
v hiadni i mokri jesenski dnévaj i v sprotolešnji,
šteri so preveč nevarni na zdrávje. Slabi lüdjé i
deca bi vsakíi dén mogli jemati té sok, ár je po-
leg dobroga žmaha túdi jáko hranlivi i etak je
preveč dober za mouč tejlja i postáne tejljo oporno
prouti vsakšemi betégi. 2 gláza dobite za 50—
Din. 4 gláza za 92 Din.

Skrbte se za dober tek!

„Prišparaš si dosta pejaz z tém či ne küpiješ drágoga
vrástva!“ Tak gučl národ, po tom se vidi, ka se je dober
tak vedno za klüč dobroga zdrávja. Tak i dnesdén na
gosti vzememo na pamet, da se organi za ceranje z sla-
vov hranov i neprimernimi življenjskimi prilkkami hranjjo
ino tou se zgodi najvéckrát za volo toga ár nemamo ape-
tita. Či pride nevolja na samoga sebé „Skrbite se za do-
ber tek“, pomisli si zató, ka se človek lahko posküri za
dober tek či ga nema. Zató se priporóča močna „Sved-
ska tinktura“, „Elsa“ ali „Svedske kaplice“ imenüvana te-
koučina. Tou je téčna i dišéca pitivna i jáko dobro hasai
za ceranje i hladi žaloudec, na dale dela dobro volou i
za delavnost; 2 gláza košta 50— Din, 4 glázi koštajo
92 Dinára z pakivanjom i poštninov vréd.

Naróčava se pri apotekári

EUGEN V. FELLER, Stubica Donja št. 110. Savska banovina

(Odobrilo Ministerstvo narodnega zdravja i socialne politike Sp. br. 509 od 24. marca 1932.)

SENJE (SEJMI)

Prekmurje.

- Beltinci** (živ. i kram.) 20. jan., 24. na prestopno leto pa 25. febr., 25. aprila, 27. jun., 15. jul. 5. nov.
- Bogojina** (živ. i kram.) 15. febr., 20. mάρca, 19. mája, 20. julija, 4. septembra i 16. novembra.
- Črenovci** (živ. i kram.) 14. mάρca, v ponedek po 3. máji, v ponedek po 14. septembri, 20. oktobra.
- Dobrovnik** (samo živ.) 6 aprila, (živ. i kram.) ponedek po Telo-vom, 25. julija, 2. oktobra.
- Dolnja Lendava** (konjsko, živ. i kram.) 25. januára, 16. februára, 27. mάρca, 17. aprila, 16. junija, 28. julija, 28. augusta, 28. sep-tembra, 28. oktobra, 18. decembra pa vsáki tork svinjsko senje. Če pride na tork veliko senje, teda je svinjsko senje na drugi den.
- Dokležovje** (konjsko, živ. i drovno) 18. junija i 21. augusta.
- Dolenci** (drovno) na Tejlovo i 6. decembra.
- Grad (Gor. Lendava)** 28. mάρca, 21. junija, 16. augusta, 29. sep-tembra, 30. novembra.
- Hodoš** (kram.) 10. mάρca, 5. julija, 19. augusta, 5. oktobra.
- Križevci** (živ. i kram.) 16. aprila, 4. junija, 27. oktobra, pa vsáko prvo soboto v meseci svinjsko senje. Či spádne na to soboto svétek, je svinjsko senje prvejšo soboto.
- Kuzma** (kram.) na Križni četrtek.
- Krog** (kram.) 4. mája.
- Martjanci** (živ. i kram.) 6 mája, 6. augusta, 23. oktobra.
- Murska Sobota** prvi ponedjek januára živinsko senje, prvi ponedjek februára živ. i kram., prvi pond. mάρca živ. i kram., prvi pond. aprila živ., prvi pond. mája živ. i kram., prvi pond. ju-nija živ., prvi pond. julija živ. i kram., 24. augusta živ. i kram., prvi pond. septembra živ., 15. oktobra živ. i kram., prvi pond. novembra živ., 6. decembra živ. i kram. Če spádne na prvi ponedek svétek, se vrši senje na drugi dén.
- Petrovci** (kram.) na sv. Trojstva nedelo, 4. julija, 8. sept., 28. okt.
- Puževci** (kram.) 13. julija.
- Puconci** (živ. i kram.) 28. mája, 10. jul., 10. sept. i 10. novembra.
- Prosenjakovci** (živ. i kram.) 15. mάρca, 16. jun., 2. sept. i 28. nov.
- Rakičan** (živ.) 26. mάρca, v tork pred Risali, 2. jul., 16. aug. i 8. okt.
- Selo** (kram.) prvo nedelo po Srpoj Mariji i na Miklošovo.
- Sv. Benedek** (kram.) pred Pepelnicov, po postni kvatraj, po Cvetnoj nedeli, po jesenski kvatraj i pred koledi vsigdár v ponedek.
- Sv. Sebeštjan** (kram.) 20. jan., 2 nedela po Vüzmi, 15. jun., 21. dec.
- Tišina** (živ. i kram.) 10. aprila i 7. septembra.
- Turnišče** (živ. i kram.) v četrtek pred Cvetnov nedelov, drugi pon-delek po Vüzmi, četrtek pred Risali, 12. julija, četrtek pred Velkov mešov, drugi dén po Máloj meši, 4. oktobra i vsáki četrtek svinjsko senje. Či spádne veliko senje na četrtek, te je svinjsko senje eden den sledi.

Šrakice direktno z-fabrike

Z-Oksford plátno	25 Din
Z-Flanela	28 "
Z-Poplina	34 "
Touring	42 "
Cefir	46 "
Lêtna triko šrakica	30 "

O d á v a

TRGOVSKI · DOM
Sternicki
TVORNICA · NUBLJA · KOBENJA
CELJE 312 broj.

Veliki illostrirani cejnik brezpláče.
Neodgovárjajóči predmet se vó-
odminí ali se pénezi nazáj vrnejo.

Rituper Alajoš

künčni šlosar i meháníčna trgovina
v Murški Soboti (poleg Dittricha.)

Od nigda mao poznána ná-
stava, dela se vsefelé hra-
mov obijanje, künčna šlo-
sarska dela, biciklinov, vá-
ge poprávla. — Zgotávla
šparhelte, okoli grobov roš-
tele. V skladišči drži na
prebéranje gotove šparhel-
te, rore, bicikline i k-biciklinam vsefelé potrebne tále i
gumije. Velika záloga šiválni mašinov po nájfalejšoj ceni.
Vsáki, ki nüca bicikline i drüge potrebšchine, se naj obrné
k-zgoraj imenüvanomi šlosari.

Za svoje delo je podgovoren! Cene so jako nísike!

Srez Ljutomer.

Ljutomer živinsko senje: 14. jan., 8. apr., 10. jun., 8. jul., 12. avg., 12. nov.; kram. i živ. senje: 11. febr., 11. marc., 13. maja (tudi konjsko), 16. sept., 17. dec.; samo konjsko i živ. senje: 14. okt.

Cven 7. septembra.

Gornja Radgona 3. februára, 25. mája, 10. augusta, 15. novembra.

Sv. Križ pond. po tihoj nedeli, 3. mája, 26. julija, 6. novembra.

Mála Nedelja Četrtek pred nedelov Sv. Trojstva, 21. oktobra.

Veržej 6. maja, 29. septembra, 30. novembra.

Sv. Duh 24. augusta, 13. decembra.

Negova 8. septembra.

Sv. Peter 17. januára, (29. junija), 30. junija, 21. septembra.

Drogerija „PRI BELEM KRIŽU“

Mr. Ph. Andersch Josip

MURSKA SOBOTA

ALEKSANDROVA C. 1.

Medecinalna vina — konjak, rum — likerji — esenceza za liker — ojačevalna sredstva za rekonvalescente in jetične — hranilna sredstva za otroke zdravilna zelišča in koreninice — kemikalije — mineralne vode — razne vinovice — sredstva za pokončavanje mrčesa — gosenično lepilo — barve za usnje, obleko itd. cepilna smola — igrače za otroke — okrasle za dame — toaletna mila — gumi-jasta roba — razni pojasi in vezala — vsakovrstne potrebščine za vinogradnike, kmetijstvo in gospodarstvo.

Fotografski aparati

In ves pribor od svetovnoznanih firm stalno na zalogi.

VELIKA IZBIRA!

NIZKE CENE!

Drogerija „PRI BELEM KRIŽU“

Mr. Ph. Andersch Josip

MURSKA SOBOTA

ALEKSANDROVA C. 1.

Mesto i srez Ptuj.

Ptuj živinsko senje: za konje i rogáto živino vsáki prvi i tretji tork v mejseci, za druge vsáko srejsdo; tržni dén je vsáki pétek; letno krámarsko senje se vrši: 23. aprila, 5. augusta, 25. novembra.

Sv. Andraž v Slov. gor. 13. junija, 30. novembra.

Ptujjska Gora 18. márcá, veliki tork, v soboto pred križ. nedelov ali pa v soboto po Vüzmi, 2. julija, 14. augusta.

Cipele (punčike)

za deco	Din 19.—
za devojke	” 28.—
za dečke	” 52.—
ženske	” 66.—
moške	” 66.—
snežne cipele (Tretorn)	
deteče i devojkčne	Din 24.—
ženske	Din 30.— 34.— 38.—

Odáva

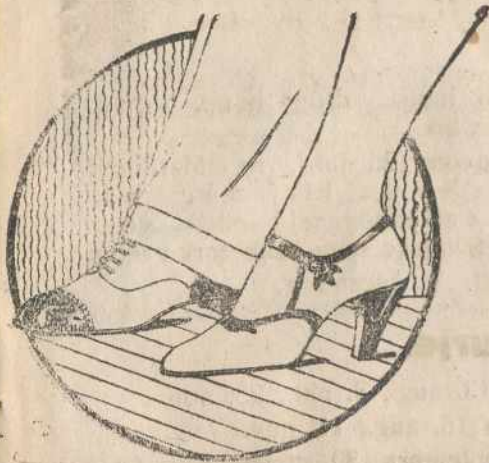
TRGOVSKI DOM

Sternecki

TVORNICA - RUBLJA - I - ODELA

CELJE 312 broj.

Veliki brezplačni ilustrovani cejnik. Nepripravno blágo se vóodmeni ali pénezi vrnejo.

Zavedni kmetje obrtniki, trgovci i delavci
nalagajo svoje prišparane peneze varno pri

KMEČKOJ POSOJILNICI

v MURSKOJ SOBOTI Cerkvena cesta št. 5.
v lastnoj hiši prek od birovije. — Ček. rač. 15.229.

Kmetje, ta gasa je vaša, zato se je poslužujte i jo tudi priporočajte drugim. Hranilne vloge sprejema od vsakoga na hranilne knjižice ali tekoči račun ino je obrestúje najbolše.

Hranilne vloge znašajo dozďaj prek 7,500.000 Din.

Za te vloge je pa dobrog stanja poleg hiše do 65,000.000 Din.

Letni promet znaša prek 25,000.000 Din.

Posojila davle na poroke (kezeše), tabulacijo i tudi na tekoči račun na več let na dužna pisma, po najnižúšoj obrestnoj meri.

Rentni davek od penez plača Posojilnica sama.

Kmetje, obrtniki, trgovci i delavci, ne smete se spozabiti s te gase, štera podpira v stiski naše lúdstvo.

Pridite v svoj dom, kde te posluženi po svojoj voli.

- Sv. Lovrenc na Dr. polji** 12. mάρca, 27. jun., 10. aug., 29. sept.
Sv. Lovrenc v Slov. gor. sreĵdo pred vnebohodom, 31. jul., soboto pred roĵnovenskov nedelov.
Sv. Bolfenk 30. junija, 2. septembra.
Sv. Vrban 25. mājā, 25. julija.
Breg pri Ptujl drūgi pond. v mājī, 6. junija, drūgi pond. v juliji, 26. augusta, drūgi pond. v septembri.
Ormoĵ Cvetni petek, pond. po Jakobovom (25. jul.), na Martinovo (11. nov.), vsāki prvi pond. v mejseci jan., febr., mārč., māj., jun., jul., sept., okt., dec., ĉi spādne na ednoga tej pondelk. svētek, se vršī senje na drūgi pondelek. Svinjsko senje vsāki tork v tedni.
Sv. Tomaĵ. 21. jun., 29. aug., 28. okt., 3. decembra.

Medjimurje.

- Āakovec.** Cvetni pondelek, 29. jun., 13. aug., 3. okt., 25. nov.
Draškovec. Sredo po Jūrjavom, 7. in 16. aug., 11. nov.
Kotoriba. 9. mārca, 27. junija, 30. septembra, 30. novembra.
Nedeljišĉe. 15. junija, pondelek po aug. nedeli.
Prelog. Risalski tork, pondelek po Jakobovom.
Razkriĵ. 19. mājā, 24. junija, 10. augusta, sredo po Beloj nedeli.
Mursko Središĉe. 1. mājā, 20. aug., 26. okt.
Štrigova. 19. mārca, 22. jul., 30. sept., 4. decembra.
Sv. Helena pri Āakovci. 18. augusta, 22. septembra.
Sv. Rok pri Āakovci na Rokovo i Mihalovo.

Mesto i srez Maribor levi Dravski breg.

- Maribor.** Vsāki 2 ino 4 tork v mejseci senje za ųivino ; ĉi je v tork svētek, se vršī ųivinsko senje dēn prle. Vsāki pētek svinjsko senje ; ĉi je v pētek svētek, se vršī svinjsko senje den prvle. Vsāko sredo ino soboto trĵni dēn.
Sv. Lenart v Slov. goricah. 20. jan., pondejlek po beloĵ nedeli, 19. mājā, 24. junija, 2. augusta, 4. oktobra, 6. novembra.
Marija Sneĵna na Veliki. kram. 20. mājā, ųiv. i kram. 6. aug.
Sv. Trojica v Slov. goricah. 10. mārca, po Svētom Trojstvī, 28. aug., pondejlek po trētĵoj kvāternoj nedeli.

Srez Maribor desni Dravski breg.

- Fram.** 21. julija, 21. septembra.
Poljane. Pond. po kvat. nedeli v posti, pond. po Cvetnoj nedeli, pond. 13. mājā, soboto 22. junija, 10. julija, 29. augusta, 12. oktobra, 15. novembra.
Slovenska Bistrica. 24. febr., Velki pētek, 4. mājā, 4. jun., 25. jul., 14. sept., 28. okt., 21. nov.
Spodnja Polskava. 2. febr., 10. mārca, 30. jun., pond. po 3. aug. i 9. septembra.
Studenci pri Poljĉanah. 25. jan., šrti pond. po Vūzmi, 13. dec.

VELRO veselje bode celo leto v držini, či si naročite manufakturno blágo v trgovskoj hiši — Štermecki, ár eti so cene jáko niske, velka záloga na prebéranje i blágo je najbágše sorte. Prosite vzorce od plátna, gradla, zefira, barheta, flanela, štofa, kamgarna, vunenoga blága, svile glota, kretona, plavoga druka i od vse drúgoga manufakturnoga blága.

TRGOVSKI · DOM
Sternecki,

TVORNICA · RUBLJA · I · ODELA
CELJE 312 broj.
fabrika plátna i obleke.

Vzorci (mujštre) i cenik brezplačno.

Nájfalejše i nájbole tr-
peče klepárstvo je

vd. **Marije Jug**

v Murski Soboti

Aleksandrova cesta (v
Nemešovoj hiši).

Zgotávla vsakovrstno gradbe-
no špenglarsko delo, kak žli-
bé na hižo, pokrivanje tórme
i pokrivanje z palami. Izde-
láva strelovode (villámhárító).
Poprávla vsakovrstno posou-
do hitro i dobro. Za dobro
postrežbo i niske cene sláv-
nomi občinstvi se priporočam.

Špeciálna slaščičarna
(cukrászda)

SIDONIJA NOVAK

v MURSKI SOBOTI

v lastnoj hiši Aleksandrova c.

Má vsikdár friška i fina peciva
kakor: čajno i drobno pecivo,
v letnom časi vsáki dén sladó-
led i ledeno kávo; nadale likóri
i rum se v glažáj dobi. Za ve-
selice, gostúvanje, krstitje se do-
bijo vsefelé torte z nájlepšimi
okrási i nadpisi. — Raznovrstna
darila za Miklošovo i za Vüzem,
tak túdi veliko prebéranje vse-
felé lepih slaštic i okrásov za
božično drevo (karácsonyfa)

DOBRO DELO!

NISIKE CENE!

SOLIDNA POSTREŽBA!

Jeli nevedete igrati, Jeli znáte igrati,

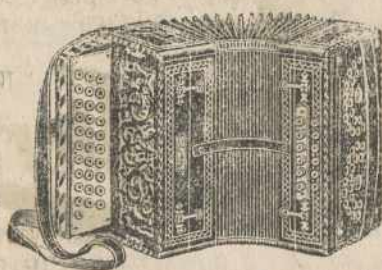
tudi Vi te znali igrati ! Vse tou odvisi od dobre volje i od dobrih glasbil, ar za igranje má skopo vsaki talentum i bole te znali igrati !

Odkéc se pri nás nahája prodajna podružnica velke svetske tvornice glazbil Meinel & Herold iz Klingethala v Nemétiji, smo mogoči Vam po najnižišoj cejni odávati glazbila, iz té tvornice odn. tvorniškega skladišča, ar kúpjemo mi samo

Gitarre jáko Mi.

Mandoline velka izbéra.

Ročne harmonike na 1 red, 2 reda i 3 rede vsake vrst i cene.

Violine i Gudala odlične izbère.

Tamburice niske cene.

Nájlepej se kúpjete zdaj či se pred kúpjem prosí brezpláčni nóvi katalog, ar cène se neprestálno mènjajo, dokeč se v nóvom katalogi vedno nájdejo te zádne najnižíše cène !

Puklački klardeoni, dobri

Trube, prvoklasne

Klarineti, zvršene izdelave

Kromatične i klavirske harmonike izvedbe svetski glásov

Klavirske citre

Ustne harmonike vse vrste

Saksofoni moderne izved.

Gramofoni, jáko fál

Vsako glasbilo pošlemo 3 dni na probi ! Če ne odgovarja, lahko se izmeni.

Naš veliki novi ilustrirani cenik dobite POPUKOMA BREZPLÁČNO samo tibe na ednoj kártici zaprositi. Pišite taki na:

Za vsako glasbilo DOBRO STOJIMO ! V ednoj leti 120.000 glasbil odamo prek

MEINEL & HEROLD tvornica glazbenih instrumentov i harmonik prodajna cent Maribor št. 242.

Vsaki čitfel našega kalendara dobi brezpláčno návučno knížico: "KAK POSTANEM DOBER SVIRÁČ". Vsaki se lahko sam návči igrati !

Najvékša prodajna hiša glazbenih instrumentov v Jugoslaviji i Zahlevajte brez čni cenik i

Moška konfekcija

Pamučna obleka Din 190, 250, 300,
Štofatna obleka Din 260, 300, 360,
Kamgarn obleka Din 500, 600, 650,
Kaput kratki Din 220, 280, 350,
Kaput dugi Din 360, 400, 500,
Obleka za dečke Din 80, 90, 100,

Jako dobra obleka za sokole, ga-
silce, mehaničare, doktore, šofe-
re i. t. d. **odava**

TRGOVSKI · DOM
Sternicki
TVORNICA · RUBLJA · I · ODELA

CELJE št. 312.

Prositate taki veliki ilustrovani
cenik, šteri se pošle brezpláč-
no. Neodgovarjajoče blágo leh-
ko vó minite ali se Vam pe-
nezje nazáj povrnéjo.

Lekarna-Apoteka

PRI ANGELU

v MURSKI SOBOTI

POLEG POŠTE

v ČEHOVI HIŠI.

VSakovrstna ZDRAVILA SE
DOBIJO PO ZMERNI CENI.

ZA OBILNI OBISK SE PRI
POROČA

LEKARNA

M. Ph. D. ŽMAVEC

MURSKA SOBOTA.

NA VELIKO! NA MÁLO!

**Manufakturna
in modna trgovina**

BRATA

SIFTAR & HAHN

Murska Sobota

poleg evang. cèrkvi

Dobi se vsakovrstno, samo
fino manufakturno blágo po
nájnižišoj ceni.

SOLIDNA POSTREŽBA!

NA VELIKO! NA MÁLO!

Josip Močnik

kamnoseški mojster
MURSKA SOBOTA

Brezalkoholna restavracija

pri

Kemény Marko

v M. Soboti na Glávnem trgi.

Se priporoča vsakomí. Vsaki den friška jestvina topla ino mrvla pa brezalkoholna pitvina.

Nadale naznánjam mojim poštvivanim lúdem, da mam v mojoj mesnici vsaki den

friško meso.

Práva metoda za vajo lepote.

Na kože gájanje slúži Fellerova kauzka Elsa pomáda, štísti lice i kožo, obnávla pomlád i gúngavo vétni lice, štínjeka i rok kožo, obarje, čáva proti sunčnim šprugam. En gláček 12 Din.

Fellerova močna Elsa-pomada za porást vlási, za gájanje i hránerje kože na temni, odkláanja lúske, spádánie vlási i preráno ose- renje. Zdr- žuje vlási e mehke i vu- gibke. Eden gláček 12 D. Za prabo ko- štáta dvá glázka s povijom i poštninov 40 Din, če se dinár naprej pošle, ar je po povzétji 10 Din dragše.

Práva žajfa zdravja i lepote!

Práva žajfa zdravja i lepote: Fellerova Elza žajfa dobro delajoča za zdravje i lepoto jeste 7 vrst Elsa žajfe:

- Elsa-lilijna mlečna žajfa,
- Elsa-lilijni krem,
- Elsa-rumenjakova žajfa,
- Elsa-glicerínova žajfa,
- Elsa-boraksova žajfa,
- Elsa-katranova žajfa,
- Elsa žajfa za britje.

Na prabo po pošti 5 falátov Elsa-žajfe poleg zberánja z pakivanjom i poštninov Din 52-

Práva metoda za gájanje nog.

Znova kúreče očli žúli itd. vam pomága brez bolečin, brez noža i ne- varnostit zagiftanja krvi hitro i gúššno delajoči Fellerov turistni oblas Mail karton Din 4.40, velki Din 6.60. Dale: Tekoča turistna Elsa tinktura. gláz z pen- zlnom 11 Din.

Elsa práh za posipanje tepla i nog. Ška- tula z rešetov 7.70 Din. Elsa práh za kopel

Práva metoda za gájanje lamp i zobi.

Elsadont-krema za zobe, izvrstno čistí, zobje do snežno beli, krati vsako gnitje zobi. Košta edna datka Din 8.80.

Elsa-lamp voda, čistí, oživáva i destrifce- ra zobe i lampe, ar odstranjuje neprijeten diš lamp. Eden gláček Din 16.50.

Elsa-zobni prášek samo Din 6.60. Dr. Heiderov zobni prášek v skatlicaj po Din 6.60, v žakličaj Din 4.40.

Zobne kefiče po Din 11 i 20.

Opominamo, da dináre nsprej pošlete ar poštaina po povzétji košta 10 Din več. Če se tej preparati položijo k Elsa-pomadaji ali k Elsa-žajfi, se poštaina prišpara, stroški se kak najfalej zračunajo posebi.

Naročila pošlajte na adres:

EUGEN V. FELLER, lekarnar,
STUBICA DONJA št. 110. (Savska banovina.)

Jeli se plüčni betegi dájo zvráčiti?

Z-tém pitanjom se brigajo vsi, ki trpijo Astme, plüč, gutanov, žalôdca tuberkulozišne betege i zváni konjski kašel, z-šteri so se do etimao ne mogli zvráčiti. Vsi té betežniki

dobijo od nás edne šenkane knige

z-képami, štere je eden imeniti doktor bivši šef zavoda za fizenkuru pisao: Dr. med. Guttmann „Jeli se plüčni betegi dájo zvráčiti?“ Vsakomi betežniki tak priliko ponüdimo se ogvüšati od svojega betega, i njega vráčenja. Zato smo skončali vsakomi té knige k-šenki brez poštni stroškov poslati, šteri de je na ednoj kárti (frankirano z 1.50 Din.) proso od

PUHLMANN & Co., BERLIN 420. Müggelstrasse 25-25/a.

V domovini rôčni harmonik

v nemškom Klingenthalu že prek 30 let stoji veliká svetska fabrika muzikálni instrumentov Meinel i Herold, štera i prinas má oddavno podružnico. Njene harmonike od navádni i bogše sorte notri do nájbogše zgotovleni kromatični umetniški instrumentov, se na celom světi za nájbogše računajo i cene so jáko niske, ár se pri njé kúpi

direktno z fabrike

ali z fabričkoga

skladišča.

Zakaj so le-

letos né označene

cene? Ár vás štémo obar-

vati od prepláčanja! Dnes gda kalendari čtíte mámo pá falejše cejne, kak pred pár mesece, gda se je kalendari štampao.

Či se záto kúpíje po oglásaj označeni cenaj, se zlehka prepláča. Zdáj živémo vu tákši vrejmenaj gda se cejne dnévno premenjavájo. Záto pažnja, ne valá prvle kúpivati, kak pa ste preglédali katalog, ár samo té zdrzáva zádnje nájnišše cene. — Velko preberanje nájdete v velkom ceniki, vu šterom je vse nájinferasantnejše nove dela za nájditi na poli izdela-lanja moderniročni harmonik. Cenik vam brezpláčno pošle firma

MEINEL & HEROLD, tvornica glasbeni instrumentov oddávna centrala MARIBOR št. 242.

VELIKA TVORNIČKA ZALOGA „Tivar“ obleke

V MURSKI SOBOTI (nasproti pošte) LENDAVSKA C. 2a.

Obveščavamo, da imamo stalno veliko zalogo vsake vrste moških, fantovskih in otroških oblek in tudi vseh vrst zimskih površnikov (kapulov) iz sukna dobre kvalitete

po najnižji tvornički ceni!

Vse te obleke so domačega proizvala, in vsled tega jih lahko dajemo po tako niski ceni

Cene so sledeče: — „Moške obleke“

Cela obleka iz (zaiga) samo Din 140.—

Cela obleka iz (štofa) sukna samo Din 190.—

Prvovrstna obleka iz najfinejšega (štofa) sukna od Din 240.— do 790.—

Nadalje imamo veliko izbiro moških, damskih in otroških „Hubertus plaščev“, kakor tudi damskih plaščev iz najfinejšega sukna in izdelave.

Prepričajte se o prvovrstni kvaliteti in o zelo niski ceni!

Obleke si lahko vsak v naši trgovini ogleda in poskuša in dajamo vsakovrstna pojasnila, brez da bi koga s tem silili, da si isto mora kupiti.

„TIVAR“ OBLEKE — MURSKA SOBOTA.

Najstarejša i najfalejša trgovina je

Kardoš Jožef-a

v Murški Soboti

Aleksandrova cesta, prejk od Dobrajo e oštarije.

Dobi se vu velkoj meri na prebėranje vsefelė
Železno blėgo po najfalejšoj ceni kakli:

Tramovje, (Traverzi), okavanje dvėr i oblokov panti, vsakefelė najfinejša škėr za tišlare, tešare i za vse meštre. Najbogše kosė i vėrstvena sprava: kúnjska posoda, šparheltje, vsefe-

lé kotli i parni kotli, najbolše žage i pile, sečkarske mašine i reporeznice; najfinejši oli za valėke; sũha olijova fārba, fėrnajsi, koks itd. vse po niskoj cejni.

Vellša zaloga biciklinov: **WAPPENRAD I STEYR.**

**Tudi Vi te se radüvali,
kda naröčite plätno
za obleko iz**

TRGOVSKI · DOM

Sternecki

TVORNICA · RUBLJA · I · ODELA

CELJE št. 312.

Dobro plätno Din 36·—
Trpéce plätno Din 50·—
Modni kamgarn Din 80·—

Veliko plebéranje **ČEŠKOGA
i ANGLEŠKOGA** plätna.

Vzorce i cenovnik brezplačno.

Obleko izdelávam po meri naj-
böge i hitro v lastnoj fabriki.

Nemecz Jánoš

železna trgovina

Murska Sobota

USTANOVANA LETA 1907.

Velika záloga

Biciklinov,
Šivalni mašinov
Radio aparatov

vse potrebšéine za mašine.

Vsefelé glažojne za okna. — Najbögi tikvin oli i
specerijsko blágo.

DOBRO BLÁGO!

NISIKE CENE!

Poštena konkurenca je vsikdar neispodbitna!

NOVI FOTO-ATELJE

PURAČ JEROLIM

fotograf, MURSKA SOBOTA

se nahaja v Zvezni ulici št. 2. A. Preko ceste od
lekarne Dr. Böšč.

Naznanilo.

Dovoljujem si spomniti cenj. občinstvo na bližajočo se jesensko in zimsko dobo za izdelovanje vsakovrstnih finih oblek za gospode ter vsakovrstnih uniformskih oblek v moji delavnici. Prevzamejo se tudi vsa predelanja in poprave oblek. Isto si dovoljujem Vas opozoriti na sedanje moderne kroje in sem na željo vedno radevolje pripravljen Vas najtočnejše obstrežiti.

Cenj. občinstvu se najtopleje priporočam

BENKO ŠTEFAN

krojač

MURSKA SOBOTA Zvezna ulica.

ŽELEZNINA

EUGEN in ARNOLD HEIMER

MURSKA SOBOTA.

Priporoča svojo veliko zalogo vsake vrste železnino, kuhinsko posodo, vse potrebščine za bicikline i vérstvena škèr po nájnižjšoj ceni.

Izveček iz najnovejšega, bogatoga ilustriranoga cenovnika :

Din 26, 35, 40

Din 8, 28

Din 3.50 7.25

Din 325, 825, 2000

Din 6.50, 15, 20

Din 7.50, 13, 23, 55

Prositate brezplačni cenovnik, v šterom najдете vnogo več drugih predmetov!
CENE SO JAKO NISIKE!

Fabrika plátna i obleke

PREBÉNJE JE PA VELKO!

Trgovski dom STERMECKI, Celje št. 312.

Neodgovárjajouče se vöodmini ali se pa povrnéjo penezje.

VEČ V CENOVNIKI!

VEČ V CENOVNIKI!

ASCHER B. IN SIN

Murska Sobota Glávni trg

Kolonska špecerijska in vsefelé mela,
zrnja velka trgovina. HERCEG BOSNE
orsačka sekulácijskoga društva kra-
jinsko zavüpníštvo.

Glávna trafika.

Grüntana leta 1855.

Telegráf ASCHER.

Telefon broj 15.

Občinska HRANILNICA v Murški Soboti.

EDINI PUPILARNO VARNI ZAVOD V PRERMURJU.

Za hranilne vloge in sploh za vse obveznosti
Občinske hranilnice jamči

VELIKA OBČINA MURSKA SOBOTA

z vsem svojim premoženjem in z vso svojov
davčnov močjov, zato se tudi

**arvinski penezi in občinske fonde samo
tū morejo vložiti.**

Sprejme **VLOGE** na **HRANILNE KNJIŽICE** in v
TEKOČEM RAČUNU ter jih obrestuje najugodneje.
— Daje **POSOJILA** proti **VKNJIŽBI** in na **PORO-**
ŠTVO (na grünt in na karto bijanko z kežešmi.) —

Dovoljuje vsakovrstne KREDITE

(lombardne, menično-ekskomptne, kontokorentne) na
primerne garancije.

Opravlja tudi vse druge v denarno stroko spa-
dajoče transakcije najkulantneje.